

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
19

967 726
Νοτιάς (Π.) 2000

Ακροί

Βαλάνης

6
6
6

κατά

κατά

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ/Δ

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

9 69 17Δ3
ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ — ΔΗΜ. Γ. ΖΗΣΗ Κ. Α.

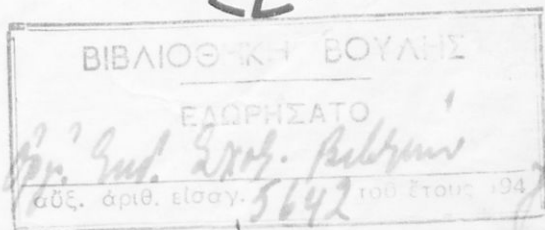
Νιρβάνα (Παύλου) Ζ363 Παύλ.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

για την τρίτη τάξη του δημοτικού σχολείου

ΟΕΣΒ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1947

502
ΗΡΕ
ΕΤ2Α
19

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

«Τὰ χωράφια ξεραμμένα
περιμένουν τὰ καημένα
τῆς βροχούλας τὸ νερό,
γιὰ νὰ πιοῦν καὶ νὰ χορτάσουν
καὶ οἱ γεωργοὶ νὰ πιάσουν
τὴ δουλειὰ μὲ τὸν καιρὸ . . .»

1. ΕΛΠΙΔΑ ΣΤΟ ΘΕΟ

Κι ἂν δὲ μοῦ μείνη ἐντὸς τοῦ κόσμου,
 ποῦ ν' ἀκουμπήσω, νὰ σταθῶ,
 ἐκεῖ ψηλὰ εἶν' ὁ Θεός μου·
 πῶς ἤμπορῶ ν' ἀπελπιστῶ;

Εἶν' ὁ Θεός, πού μ' ἔχει πλάσει
 τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικό.
 Δὲν ἤμπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
 καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νηστικό...

Φαιδρὰ στὰ δάση ὀλογουρίζουν
 τοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά,
 ποτὲ δὲ σπέρνουν, δὲ θερίζουν,
 κι ὅμως κανένα δὲν πεινᾷ.

Μὲς στὰ λιβάδια ἀνθοὶ καὶ κρίνοι
 δὲν ἔμαθαν ὑφαντική·
 κι ὅμως ὁ Πλάστης μας τὰ ντύνει
 μὲ μιὰ στολὴ βασιλική.

Κι ἐμένα τώρα ἐντὸς τοῦ κόσμου,
 μικρὸ παιδί καὶ ταπεινό,
 θὰ μὲ φωτίσῃ ὁ Πλαστοουργός μου,
 πού κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

Γ. Βιζυηνός

2. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν τὰ μαθήματα.

Τὸ καλοκαίρι πέρασε. Τὰ παιδιά γυρίζουν μὲ τοὺς γονεῖς τους ἀπὸ τὶς ἐξοχές, τὰ νησιά, τὰ χωριά τους. Γυρίζουν ἀπὸ τὰ βουνά, τοὺς κάμπους καὶ τ' ἀκρογιάλια τῆς ωραίας πατρίδας μας, ὅπου πέρασαν τὸ καλοκαίρι τους.

Καὶ τώρα πάλι ὅλοι μαζί στὸ σχολεῖο. Πόσον καιρὸ εἶχαν νὰ ἰδωθοῦν! Πόσα ἔχουν νὰ εἰποῦν!

Ὁ δάσκαλος μπαίνει στὴν τρίτη τάξη. Χαίρεται κι ἐκεῖνος, ποὺ ξαναβλέπει τὰ καλὰ παιδιά. Εἶναι ὅλα ζωηρά, ροδοκόκκινα, γεμάτα ὑγεία ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἀέρα, τὶς ἐκδρομὲς στὰ βουνά, τὰ θαλασσινὰ λουτρά.

— Καλῶς τὰ παιδιά! Καλῶς ὄρισάτε!

Τὰ παιδιά σηκώνονται ὅλα καὶ χαιρετοῦν τὸν καλὸν τους δάσκαλο.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, κύριε! Καλημέρα σας!

— Καὶ τώρα προσευχή! Νὰ εὐχαριστήσωμε τὸ Θεό, ποὺ ἀνταμωθήκαμε πάλι ὅλοι καλά!

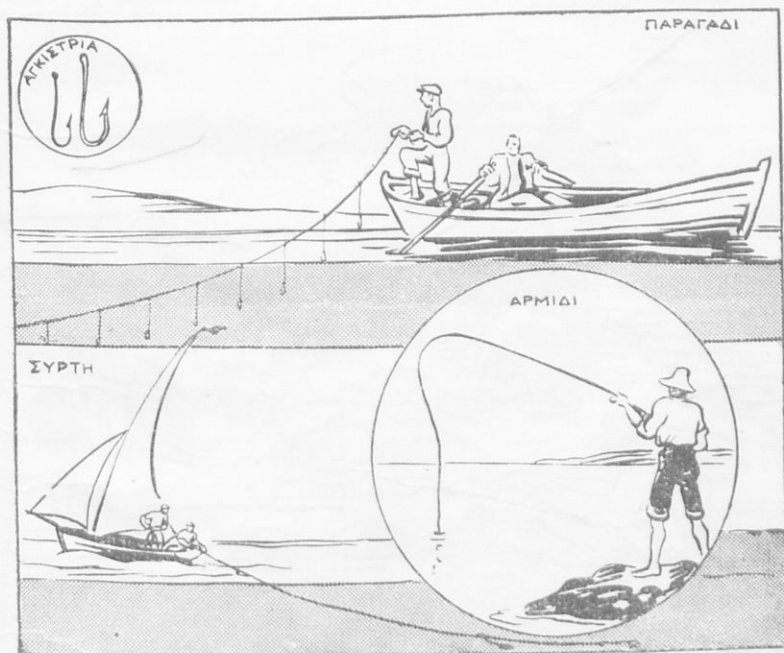
Ἐνα παιδί στέκεται στὴ μέση, σταυρώνει τὰ χέρια του καὶ λέει τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιά κάνουν τὸ σταυρὸ τους καὶ κάθονται στὰ θρανία τους.

— Σήμερα δὲ θὰ κάμωμε μάθημα..., τοὺς λέει ὁ δάσκαλος. Θέλω νὰ μοῦ πῆτε καθέννας σας, πῶς πέρασε τὸ καλοκαίρι του. Ἐλα, πές μας τώρα, ἐσύ, Δημητριάδη, ποὺ εἶσαι καὶ ἀπὸ ἓνα ὠραῖο νησι τῶν Κυκλάδων. Ἐτσι ἀπὸ τὴ θέση σου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σηκωθῆς. Ἐδῶ μιλοῦμε σήμερα σὰν καλοὶ φίλοι.

α'. Στο νησί.

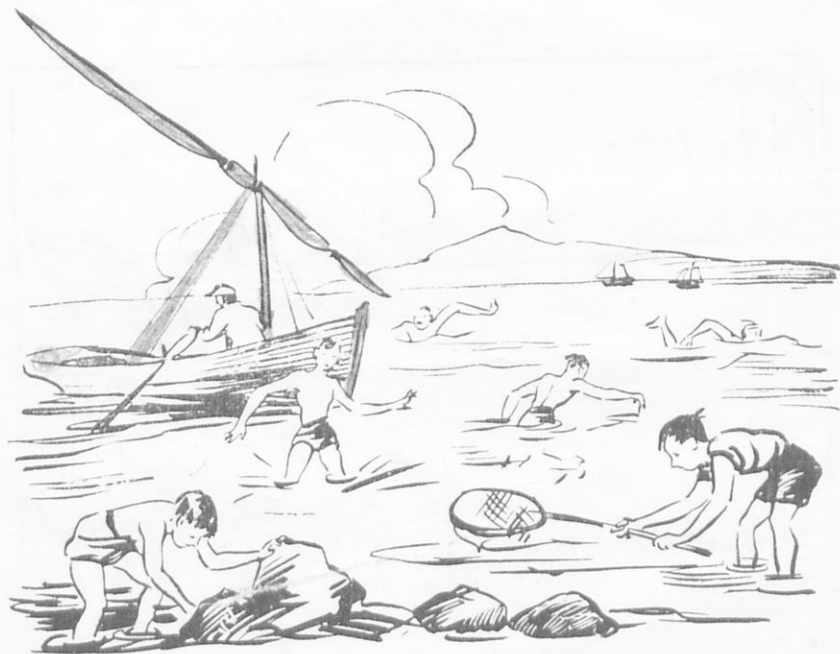
Ο Δημητριάδης άρχισε:

— Έμεις, κύριε, πήγαμε από την άρχή του καλοκαιριού στο νησί, όπως πάμε κάθε χρόνο. Περάσαμε ώραία. Κολύμπι, ψάρεμα, βαρκάδες όλη την ήμέρα. Τραβούσαμε

κουπί. Συχνά πηγαίναμε με τον πατέρα μας και ρίχναμε τα παραγάδια. Άλλοτε ψαρεύαμε με τη συρτή. Άλλοτε πάλι μόνοι μας με το αρμίδι. Πιάναμε και καβούρια στο γιαλό. Πόσα καβούρια! Κάθε πέτρα που σηκώναμε είχε και καβούρι από κάτω. Με την απόχη πάλι πιάναμε γα-

ρίδες, για να δολώνωμε τ' ἀγκίστρια μας. Τί ώραϊα, πού ἦταν, κύριε! Ἐφέτος ἔμαθε κολύμπι καὶ τὸ μικρὸ μου ἀδερφάκι, ὁ Γιώργος. Ἐγὼ τὸν ἔμαθα. Θυμήθηκα, πού μᾶς ἐλέγατε, κύριε, πὸς εἶναι ντροπή, Ἑλληνόπουλα ἐμεῖς, νὰ

μὴν ξέρωμε κολύμπι. Καὶ κινδυνεύουν νὰ πιγοῦν τόσο κάθε χρόνο στὸ Φάληρο, ἐπειδὴ δὲν ξέρουν νὰ κολυμπήσουν. Τώρα ὅλα τ' ἀδερφάκια μου ξέρουν κολύμπι.

— Εὐγε σας! τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Δὲν πρέπει οὔτε ἓνα Ἑλληνόπουλο νὰ μὴν ξέρη κολύμπι. Εἶναι ντροπή!

3. Ο ΨΑΡΑΣ

Βγαίν' ἢ βαρκούλα τοῦ ψαρῶ
 ἀπὸ τὸ περιγιάλι
 κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρᾶ
 τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
 τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
 καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
 μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρά,
 κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάση·
 θαρρῶ, πὼς τούτη τῆ φορᾶ
 χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράστηκες, ψαρά,
 τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
 καὶ πούλα τα στὴν ἀγορᾶ
 νὰ θρέψης τὰ παιδιὰ σου.

1. Πολέμης

β'. Στο βουνό.

Τὰ ἄλλα παιδιά περίμεναν τώρα νὰ εἰποῦν καὶ αὐτὰ τὰ δικά τους. Δυὸ-τρεις σήκωσαν τὰ χέρια τους.

—“Ὁχι ὅλοι μαζί! εἶπε ὁ δάσκαλος. Καθένας μὲ τὴ σειρά του. Πές μας τώρα ἐσύ, Ἄποστολίδη!

Ὁ Ἄποστολίδης εἶχε πάει στὸ χωριὸ του, ἓνα ὄρεινὸ

χωριὸ τῆς Ρούμελης, ὅπου ἦταν καὶ τὸ πατρικὸ σπίτι τους.

—Ἐμεῖς πήγαμε στὸ βουνό, κύριε. Τρεῖς ὥρες δρόμο μὲ τὸ μουλάρι ἀπὸ τὸ λιμάνι, ὅπου μᾶς ἔβγαλε τὸ ἀτμόπλοιο. Τὰ μουλάρια μᾶς περίμεναν στὸ μὸλο, μὲ τῶς ἀγωγιάτες, στρωμένα μὲ ὠραῖα, παχιὰ κίλιμα. Καβαλικέψαμε καὶ ξεκινήσαμε. Τί ὠραῖα μέρη περάσαμε! Βουνά, φαράγγια, νερά, πὸν κυλοῦσαν στὶς βαθιὲς ρεματιές. Κοί-

ταξες κάτω και σ' ἔπιανε ζαλάδα. Ἐγὼ κρατιόμουν στερεὰ ἀπὸ τὸ σαμάρι. Καὶ δίπλα μου ἐρχόταν ὁ ἀγωγιάτης, νὰ μὲ προσέχη. Τέλος, καμμιά φορὰ φτάσαμε στὸ χωριό. Ἐπεξεύσαμε στὸ πατρικὸ μας σπίτι. Μὲ τί χαρὰ μᾶς δέχτηκαν οἱ δικοὶ μας!

Ἐκεῖ περάσαμε δυὸ μῆνες ὀλόκληρους. Οὔτε τὸ καταλάβαμε πότε πέρασε τόσος καιρὸς. Καὶ ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ φύγωμε, νομίζαμε πὼς ἦταν χτές, πὺ φτάσαμε. Τόσο ὠραῖα περάσαμε. Σηκωνόμαστε πρωὶ πρωὶ μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, νιβόμαστε στὴ βρύση μὲ τὸ παγωμένο νερό, κάναμε τὴν προσευχή μας καὶ ξεκινούσαμε. Πηγαίναμε στὶς γειτονικὲς στάνες καὶ βλέπαμε πὼς ἄρμεγαν τὰ πρόβατα, πὼς ἔδεχναν τὸ γάλα καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο, πὼς ἔπηζαν τὸ τυρὶ. Οἱ τσοπάνηδες μᾶς φίλευαν ἀγνό, ὠραῖο γάλα. Ἡ γυναῖκα τοῦ τσέλιγκα μᾶς ἔκανε μιὰ μέρα καὶ μιὰ ὠραῖα τυρόπιτα. Τί νόστιμη πὺ ἦταν! Ποτέ μου δὲν εἶχα φάει τέτοια τυρόπιτα στὴν Ἀθήνα.

Ἄλλοτε πάλι πηγαίναμε στὰ ἐρημοκλήσια καὶ τὰ λειτουργούσαμε καὶ περνούσαμε ὅλη τὴν ἡμέρα μας κάτω ἀπὸ τὰ ψηλὰ πλατάνια. Δέναμε κούνιες ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ κουνιόμαστε. Παίζαμε, σκαρφαλώναμε στὰ βράχια, φωνάζαμε, ρίχναμε τὸ λιθάρι, παίζαμε τὸ κυνηγητό. Ἐδῶ δὲν εἶχε αὐτοκίνητα νὰ φοβώμαστε. Ὅλος ὁ τόπος ἦταν δικὸς μας.

Καὶ τὸ βράδυ ἡ γιαγιά μᾶς ἔλεγε ὠραῖα παραμῦθια. Μὰ τὰ παραμῦθια τελείωναν γρήγορα, γιατί ἔπρεπε νὰ πλαγιάσωμε νωρὶς καὶ νὰ σηκωθοῦμε πάλι πρωὶ, μὲ τὴν αὐγή. Ἐνα πρωὶ, πὺ σηκωθήκαμε, μᾶς περίμεναν πάλι τὰ μουλάρια μὲ τοὺς ἀγωγιάτες. Ἐπρεπε νὰ φύγωμε, γιατί πλησίαζε ὁ καιρὸς ν' ἀνοίξουν τὰ σχολεῖα καὶ ἔπρεπε νὰ εἶμαστε στὴν ὥρα μας στὴν Ἀθήνα. Ὅλοι κλαίγαμε,

πὸ ἀφήναμε τὸ ὄραϊο χωριό. Μὰ ὁ πατέρας μας εἶπε, πὼς
 ἂν εἴμαστε ἐπιμελεῖς καὶ προβιβαστοῦμε, θὰ μᾶς ξαναφέρει
 πάλι τοῦ χρόνου.

4. ΤΟ ΚΟΠΑΔΙ

Ἄρνάκια, εἶναι ὦρα
 — τὸ σκότος ἀρχινᾷ—
 νὰ κατεβῆτε τώρα
 ἀπ' τὰ ψηλὰ βουνά.

Κι ὅταν θὰ ξαναδοῦμε
 χρυσὸ τὸν οὐρανό,
 τροφή καλὴ θὰ βροῦμε
 καὶ πάλι στὸ βουνό.

Κι ἄλλο δὲν περιμένουν
 τ' ἀρνάκια τὰ καλὰ
 καὶ νάτα, κατεβαίνουν,
 ἀφήνουν τὰ ψηλά!

Ἐμπρὸς ὁ Μοῦργος πάει,
 σὰ γέρος γνωστικός,
 κι ἀκολουθεῖ στὸ πλάι
 μαγκούρα καὶ βοσκός.

Α. Κατακουζηνός

γ'. Στὸν κάμπο.

Πετάχτηκε ἔπειτα ὁ Λαμπρόπουλος, ἓνα παιδάκι ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς Ἡλείας, πὺν δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ μιλήσῃ κι αὐτὸς καὶ σάλεψε ὅλη τὴν ὥρα πάνω στὸ θρανίον.

— Ἐμεῖς, κύριε, πήγαμε στ' ἀμπέλια μας καὶ στὶς σταφίδες μας. Ὁ πατέρας μου ἔχει χτίσει ἐκεῖ ἓνα σπιτάκι καὶ

πᾶμε καὶ περνοῦμε τὸ καλοκαίρι μας. Τί ὠραῖα πὺν περᾶσαμε! Εἶδαμε καὶ τὸν τρύγο. Γυναῖκες καὶ κορίτσια ἔφταναν πρῶι πρῶι ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ μάζευαν τὰ ὠριμα σταφύλια τραγουδώντας. Βοηθούσαμε κι ἐμεῖς, τὰ παιδιά, καὶ γεμίζαμε τὰ μεγάλα κοφίνια. Ἐπειτα τὰ πηγαίναμε στὸ πατητήρι. Τὰ ξεκαθαρίζαμε, τὰ ἀπλώναμε καὶ οἱ ἐργάτες τὰ πατοῦσαν. Κι ἔτρεχε ὁ μούστος στὶς μεγάλες κάδες.

Αὐτὰ ἦταν τὰ σταφύλια, πὺν γίνονται κρασί. Μὰ ἔ-

χομε και ἄλλα ἀμπέλια, μὲ σταφίδα. Τὸ κτῆμα μας βγάξει τὴν καλύτερη σταφίδα, γιατί ὁ πατέρας μου τὰ φροντίζει πολὺ τὰ σταφιδάμπελα. Ἐδῶ πάλι μαζεύαμε τὴ σταφίδα και τὴν ἀπλώναμε στὸν ἥλιο νὰ ξεραθῆ. Τί φόβο πού εἶχε ὁ πατέρας μου, μὴ βρέξη και μᾶς χαλάσῃ ἡ σταφίδα μας! Ὅλο τὸν οὐρανὸ κοίταζε. Μὰ εἶχαμε και τὰ σταφιδόπανα, ἂν τύχη βροχή, νὰ τὴ σκεπάσωμε. Δὲν ἔβρεξε ὁμως τούτῃ τὴ χρονιά. Κι ἡ σταφίδα μας ἔγινε καλύτερη ἀπὸ ὅλες τὶς χρονιές. Φέραμε και κάμποση μαζί μας γιὰ τὸ σπίτι. Ἐγὼ ἔχω μιὰ μικρὴ κάσα δική μου, γιὰ νὰ φιλεύω κάθε πρωὶ και τοὺς φίλους μου.

Φίλοι του ἦταν ὅλα τὰ παιδιά στὴν τάξη, γιατί ὁ Λαμπρόπουλος εἶχε καλὴ καρδιά και τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι.

δ'. Στὴν πόλη.

Σηκώθηκαν ἔπειτα και ἄλλα παιδιά και εἶπαν, πῶς πέρασαν τὸ καλοκαίρι στὶς πατρίδες τους. Ἦταν ὅλα εὐχαριστημένα. Ἀκόμη και ὅσα παιδάκια εἶχαν πάει στὶς παιδικὲς ἐξοχές, ἦταν κι αὐτὰ ἐνθουσιασμένα. Εἶχαν κάμει τὰ θαλασσινὰ λουτρά τους, εἶχαν παίξει στὶς ἀμμουδιές, εἶχαν κοκκινήσει τὰ μαγουλάκια τους ἀπὸ τὸν ἥλιο και τὸν καθαρὸ ἀέρα. Και πόσο τὰ εἶχαν περικοποιηθῆ οἱ καλὲς κυρίες! Τὰ εἶχανε σὰν παιδιά τους.

Μόνον ὁ μικρὸς ὁ Βλαχάκης δὲν εἶχε μιλήσει. Καθόταν συμμαζεμένος στὸ θρανίον του και ἄκουε τοὺς ἄλλους.

— Ἐσύ, Βλαχάκη, δὲ μᾶς εἶπες τίποτε..., τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Ποῦ πῆγες τὸ καλοκαίρι;

— Δὲν πῆγα, κύριε, πουθενά, ἀποκριθῆκε.

— Γιατί δὲν πῆγες; Ἐσὺ εἶσαι ἀπὸ ὠραῖο νησί. Δὲν πῆγατε ἐφέτος μὲ τὴν οἰκογένειά σου;

— Πήγανε, κύριε, ἡ μητέρα μου μὲ τὰ μικρότερα ἀδέρφια μου.

— Ἐσένα δὲ σὲ πήρανε; Πῶς ἔγινε αὐτό;

ἽΟ Βλαχάκης ἀποκρίθηκε :

— Ἐγώ, κύριε, ἔμεινα νὰ βοηθῶ τὸν πατέρα μου στὸ μαγαζὶ καὶ νὰ τοῦ κάνω συντροφιά στὸ σπίτι, πὸν ἔμεινε μοναχός του. Ἐκεῖνος ἤθελε νὰ μὲ στείλῃ κι ἐμένα. Ἐγὼ ὅμως ἤθελα νὰ μείνω. Μὰ κι ἐγὼ πέρασα ὠραῖα. Κάθε Κυριακὴ μ' ἔπαιρνε ὁ πατέρας μου καὶ πηγαίναμε μὲ τὸ λεωφορεῖο, πότε στὴ θάλασσα, πότε στὸ βουνό. Πολὺ ὠραῖα περάσαμε, κύριε.

ἽΟ δάσκαλος πλησίασε στὸ θρανίο καὶ χάιδειψε τὸ κεφαλάκι του.

— Εὔγε σου, Βλαχάκη! τοῦ εἶπε. Αὐτὸ πὸν ἔκαμες δείχνει, πὸς εἶσαι καλὸ παιδί. Εὐχαρίστησες καὶ τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου, πὸν ἤξερε, πὸς σ' ἔχει συντροφιά ὁ καημένος ὁ πατέρας, πὸν ἐργάζεται γιὰ ὄλους σας. Ἀφοῦ εἶσαι κι ἐσὺ εὐχαριστημένος, ἀκόμη καλύτερα. Εὔγε σου, Βλαχάκη!

Τὰ παιδιὰ χαιρέτησαν πάλι τὸ δάσκαλό τους κι ἔφυγαν, γιὰ νὰ ξαναγυρῶσιν τὸ ἄλλο πρωὶ καὶ ν' ἀρχίσουν τὰ μαθήματα μὲ καινούργια ὄρεξη.

ἽΟ Λαμπρόπουλος εἶπε, πὸς θὰ ἔφερε τὴν ἄλλη μέρα καὶ σταφίδες ἀπὸ τὸ κτῆμα τους, γιὰ νὰ φᾶνε στὸ διάλειμμα. Κι ἔδειχνε τὶς τσέπες του.

— Θὰ τὶς γεμίσω ὄλες!

5. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τὸ φθινόπωρο δὲν ἔχει τὰ ἴδια γοῦστα μὲ τὸ καλοκαίρι.

Ὅσο δὰ γιὰ τὴ ζωγραφικὴ του, δὲν τὴν παραδέχεται καθόλου.

Ὅταν ἔρθῃ, τραβᾷ ὀλοῖσα στὴν ἐξοχή, στέκεται, κοιτάζει καὶ λέει:

— Μανία πὺ τὴν ἔχει τὸ καλοκαίρι μὲ τὸ

πράσινο! Δὲν καταλαβαίνει, πὼς ἂν ἔβαζε καὶ λίγο κίτρινο, θὰ ἦταν ὅλα πὺ ὥραϊα;

Καὶ παίρνει ἀμέσως πράσινη καὶ κίτρινη μπογιά, φτιάχνει χίλιες δυὸ κίτρινοπράσινες βαφές καὶ χρωματίζει τὰ φύλλα. Ἐπειτα κατεβαίνει στὰ περιβόλια, τὰ βλέπει καὶ αὐτὰ καταπράσινα καὶ φωνάζει:

— Καλὰ τὰ φύλλα, μὰ καὶ τὰ φρούτα πράσινα; Βλέπω, πὼς τὸ καλοκαίρι δὲν ξέρει, τί τοῦ γίνεται ἀπὸ ζωγραφικὴ. Κι ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ καὶ βάφει τὰ φρούτα μὲ διάφορα χρώματα. Τὰ μῆλα τ' ἀφήνει πράσινα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ βάφει κίτρινα. Ἐπάνω στὸ κίτρινο βάζει καὶ λίγο κόκκινο χρῶμα, πολὺ ἀπαλό.

Τὰ δαμάσκηνα τὰ χρωματίζει ἄλλα κατακίτρινα καὶ ἄλλα μὲ βαθὺ γαλάζιο χρῶμα. Τὸ ἴδιο κάνει καὶ γιὰ τὶς ἐλιές. Τὰ ροδάκινα, ἄλλα τὰ βάφει χρυσαφιὰ καὶ ἄλλα μὲ τρία διαφορετικὰ χρώματα. Τὰ κηδόνια καὶ τὰ λεμόνια

τὰ βράφει κάθε μέρα ἀπὸ λίγο, ὥσπου νὰ γίνουν κίτρινα σὰν τὸ κερύ.+

Πρὶν προφτάση ὅμως ν' ἀλλάξῃ ὅλα τὰ χρώματα, πὺ σκόρπισε τὸ καλοκαίρι, φτάνει κι ἡ ὥρα του νὰ φύγῃ. |

— Τί κρίμα, λέει, πὺ δὲ μοῦ μένει καιρὸς νὰ τὰ ζωγραφίσω ὅλα! | "Ὅσα προφτάσω λοιπόν. Τ' ἄλλα ἄς τὰ χρωματίσῃ ὁ ἀδερφός μου, ὁ χειμώνας. Ἐκεῖνος ὅμως ἔχει ἄλλη μανία πάλι. "Ὅλα τὰ θέλει κάτασπρα. | "Ἄσπρα τὰ βουνά, ἄσπρους τοὺς κάμπους. Στὰ δέντρα βάζει τόση ἄσπρη μπογιά, πὺ νομίζεις, πὺ εἶναι ἀπὸ μπαμπάκια. Φτιάχνει καὶ παλάτια ἀπὸ κρύσταλλο.

Ὡς τόσο ἔχει κι ἓνα καλὸ ὁ ἀδερφός μου ὁ χειμώνας. Ἀποτελειώνει τὸ χρωμάτισμα τῶν λεμονιῶν, μαυρίζει τὶς ἐλιές, χρυσώνει καὶ βερνικώνει τὰ πορτοκάλια. Τὸ καλοκαίρι ὅμως δὲν τὸ ξεπερνῶ μονάχα στὴ ζωγραφικὴ, ἀλλὰ καὶ στὴ γεύση καὶ στὴν ὄσφρηση. Ἐκεῖνο ἀγαπᾷ τὰ ξινὰ καὶ τὰ στυφά. Ἐγὼ τὰ θέλω γλυκὰ, ζουμερὰ καὶ μωσκομυρισμένα.

Ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα νὰ φύγῃ τὸ φθινόπωρο, κατεβαίνει στὰ χωριά καὶ στὶς πολιτεῖες καὶ λέει στοὺς ἀνθρώπους:

— Καλοὶ μου ἄνθρωποι! Δὲν εἶναι πιὸ ὁμορφα τὴν ὥρα τὰ περιβόλια καὶ τ' ἀμπέλια σας; Πέστε τὴν ἀλήθεια, ποιὸς εἶναι καλύτερος ζωγράφος; Τὸ καλοκαίρι ἢ ἐγὼ; |

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗ

6. Ὁ φίλος μου.

Μόνο δυὸ ἡμερῶν διακοπὲς εἶχαμε, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε, πὼς πέρασε πολὺς καιρὸς, χωρὶς νὰ ἰδῶ τὸ φίλο μου, τὸν Ἀντωνάκη. Ὅσο περισσότερο τὸν γνωρίζω, τόσο περισσότερο τὸν ἀγαπῶ. Αὐτὸ συμβαίνει καὶ σ' ὄλους τοὺς ἄλλους συμμαθητές μου. Μόνο τὰ κακὰ παιδιά δὲν τὸν συμπαθοῦν, γιατί ὁ Ἀντωνάκης δὲν τοὺς χαρίζεται σὲ τίποτε.

Προστατεύει πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἀδύνατους. Ἄμα κανένας μεγάλος σηκώσῃ χέρι, γιὰ νὰ χτυπήσῃ κανένα μικρό, ὁ μικρὸς ζητεῖ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀντωνάκη. Τότε ὁ μεγάλος παύει τὸ θυμὸ του καὶ κατεβάζει τὸ χέρι.

Ὁ φίλος μου εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά, γιατί ἦταν ἄρρωστος δυὸ χρόνια καὶ εἶχε διακόψει τὸ σχολεῖο του. Εἶναι ὁ ψηλότερος κι ὁ δυνατότερος σ' ὅλη τὴν τάξη. Μπορεῖ νὰ σηκώσῃ μὲ τὸ ἓνα του χέρι ἓνα βαρὺ κάθισμα. †

Εἶναι καλόκαρδος. Ὅτιδήποτε κι ἂν τοῦ ζητήσουν τ' ἄλλα παιδιά, μολύβι, πένες, γομολάστιχα, χαρτί, σουγιαδάκι, τὸ δανεῖζει ἀμέσως ἢ καὶ καμιά φορὰ τὸ χαρίζει. †

Στὸ μάθημα εἶναι ὄλος προσοχῆ. Ὅταν μιλῇ ὁ δάσκαλος, κάθεταὶ ἀκίνητος στὸ θρανίῳ, πρὸ εἶναι στενὸ γι' αὐτὸν καὶ τὸν κοιτάζει στὰ μάτια. Εἶναι πολὺ δυνατὸς στὴν ἀριθμητικὴ καὶ βοηθεῖ τὰ παιδιά νὰ λύνουν τὰ πρόβλήματα.

Ὅταν τὸν κοιτάξω, μοῦ χαμογελᾷ μὲ μισοκλεισμένα μάτια, σὰ νὰ μοῦ λέῃ :

— Λοιπόν, εἶμαστε φίλοι ;

— Ἀγαπητέ μου Ἀντωνάκη ! Φτάνει νὰ σὲ ἰδῇ κανεὶς καὶ μιὰ φορὰ στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ σ' ἀγαπήσῃ ἀμέσως !

“Ολοι οί μικροί θέλουν νά βρίσκωνται πάντα κοντά του.

Ἐπιτρέπει νά τοῦ λένε ὅτιδήποτε ἀστεῖο ἢ πείραγμα καί δὲ θυμώνει ποτὲ γι’ αὐτό. Ἀλίμονο ὅμως, ἂν τοῦ πῆ κανεῖς : «Ψεύτη!». Πετᾶ φλόγες ἀπὸ τὰ μάτια του καί μπορεῖ ἀκόμη νά ἐπιτεθῆ.

Τὴν περασμένη Κυριακὴ ἔδωσε ἓνα δίδραχμο σ’ ἓνα παιδάκι τῆς πρώτης τάξης, πού ἔκλαιγε στὸ δρόμο, γιατί εἶχε χάσει τὸ δικό του δίδραχμο καί δὲν εἶχε ν’ ἀγοράσῃ τετράδιο. †

Ὅταν τὰ παιδιά σκέπτονται μαζί γιὰ κανένα ζήτημα καί συζητοῦν, πάντοτε ἀκούεται ἡ γνώμη τοῦ Ἀντωνάκη. Καί ὅταν ἐκλέγουν ἀντιπροσώπους, γιὰ νά ἐκτελέσουν τὴν ἀπόφασή τους, πρῶτος ἐκλέγεται ὁ Ἀντωνάκης. Στὰ παιγνίδια ὅλοι θέλουν νά πᾶνε μὲ τὴν ὀμάδα του. †

Ὁ δάσκαλος πάντα τὸν προσέχει καί, ὅταν περνᾶ κοντά του, τὸν χτυπᾶ ἑλαφρᾶ στὸν ὦμο.

Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ πολὺ. Εἶμαι εὐχαριστημένος, ὅταν σφίγγω τὸ μεγάλο, ἀντρίκιο χέρι του.

Εἶμαι βέβαιος, πὼς εἶναι πάντα ἔτοιμος νά θυσιάσῃ καί τὴ ζωὴ του ἀκόμη, γιὰ νά σώσῃ ἓνα συμμαθητὴ του ! Μπορεῖ νά κινδυνέψῃ, γιὰ νά τὸν ὑπερασπιστῆ !

Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ στὰ μάτια του. Ἄν καὶ ἡ φωνὴ του εἶναι χοντρὴ καὶ δυνατὴ, ὅμως εἶναι φωνὴ βγαλμένη ἀπὸ εὐγενικὰ καρδιά. Τὸ καταλαβαίνει κανεῖς ἀμέσως. †

7. Μιὰ εὐγενικὰ ψυχὴ.

Σήμερα τὸ πρωὶ ἀκριβῶς μοῦ δόθηκε εὐκαιρία νά γνωρίσω καλὰ τὸ φίλο μου τὸν Ἀντωνάκη. Ὅταν μπῆκα στὴν τάξη, δὲν εἶχε ἔρθῃ ἀκόμη ὁ δάσκαλος καί εἶδα τρία τέσσερα παιδιά νά πειράζουν τὸν καημένο τὸ Διαμαντῆ, αὐ-

τὸν μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, πού ἔχει βγαλμένο τὸ ἓνα του χέρι καὶ δὲ μπορεῖ νὰ τὸ κουνήσει. Ἡ μητέρα του εἶναι φτωγὴ καὶ πουλεῖ λαχανικὰ στοὺς δρόμους. ↓

Τὰ κακὰ ἐκεῖνα παιδιὰ χτυποῦσαν τὸ Διαμαντὴ μὲ τοὺς χάρακες, τὸν ἔσπρωχναν καὶ τὸν ἔλεγαν σακάτη, κάνοντας κι αὐτὰ τὸν κουλό. ↓

Κι αὐτός, ὀλομόναχος στὴν ἄκρη τοῦ θρανίου, τοὺς ἄκουε κατάχλωμος, κοιτάζοντας μὲ βλέμμα παρακλητικὸ πότε τὸν ἓνα καὶ πότε τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν ἤσυχο. Αὐτοὶ ὅμως τὸν πείραζαν περισσότερο, ὥσπου ἄρχισε νὰ κοκκινίζει καὶ νὰ τρέμη ὀλόκληρος ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

Ἐξαφνα ὁ Φάνης, τὸ χειρότερο παιδιὸ τῆς τάξης, πὺν τὸν εἶχαν διώξει ἀπὸ ἓνα ἄλλο σχολεῖο, ἄρχισε νὰ περι-

γελᾶ καὶ τὴ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ. Ἔκανε πὼς κρατεῖ δυὸ καλάθια στὸ χέρι, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ, ὅταν ἐρχόταν στὴν πόρτα τοῦ σχολείου καὶ περιμένε τὸ παιδί της νὰ σχολάσῃ. Τώρα αὐτὴ εἶναι ἄρρωστη.

Μερικοὶ ἄρχισαν νὰ γελοῦν δυνατά. Τότε ὁ Διαμαντῆς ἔχασε τὴν ὑπομονή του. Ἄρπαξε τὸ σπόγγο καὶ τὸν πέταξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμη ἐπάνω στὸ Φάνη. Αὐτὸς ὅμως προφυλάχτηκε κι ὁ σπόγγος πέρασε μπροστὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ δασκάλου, πὺν κείνη τὴ στιγμή ἔμπαινε στὴν τάξη.

Ὁ δάσκαλος, γλωμός, ἀνέβηκε στὴ ἔδρα καὶ ρώτησε ἀμέσως μὲ φωνὴ ταραγμένη:

— Ποιὸς τὸ ἔκαμε αὐτό;

Κανεὶς δὲν ἀπάντησε.

Ὁ δάσκαλος φώναξε πάλι ὑψώνοντας περισσότερο τὴ φωνή:

— Ποιὸς ἦταν;

Τότε ὁ Ἀντωνάκης, πὺν εἶχε μπεῖ στὴν αἴθουσα λίγες στιγμὲς πρὶν μπῆ ὁ δάσκαλος καὶ δὲν εἶχε προφτάσει νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν δυστυχημένο τὸ Διαμαντῆ, σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέση του καὶ λέει ἀποφασιστικά: |

— Ἐγὼ, κύριε! |

Ὁ δάσκαλος τὸν κοίταξε, κοίταξε καὶ τοὺς σαστισμένους μαθητές. Ἐπειτα εἶπε μὲ ἤρεμη φωνή: †

— Ὁ ἔνοχος δὲ θὰ τιμωρηθῆ. Ἄς σηκωθῆ ἐπάνω!

Ὁ Διαμαντῆς τότε σηκώνεται κι ἀρχίζει νὰ λήη κλαίοντας:

— Μὲ χτυποῦσαν, κύριε, καὶ μὲ πείραζαν. Ἐγὼ ἔχασα τὸ νοῦ μου καὶ πέταξα... †

— Κάθισε! εἶπε ὁ δάσκαλος. Νὰ σηκωθοῦν αὐτοί, πὺν ἔκαμαν ὅλη αὐτὴ τὴ σκηνή!

Σηκώθηκαν τρία τέσσερα παιδιά.

— Ἐσεῖς, τοὺς εἶπε ὁ δάσκαλος, πειράξατε ἓνα συμμαθητή σας χωρὶς νὰ σᾶς κάμη τίποτε. Πειράξατε ἓνα δυστυχισμένο, χτυπήσατε ἓνα ἀδύνατο καὶ ἀπροστάτευτο παιδί. Ἐκάματε μιὰ πράξη ἀπὸ τὶς πιὸ ταπεινὲς καὶ πιὸ πρόστυχες. Ντροπή σας!

Μόλις εἶπε αὐτά, κατέβηκε στὰ θρανία, ἔπιασε ἀπὸ τὸ σαγόνι τὸν Ἀντωνάκη, ποὺ καθόταν μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο, τοῦ σήκωσε τὸ πρόσωπο, τὸν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἐσὺ ἔχεις εὐγενικὰ ψυχὴ!

Ὁ Ἀντωνάκης μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ψιθύρισε κάτι στὸ αὐτί τοῦ δασκάλου· κι αὐτός, γυρίζοντας στοὺς ἐνόχους, εἶπε ἀπότομα:

— Σᾶς συγχωρῶ! †

8. ΕΝΑ ΑΞΕΧΑΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Πέρασαν πολλὰ χρόνια καὶ ὁμως δὲν ξέχασα ἐκεῖνο τὸ γλυκὸ πρῶινὸ τοῦ φθινοπώρου.

Ἦμωνα παιδάκι τότε καὶ πηγαινα μὲ τὸν παπποῦ καὶ τὴν ἀδερφοῦλα μου, τὴ Βάσω, στ' ἀμπέλι μας γιὰ σταφύλια. †

Πρὶν φτάσωμε, εἶδαμε ἀπὸ μακριὰ κάτι, ποὺ δὲν τὸ περιμέναμε. Στὸ γειτονικὸ τ' ἀμπέλι ἓνα παιδί ἔκοβε σταφύλια στὴν ἀράδα, κι ἂν ἦταν ξινά, τὰ πετοῦσε κατὰχαμα καὶ τὰ πατοῦσε μὲ τὸ πόδι του. Ἐἴθε, τὰ γλυκά, τὰ ἔβαζε στὸ καλάθι του.

— Γιατί τὰ κάνει ἔτσι; ρώτησε ἡ Βάσω.

— Γιατί δὲν εἶναι δικὰ του, εἶπε θυμωμένα ὁ παππούς.

Ἔστερα, ἀφοῦ σκέφτηκε λίγο, μᾶς λέει:

— Ἐγὼ καὶ σύ, Βάσω, θὰ κρυφτοῦμε ἐδῶ στὰ βάτα καὶ

σύ, Σπύρο, θὰ μπῆς στὸ δικό του ἀμπέλι, τ' ἀντικρινό. Κάνε τάχα πὼς κόβεις καὶ σὺ σταφύλια, ἔτσι ὅπως κάνει καὶ αὐτός.

— Κι ἂν μὲ δῆ, παππού; ρώτησα.

— Μὰ αὐτὸ θέλω καὶ ἐγώ, νὰ σὲ ἰδῆ καὶ νὰ σὲ φοβερίσῃ. Μὴ φοβηθῆς. Νὰ ἐξακολουθῆς νὰ κόβῃς μὲ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ ἐγὼ γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ θὰ ἔχω τὸ νοῦ μου. †

Ἔκανα ὅπως μοῦ εἶπε ὁ παππούς καὶ τὸ παιδί ἔβαλε ἀμέσως τὶς φωνές, σὰν εἶδε νὰ τρυγῶ τ' ἀμπέλι του.

Ἐγὼ τσιμουδιά. Τότε κεῖνο πήδησε τὸ φράχτη καὶ χύθηκε καταπάνω μου. †

Ἐνα δυνατὸ χέρι ὅμως τὸ ἄρπαξε ξαφνικὰ ἀπὸ τὸ σφέρο. Ἦταν ὁ παππούς.

— Γιὰ ποῦ τραβᾶς, παλικάρι μου, ἔτσι θυμωμένος; τὸν ρώτησε. †

— Πάω νὰ πιάσω ἐκεῖνο τὸ παλιόπαιδο καὶ νὰ τὸ τσακίσω στὸ ξύλο, ἀπάντησε τὸ παιδί.

“Οταν ὅμως γύρισε καὶ ἀναγνώρισε τὸν παππού μου, τοῦ εἶπε ξεδιάντροπα :

— Καλὸς εἶσαι καὶ τοῦ λόγου σου! Μωρὲ παππούς! Ἄκοῦς νὰ βάζη τὰ ἐγγόνια του νὰ κλέβουν τὸ ξένο πράμα!

— Ὁραῖα μοῦ τὰ λές, παλικάρι μου, τοῦ λέει ὁ παππούς γελώντας πονηρά. Δὲ μοῦ κάνεις ὅμως τὴ χάρη νὰ μοῦ πῆς, σὰν τί γύρευες καὶ σὺ στὸ ξένο ἀμπέλι;

— Ἄσε με σοῦ λέω, ἄσε με! φώναξε τὸ παιδί προσπαθώντας νὰ τοῦ ξεφύγη. †

— Μιὰ στιγμή, παιδάκι μου, μὴ βιάζεσαι! τοῦ λέει πάλι ὁ παππούς. Σ’ ἐπιασα νὰ βρίζης τὸν ἄλλο γιὰ κείνο, ποῦ ἔκανες καὶ σὺ πρωτύτερα. † Ἔλα δῶ, Σπύρο, καὶ ἄδειασε τὰ σταφύλια στὸ καλάθι τοῦ παιδιοῦ.

Βγῆκα ἀπὸ τ’ ἀμπέλι μὲ τὸ καλάθι μου βαρὺ καὶ σκεπασμένο μὲ κληματόφυλλα. Τὸ παράτησα μπροστά του καὶ εἶπα: †

— Δὲ θὰ τὸ ξανακάμωμε, συμπάθα μας!

Ἄρπαξε μὲ θυμὸ τὸ καλάθι μου, γιὰ νὰ τ’ ἀδειάση στὸ δικό του. Μόλις ὅμως τράβηξε τὰ κληματόφυλλα, μαρμάρωσε. Τὸ καλάθι μου ἦταν γεμάτο πέτρες!

Σάστισε, κοκκίνησε ἀπὸ τὴν ντροπὴ του καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια, δίχως νὰ κοιτάξῃ πίσω του μήτε μιὰ φορὰ. †

9. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἡ κυρα - Μάρθα ἤρθε τὸ ἀπόγεμα στὴν ἀκρογιαλιά μὲ τὰ τρία παιδιά της. Ὁ Ἄντρέας, ὁ μεγαλύτερος, εἶναι μόλις ἕξι χρονῶν. Ἡ Μαρία εἶναι τεσσάρων κι ὁ Γιώργος, ὁ πρὸ μικρός, μονάχα ἕξι μηνῶν. †

Αὐτὴ τὴν ὥρα γυρίζει ἀπὸ τὸ ψάρεμα ὁ πατέρας τους, ὁ ψαράς. Φεύγει κάθε πρωὶ μὲ τὴ βάρκα, γιὰ νὰ πιάσῃ ψάρια, νὰ τὰ πουλήσῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ καθημερινὸ ἔξοδο τῆς οἰκογενείας του.

Ἡ κυρα-Μάρθα εἶναι ἀνήσυχη. Μεγάλα μαῦρα σύννεφα σκεπάζουν τὸν οὐρανό. Σὲ λιγάκι σκοτεινιάζει λίγο λίγο. Ὁ ἄνεμος γίνεται πολὺ δυνατός, ἡ θάλασσα φουσκώνει, τ' ἄγρια κύματα χτυποῦν τοὺς βράχους.

Ὁ Ἀντρέας καὶ ἡ Μαρία φοβοῦνται. Ὁ Γιώργος, μικρὸς ἀκόμη γιὰ νὰ νιώσῃ τὸν κίνδυνο, κοιμᾶται στὴν ἀγκαλιά τῆς μητέρας του. Δάκρυα τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς κυρα-Μάρθας.

— "Ἄχ! Θεέ μου! ἔλεγε μέσα της. Θὰ πάθῃ κανένα δυστύχημα ὁ καημένος ὁ Ἰάκωβος μὲ τέτοια κακοκαιρία. Τὰ κύματα θ' ἀναποδογυρίσουν τὴ βάρκα του. Τί θὰ γίνω; Τί θὰ γίνουν τὰ παιδιὰ μου;

Ὅσοποσὸ προσπαθεῖ νὰ καθησυχάσῃ τὰ καημένα τὰ παιδιὰ της.

— Κάμετε τὴν προσευχή σας, τοὺς λέει, καὶ παρακαλέστε τὸ Θεὸ νὰ φυλάξῃ τὸν πατέρα σας κι ὁ καλὸς Θεὸς θὰ σᾶς λυπηθῇ.

Ὁ οὐρανὸς γίνεται πρὸ σκοτεινός. Μπουμπουνίζει ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ κι οἱ ἀστραπὲς σκίζουν τὸ σκοτεινὸ οὐρανὸ.

Στὴ λάμψη μιᾶς ἀστραπῆς ἡ Μάρθα βλέπει στ' ἀνοιχτὰ μιὰ βάρκα, πὸν πάλευε μὲ τὰ κύματα.

— Εἶναι ὁ πατέρας σας, παιδιὰ μου! φώναξε. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ σωθῇ!

Καὶ τὰ δυὸ φτωγὰ παιδιὰ σηκώνουν τὰ χέρια τους ψηλὰ καὶ φωνάζουν καὶ τὰ δυὸ μαζί:

— Θεοῦλη μου, σῶσε τὸν πατέρα μας!

Χοντρές σταγόνες βροχής αρχίζουν νὰ πέφτουν. Ἡ κυρα-Μάρθα ὀδηγεῖ τὰ παιδιὰ της κοντὰ σ' ἓνα ἐρειπωμένο σπιτάκι. Οἱ καταράχτες τ' οὐρανοῦ φαίνεται πὼς ἄνοιξαν. Σιγὰ σιγὰ ὁμως παύει ἡ μπόρα. Τὰ σύννεφα σκορπίζονται,

ἡ θάλασσα ἡσυχάζει κι ἓνα πολύχρωμο οὐράνιο τόξο ἔλαμψε στὸν οὐρανό.

Ἐξαφνα μιὰ χαρούμενη φωνὴ ἀκούεται :

— Μάρθα! Ἀντρέα! Μαρία! Ἐλᾶτε λοιπόν!

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τὰ παιδιά καὶ ἡ μητέρα φωνάζουν καὶ τρέχουν χαρούμενα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ψαροῦ.

— Φοβήθηκα πολύ, εἶπε, γιατί κινδύνεψα. Ἡ βάρκα μου κόντεψε ν' ἀναποδογυριστῇ. Ἀλλά, δόξα σοι ὁ Θεός, δὲν ἔπαθα τίποτε.

— Ὁ Ἀντρέας κι' ἡ Μαρία παρακαλοῦσαν τὸ Θεὸ νὰ σὲ βοηθήσῃ, εἶπε ἡ κυρα - Μάρθα δακρυσμένη.

— Καὶ ξέρεις πατέρα; προσθέτει ἡ Μαρία. Ὁ καλὸς Θεὸς ἀκούει πάντα τὰ μικρὰ παιδιά, πὺν τὸν παρακαλοῦν γιὰ τοὺς γονεῖς τους.

10. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θεὸς τὸν ἥλιο ὀδηγεῖ
 ποῦ πρέπει ν' ἀνατείλῃ,
 πῶς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ γῆ,
 τὸ φῶς του νὰ μᾶς στείλῃ.

Θεὸς ὀρίζει στὰ ψηλά,
 ὁ ἥλιος ὅταν σβήνῃ,
 νὰ φέγγουν τ' ἄστρα τὰ πολλὰ
 κι ἡ κατάσπρη σελήνῃ.

Καὶ τὰ λουλούδια, πὺν χυτὰ
 στὴ γῆ μοσκοβολοῦνε,
 Θεὸς τὰ ἔμαθε κι αὐτὰ
 πότε καὶ ποῦ ν' ἀνθοῦνε.

Καὶ τὸ μικρὸ, μικρὸ πουλί,
 ποῦ ψάλλει στὸ κλωνάρι,
 Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ λαλῇ,

νὰ χελαδῇ με γάση

Θεὸς χαρίζει στὰ παιδιά
τὸ νοῦ τους καὶ τὴ γλώσσα,
νὰ λέν ὅ,τι ἔχουν στὴν καρδιά
καὶ νὰ μαθαίνουν τόσα.

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ καλὰ παιδιά
βράδυ, πρωί, χρωστοῦνε
στὴν προσευχὴ τους μὲ καρδιά
νὰ τὸν εὐχαριστοῦνε.

Γ. Βιζυηνὸς

11. ΒΡΕΧΕΙ

—'Αλέκο, βρέχει πολύ. Νομίζω, πὼς δὲ θὰ μπορέσης
νὰ πᾶς σήμερα στὸ σχολεῖο.

—'Ας βρέχη, ὅσο θέλει, μανούλα. Ἐγὼ θὰ πάω μιὰ
χαρά!

Ἐβροχε, ἀλήθεια, ἐκεῖνο τὸ πρωὶ πολὺ δυνατὰ κι' ἀδιά-
κοπα. Οἱ ἄνθρωποι μ' ἀνοιχτὲς ὀμπρέλες πήγαιναν βια-
στικοί.

Βγῆκε ἀπὸ τὸ φτωχικὸ του σπιτάκι ὁ Ἄλέκος, ἄνοιξε
μιὰ μεγάλη, τρύπια δῶ καὶ κεῖ, ξεβαμμένη ὀμπρέλα καὶ
τράβηξε γιὰ τὸ σχολεῖο του.

Μὲ τὸ ἓνα χέρι κρατοῦσε τὸ ξύλο τῆς ὀμπρέλας, ποῦ
τοῦ ἔφτανε ὡς τὰ γόνατα, καὶ μὲ τ' ἄλλο ἔσφιγγε δυνατὰ
τὴ σάκα του.

Βροχὴ μὲ τὸ τσουβάλι! /

Ξαφνικὰ βλέπει τὸ φίλο του τὸ Γιῶργο, τὸ συμμαθητὴ
του, νὰ τρέχη μὲς στὴ βροχὴ χωρὶς ὀμπρέλα. Δὲ φτάνει
αὐτό, μὰ πήγαμε καὶ τοῦρο τοῦρο γιὰ νὰ συλαχτῆ καὶ

ἔτοι βρεχόταν διπλά, γιατί ἔσταζαν ἐπάνω του νερὰ κι ἀπὸ τὰ κεραμίδια.

— Γιώργο, τρέχα! τοῦ φώναξε ὁ Ἀλέκος! Μᾶς χωράει καὶ τοὺς δυὸ ἢ ὀμπρελάρα μου!

Ἔτρεξε ὁ Γιώργος καὶ χόθηκε κι αὐτὸς ἀπὸ κάτω.

Δύσκολα ἦταν ὅμως τὰ πράγματα. Κάθε τόσο μέρδευαν οἱ πατημασιές τους καὶ σκόνταβαν πότ' ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ.

— Ἀλέκο, κοίτα τὸν Ἀντρέα, καλέ! Πῶς βράχηκε ὁ κακομοίρης!

— Κι ὄχι ἄλλο, μὰ θὰ τοῦ βραχοῦν καὶ τὰ βιβλία, εἶπε ὁ Ἀλέκος καὶ τοῦ φώναξε:

— Ἀντρέα! Ἀντρέα, τρέξε! Ἔλα καὶ σὺ κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρελάρα μου.

Ὁ Ἀντρέας ἔτρεξε, κι ἡ παλιὰ ὀμπρέλα τὸν σκέπασε κι αὐτόν.

Τώρα ὁ Ἀλέκος κρατᾶ τὸ ξύλο τῆς ὀμπρέλας σφιχτὰ μὲ τὰ δυὸ του χέρια καὶ οἱ ἄλλοι δυὸ ἔχουν κολλήσει ἐπάνω του.

Οἱ ἄνθρωποι βλέπουν μιὰ ὀμπρέλα μ' ἕξι ποδαράκια νὰ περπατᾷ καὶ σκάζουν στὰ γέλια.

Τὴν ὥρα ποὺ φτάσανε στὸ σχολεῖο, ἔμπαινε μέσα καὶ ὁ δάσκαλός τους. Εἶδε τὴν πελώρια ὀμπρέλα μὲ τὰ τρία παιδιὰ ἀπὸ κάτω, στάθηκε κι ἄρχισε κι αὐτὸς νὰ γελᾷ. Γελοῦσαν καὶ τὰ παιδιὰ, γελοῦσε κι ἡ ὀμπρέλα ἀπ' ὅλες τὲς τρύπες της.

12. ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγὸ
μὲς στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν
καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμ' ἀργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι,
κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Κι ὀργώνει, ὀργώνει ὀλημερὶς
τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ

καὶ πίσω πάλι στρέφει,
 γιὰ νάρθη ὁ σπόρος ὕστερα,
 νὰ πέση καὶ νὰ βρῆ
 βαθιὰ σκαμμένο κι ἀπαλὸ
 τὸ γῶμα, ποὺ μᾶς τρέφει.

Καὶ θὰ φυτρώση καὶ θὰ βγῆ
 τὸ φύτρο τὸ χλωρὸ,
 καὶ πράσινο τὸ στάχυ του
 τὸν ἥλιο θ' ἀντικρίση,
 καὶ θὰ μεστῶση, θὰ ψηθῆ
 μὲ τὸν καλὸ καιρὸ,
 καὶ θὲ νὰ πάη στὸ μυλωνά
 κι ἀλεύρι θὰ γυρίση.

Εὐλογημένο τρεῖς φορὲς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ!
 Εὐλογημένα τρεῖς φορὲς
 τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης.
 Κι εὐλογημένη τρεῖς φορὲς
 ἡ γῆ, ποὺ καρπερὴ
 μὲ δίχως βαρυγκόμηση
 μᾶς δίνει τὰ καλά της!

Ι. Πολέμης

13. ΟΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

1. Ξέρετε ποιός πατέρας ἔχει τὰ περισσότερα κορίτσια ;
 Ὁ Ἥλιος ! Ὁ κὺρ Ἥλιος, πὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.
 Γιὰ φανταστῆτε μιὰ στιγμὴ τὶς ἀμέτρητες ἀχτίνες, πὺ
 κατεβαίνουν κάθε μέρα στὴ γῆ, γιὰ νὰ τὴ φωτίσουν καὶ
 νὰ τὴ ζεστάνουν ! Ὅλες αὐτὲς εἶναι θυγατέρες του !

Ὁ Ἥλιος ἔχει βέβαια πολλὲς σκοτοῦρες καὶ πολλὰ
 βάσανα φροντίζοντας γιὰ τὰ παιδιὰ του. Μὰ καὶ αὐτὰ τί
 μεγάλη εὐχαρίστηση πὺ τοῦ κάνουν !

Ὅταν βλέπη μὲ πόση προσοχὴ καὶ μὲ πόση ἐπιμέλεια
 κάνουν τὴ δουλειὰ τους ἐδῶ κάτω, στὴ γῆ, εὐχαριστεῖται
 πολὺ. Ἡ μεγαλύτερη ὅμως εὐχαρίστησή του εἶν' ἐκείνη
 πὺ νιώθει τὸ βράδυ, ἅμα προσκαλῆ ὅλες τὶς θυγατέρες του
 νὰ γυρίσουν πίσω στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ κοιμηθοῦν καὶ ν'
 ἀναπαντοῦν. Τότε ἔρχονται ὅλες, ἢ μιὰ ὕστερ' ἀπ' τὴν
 ἄλλη. Ἡ μιὰ εἶναι κουρασμένη, ἢ ἄλλη εἶναι χαρούμενῆ
 καὶ ζωηρὴ καὶ ἢ ἄλλη εἶναι μελαγχολικὴ.

Τότε ἀρχίζουν νὰ διηγιοῦνται τί ἔκαμαν ὅλη τὴν ἡμέρα.
 Λένε, λένε, γελοῦν, φλυαροῦν.

Ποιός θὰ μπορούσε νὰ διηγηθῆ περισσότερα πράματα
 ἀπὸ τὶς ἀχτίνες ;

2. Ἀκοῦστε λοιπὸν τί εἶπε χτὲς τὸ βράδυ μιὰ ἀχτίνα :

«Σήμερα, ἔλεγε, ἔμαθα ἕνα νέο, πὺ δὲν τὸ εἶχα ἀκου-
 σμένο ποτέ μου ! Τὸ ἄκουσα μὲ τ' αὐτιά μου. Ἀπὸ ἕνα
 ἀνοιχτὸ παράθυρο κοίταξα σ' ἕνα δωμάτιο, ὅπου καθόταν
 μιὰ γιὰ γιὰ ξαπλωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα. Στὴν ἀγκαλιὰ
 τῆς ἦταν ριγμένα πολλὰ λουλούδια, τριαντάφυλλα, μοσκιές,
 ἀνεμῶνες, κρίνοι.

Ἐμπρὸς τῆς, πάνω σ' ἕνα σκαμνάκι, καθόταν ἕνα μικρὸ

κοριτσάκι. Φαίνεται, πώς τὸ κοριτσάκι αὐτὸ μόλις θὰ εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸν περίπατο καὶ εἶχε φερμένα στὴ γιαγιά του αὐτὰ τὰ ὄμορφα λουλούδια. Ὁ περίπατος, πὺ εἶχε κάμει, θὰ ἦταν πολὺ εὐχάριστος, γιατί ἔλαμπε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ χαρὰ καὶ μὲ ζωηρότητα καὶ γέλια διηγιόταν τί εἶδε. Κάποτε γελοῦσε καὶ κάποτε χτυποῦσε τὰ χέρια του ἀπὸ τὴ μεγάλη εὐχαρίστηση.

Θαρρῶ, πὺς ἡ γιαγιά του ἦταν τυφλή, γιατί, ὅταν ἐγὼ τὴ φώτισα ἴσια στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ ἰδῶ, ἂν ἦταν κι αὐτὴ χαρούμενη, δὲν ἐκλείσει τὰ μάτια της στὸ ζωηρό μου φῶς, ὅπως κάνουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οὔτε γύρισε καθόλου τὸ κεφάλι της. Κατάλαβα ὅμως, πὺς ἦταν πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ κοριτσάκι, γιατί χαμογελοῦσε καὶ κινουῦσε ἐλαφρὰ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ κάτω, σὰ νὰ ἔλεγε: «ναί, ναί!».

«Ἄχ!», ἔλεγε ἡ γιαγιά, κι ἐγὼ θὰ πιθυμοῦσα νὰ πῆ- γαινα ἄλλη μιὰ φορὰ στὸ δάσος, γιὰ ν' ἀναπνεύσω τὸν καθαρὸ ἀέρα, νὰ μαζέψω ἐκεῖ κι ἄλλα λουλούδια, νὰ μὲ ζεστάνῃ ὁ ἥλιος, πὺς λάμπει, καὶ ν' ἀκούσω τὰ πουλάκια, πὺς κελαηδοῦν.»

3. Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ Ἄννα μελαγχόλησε. Γιατί ἤξερε, ὅτι ἡ καημένη, ἡ καλὴ γιαγιά της, ἦταν τόσο ἄρρωστη κι ἀδύνατη, πὺς δὲ θὰ μπορούσε νὰ κινηθῆ καὶ νὰ πάῃ στὸ δάσος.

Σώπασε λιγάκι καὶ συλλογιζόταν.

«Γιαγιάκα μου!» φώναξε ἔξαφνὰ καί, πλησιάζοντας τὴ γιαγιά της μ' ἓνα πήδημα, ἄρχισε νὰ τὴ χαϊδεύῃ καὶ νὰ τὴ φιλῆ. «Γιαγιάκα μου, ξέρεις ἓνα πράμα; Αὐριο τὸ πρωὶ θὰ πάω στὸ δάσος, θὰ κόψω πάλι πολλὰ πολλὰ κλαδιὰ ἀπὸ τὰ ἔλατα καὶ θὰ τὰ φέρω ἐδῶ. Θὰ τὰ βάλω μπροστά σου πυκνὰ πυκνὰ, γιὰ νὰ μυρίζεσαι καὶ νὰ φαντάζεσαι, πὺς εἶσαι μέσα στὸ δάσος. Ἐπειτα θὰ γυρίσω τὴν πολυθρόνα

σου κατά τὸν ἥλιο καὶ θὰ σοῦ τραγουδήσω ἓνα ὠραῖο τραγουδάκι, πὺν θὰ σ' ἀρέσῃ πολὺ».

Καὶ μὲ τὴ γλυκιὰ καὶ ζωηρὴ φωνή της ἄρχισε ἡ μικρὴ τὸ τραγουδάκι της, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴ γιαγιά της.

Ὅταν κοίταξα πάλι τὰ μάτια τῆς γιαγιάς, ἦταν βουρκωμένα καὶ εἶδα νὰ κυλοῦν δυὸ μεγάλα δάκρυα. Θὰ ἦταν

ὄμως δάκρυα ἀπὸ εὐχαρίστηση, γιατί ἢ γιαγιά εἶχε χαρούμενο πρόσωπο. Ἐγενεσε στὸ κοριτσάκι νὰ τὴν πλησιάσῃ καὶ μὲ τὸ χέρι τῆς χάιδεψε τὰ ὄμορφα ξανθὰ τῆς μαλλιά καὶ τῆς εἶπε :

«Σ' εὐχαριστῶ, Ἀχτίνα μου!»

4.— Τώρα, τί λέτε σεῖς γι' αὐτό; ρώτησε ἡ ἀχτίνα τοῦ Ἡλίου, ποὺ διηγόταν αὐτὴ τὴν ἱστορία στὶς ἄλλες ἀχτίνες. Τί λέτε σεῖς; Εἶναι ἀλήθεια, πὼς ὑπάρχουν καὶ ἀχτίνες, ποὺ φαίνονται σὰν ἄνθρωποι; Τὸ ξέρατε σεῖς αὐτό; †

— Ὁχι, εἶπαν οἱ ἄλλες ἀχτίνες κι ἔμειναν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. †

— Μήπως τὸ μικρὸ κοριτσάκι εἶναι ἀδερφή μας;

— Ἀς ρωτήσωμε τὸν πατέρα μας!

Καὶ ρώτησαν τὸν πατέρα τους, τὸν Ἡλιο. Καὶ ὁ Ἡλιος εἶπε :

— Ἀδερφή σας δὲν εἶναι βέβαια τὸ κοριτσάκι, γιατί δὲν εἶναι πραγματικὴ ἡλιακὴ ἀχτίνα, ἀλλὰ παιδί ἀνθρώπου. Θὰ σᾶς πῶ ὅμως, γιατί ἢ γιαγιά τῆς τὴν εἶπε Ἀχτίνα.

Κοιτάξετε: Ἐσεῖς οἱ ἀχτίνες σὲ ὅ,τι πέσετε πάνω τὸ φωτίζετε καὶ τὸ ζεσταίνετε. Δὲν εἶν' ἔτσι; Παντοῦ, ὅπου λάμπει ὁ ἥλιος, τὸ μέρος ἐκεῖνο φαίνεται πιὸ εὐχάριστο. Ἐτσι καὶ τὸ μικρὸ κοριτσάκι κάνει φωτεινὴ κι εὐχάριστη τὴ ζωὴ τῆς καημένης τῆς γιαγιάς, ποὺ εἶναι τυφλὴ καὶ γι' αὐτὸ ἢ γιαγιά εἶπε στὴν ἐγγονή τῆς: «Ἀχτίνα μου!»

Κι ἀφοῦ ἡ Ἄννα εἶναι τόσο καλὴ σὰ μιὰ ἀχτίνα, γι' αὐτὸ καὶ σεῖς ἔχετε χρέος νὰ τὴν ἀγαπᾶτε σὰν ἀδερφή σας.

— Αὐτὸ θέλομε κι ἐμεῖς! Αὐτὸ θέλομε κι ἐμεῖς! εἶπαν μὲ μιὰ φωνὴ ὅλες οἱ ἀχτίνες.

— Αὔριο τὸ πρωί, μόλις ξυπνήσῃ, θὰ τῆς δώσω ἕνα φιλί, εἶπε ἡ μιὰ.

— Κι ἐγὼ γιὰ χάρη τῆς θὰ ὠριμάσω γρήγορα τὰ κεράσια.

— “Ω! Κι ἐγὼ ξέρω τί θὰ κάμω! Στὸν κῆπο της κρέμονται τ’ ἀσπρόρουχα τῆς κούκλας της, ποὺ ἔχει ἀπλωμένα ἡ Ἄννα, γιὰ νὰ στεγνώσουν.

— Κι ἐγὼ αὖριο πολὺ πρωί, ἅμα ἡ Ἄννα κατεβῆ στὸν κῆπο, θὰ φωτίσω τὶς σταγόνες τῆς δροσιᾶς, ποὺ εἶναι πάνω στὰ ρόδα καὶ στὴ γλόη τοῦ κήπου, γιὰ νὰ λάμπουν μὲ ὅλα τὰ χρώματα: κόκκινο, πράσινο, γαλάζιο, κίτρινο, μενεξεδένιο. Πιστεύω πὼς αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Καὶ πραγματικά, τὴν ἄλλη μέρα ἔκαμαν ὅλα ὅσα εἶπαν.

Θὰ θέλατε καὶ σεῖς νὰ εἶχατε μιὰν ἀπὸ τὶς ἀχτίνες τοῦ Ἥλιου ἀδερφή σας

14. ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ ΚΙ Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ

1. Εἶναι μιὰ μελαγχολικὴ μέρα τοῦ φθινοπώρου. Σήμερα τὸ χελιδόνι δὲν ἔχει καθόλου διάθεση. Κάθεται συλλογισμένο σ’ ἓνα κλαδί, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι. Παραπέρα κάθεται ἓνα τρυγόνι.

— Οὔτε κουνούπι δὲ βρῖσκεται πιά, τσίρισε μὲ παράπονο τὸ χελιδόνι. Δὲν ὑπάρχει πιά τροφή ἐδῶ κι ἐγὼ πεινῶ πολὺ, πάρα πολὺ.

— Κι ἐγὼ σήμερα τὸ πρωὶ μόλις κατόρθωσα νὰ βρῶ ἓνα μικρὸ σκουληκάκι, εἶπε τὸ τρυγόνι κουνώντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι του.

Σὲ λίγο ἔρχεται κι ὁ πελαργός, καμαρωτός, μὲ τὰ ψηλά του πόδια. Στάθηκε ἐκεῖ κοντὰ στὸ φράχτη τοῦ κήπου. Στηρίχτηκε στὸ ἓνα του πόδι μόνο καὶ κοίταξε ἀνήσυχα τὸ γῶμα.

— Μήπως εἶδε κανεὶς ἀπὸ σᾶς κανένα βάρδαχο; ρώτησε.

Στὸ βάλτο οὔτε ἓνας δὲ βρίσκεται. Κοντεύει μεσημέρι καὶ εἶμαι νηστικός ἀκόμη. Ἔχω νὰ φάω ἀπὸ χτές.

Ἐκείνη τῆ στιγμῇ πέταξε κοντά τους τὸ ὄρτύκι, χαμοπτερουγίζοντας, καὶ χώθηκε στοὺς θάμνους.

— Γιατί εἶστε ἔτσι κατσουφιασμένα; ἤ πάθατε; ρώτησε τ' ἄλλα πουλιά.

— Τούρ! τούρ! ἀπαντᾷ τὸ τρυγόνι. Ἄχ, τί χειρότερο νὰ πάθωμε; Δὲν ξέρεις, πὼς τὰ φύλλα ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ οἱ πεταλοῦδες, οἱ μύγες καὶ τὰ σκουλήκια χάθηκαν μονομιᾶς;

— Βέβαια, ἄσκημα τὴν ἔχετε, εἶπε τὸ ὄρτύκι.

— Καὶ σὺ τάχα, φαντασμένο πουλί, περνᾷς καλύτερα ἀπὸ μᾶς; ρώτησε τὸ χελιδόνι.

— Καὶ γιατί ὄχι; ἀπαντᾷ τὸ ὄρτύκι. Γιὰ μένα ἄς εἶναι καλὰ τὰ χαμόκλαδα ἐκεῖνα, πού δὲ ρίχνουν τὰ φύλλα τους. Ἔτσι μπορῶ νὰ περάσω ἐδῶ λίγες βδομάδες ἀκόμη τρώγοντας φυλλαράκια καὶ σπόρους.

— Ἀφήστε τώρα τὰ μαλώματα! εἶπε ὁ πελαργός. Τὸ καλύτερο εἶναι, ἀντὶ νὰ μαλώνωμε, νὰ σκεφτοῦμε τί πρέπει νὰ κάνωμε.

— Ἄν δὲν ἐνωθοῦμε ὅλοι, εἶπε τὸ τρυγόνι, δὲν κάνωμε τίποτε. Ἄλλος τρόπος δὲν ὑπάρχει παρὰ νὰ ταξιδέψωμε, νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ. Τώρα πιά ὅλα μου τὰ παιδάκια μεγάλωσαν καὶ μποροῦν πολὺ καλὰ νὰ πετοῦν. Τὰ ἔχω γυμνασμένα τέλεια καὶ μποροῦν νὰ μὲ ἀκολουθήσουν, ὅπου κι ἂν πάω.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ τρυγονιοῦ τὰ βρῆκαν σωστά καὶ λογικά καὶ τ' ἄλλα πουλιά. Μόνο τὸ ὄρτύκι εἶχε ἀντίθετη γνώμη καὶ ἔλεγε πὼς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βιαστοῦν καὶ νὰ ταξιδέψουν ἀπὸ τώρα.

Τέλος συμφώνησαν νὰ μαζευτοῦν τὴν ἄλλη μέρα ὅλα τὰ

πουλιά στὸ λιβάδι, γιὰ νὰ συνεννοηθοῦν γιὰ τὸ ταξίδι. Καὶ πέταξαν ἀπ' ἐκεῖ.

2. Ἕνας σπουργίτης, πὺ καθόταν παραπέρα, ἄκουσε ὅλη αὐτὴ τὴ συζήτηση. †

— "Α! Νὰ μποροῦσα κι ἐγὼ νὰ ταξιδέψω μαζί τους! ἔλεγε. Πόσο ἐπιθυμοῦσα κι ἐγὼ νὰ ἰδῶ ξένους τόπους! Ὁ γείτο-

νάς μου, τὸ χελιδόνι, μοῦ διηγήθηκε τί ὥραϊα περνοῦν στὰ ξένα μέρη! Ἐκεῖ βρίσκει κανένας ἕνα σωρὸ μύγες, κεράσια, σπόρους καί, τὸ σπουδαιότερο, ἐκεῖ κάνει εὐχάριστη ζέστη. Κανένας ὅμως δὲ μὲ προσκαλεῖ κι ἐμένα νὰ ταξιδέψω μαζί τους! Εἶμαι τὸ πιὸ δυστυχημένο πουλί, ἐνῶ ὅλα τ' ἄλλα εἶναι εὐτυχημένα κι ἐξαιρετικὰ πουλιά. †

Ἐκεῖ κάθισε πολλὴ ὥρα καὶ συλλογιζόταν μελαγχολικά. Κι ὅσο συλλογιζόταν, τόσο μεγαλύτερη γινόταν ἡ λύπη του. Τὸ βράδυ, ὅταν γύρισε τὸ χελιδόνι στὴ φωλιά του, ὁ σπουργίτης, πού καθόταν κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια τοῦ ἴδιου σπιτιοῦ, τὸ ρώτησε μὲ παράπονο, ἂν μπορούσε κι αὐτὸς νὰ ταξιδέψη μαζί του.

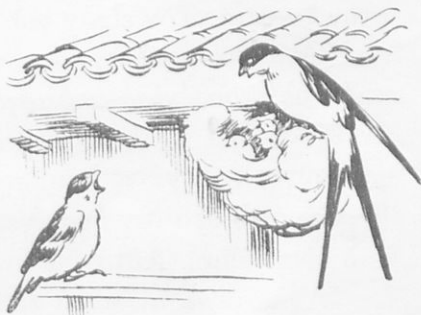
— Ἐσὺ νὰ ταξιδέψης; Μὰ εἶσαι σὺ γιὰ ταξίδια; Ἄς γελάσω! εἶπε τὸ χελιδόνι καὶ γέλασε κοροϊδευτικά. Μά, φίλε μου, ἀντέχεις ἐσὺ σὲ τέτοια ταξίδια; Αὐτὸ τὸ ταξίδι χρειάζεται ἓνα ἀδιάκοπο καὶ γρήγορο πέταγμα, πάνω σὲ στεριὰς καὶ θάλασσες, σὲ βουνὰ καὶ σὲ πεδιάδες. Ἐμεῖς ταξιδεύομε χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, χωρὶς νὰ σταματήσωμε πούθενά. Μὰ πῶς σοῦ πέρασε ἡ ἰδέα, πῶς θὰ μπορέσης νὰ πετάξης πολὺ μακριὰ μὲ τόσα δὰ φτεράκια;

— Μπορῶ βέβαια, εἶπε ὁ σπουργίτης. Ἄχ, θέλω νὰ ἔρθω μαζί σας! Δὲ θὰ μοῦ κάμετε τὴ χάρη νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πετάξω κι ἐγὼ ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιά; Μὴ σᾶς μέλει, ἔχω γερὸ κορμὶ καὶ μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω.

— Δὲν εἶσαι στὰ καλά σου, μοῦ φαίνεται, εἶπε τὸ χελιδόνι. Ἐξάσες ποιὸς εἶσαι;

— Κάμε μου τὴ χάρη! Σὲ παρακαλῶ, σὲ ἱκετεύω! ἔλεγε κλαίγοντας ὁ σπουργίτης.

Στὰ λόγια τοῦ χελιδονιοῦ δὲ βροῆκε τίποτα ν' ἀπαντήσῃ ὁ σπουργίτης. Ὅσο ὅμως τὸ χελιδόνι κοιμόταν στὴ φωλιά του, αὐτὸς καθόταν ἄγρυπνος κι ἔκλαιγε γιὰ τὴ σκληρὴ του μοίρα. Μολαταῦτα δὲν ἔχασε τὶς ἐλπίδες του, πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ ταξιδέψῃ κι αὐτὸς.

3. Τὴν ἄλλη μέρα τ' «ἀποδημητικὰ πουλιὰ» πέταξαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη καὶ μαζεύτηκαν στὸ λιβάδι. Ἦρθαν ἐκεῖ χελιδόνια, τρυγόνια, τσαλαπετεινοί, μπεκάτσες, ὀρτύκια, πελαργοί, ἀγριοπάπιες καὶ πολλὰ ὠδικὰ πουλιὰ. Δὲ φάνηκε ὅμως οὔτε κανένας κοῦκος οὔτε κανένα ἀηδόني. Αὐτὰ εἶχαν ταξιδέψει κάμποσον καιρὸ πρωτότερα.

— Ἐμπρός! Ὅλα στὴ γραμμὴ! πρόσταξε ἓνας γερο-πελαργός, πού εἶχε ταξιδέψει ὡς τώρα καμιὰ εἰκοσαριὰ φορὲς στὴν ξενητιά. Τὸν εἶχαν γιὰ τὸ σοφώτερο ἀπ' ὅλους.

Ὅλα τὰ πουλιὰ τότε παρατάχτηκαν σὲ μιὰ γραμμὴ καὶ ὁ πολύξερος γέρο-πελαργὸς τὰ ἐπιθεώρησε, γιὰ νὰ ἰδῆ, ἂν ἔχουν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα γιὰ τὸ ταξίδι. Ὅσα εἶχαν φτεροῦγες σπασμένες ἢ μαδημένες ἢ τοὺς ἔλειπαν φτερὰ ἀπὸ τὴν οὐρά, ἢ ὅσα δὲν ἦταν γερὰ καὶ δυνατὰ, τὰ ἔβγαζε ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμὴ. Αὐτὰ θὰ ἔμεναν ἐδῶ.

Ἄν κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ πουλιὰ δὲν ἤθελε νὰ ὑπακούσῃ στὸν ἀρχηγό, τ' ἄλλα πουλιὰ τὸ ἔσπρωχναν μὲ βία καὶ τὸ ἔβγαζαν ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμὴ.

4. Ἐξαφνα ἀκούεται μεγάλος θόρυβος. Τί τρέχει ἄραγε; Κάποιο πουλὶ ἀνακάλυψε, ὅτι ὁ πονηρὸς σπουργίτης εἶχε τρυπώσει ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιὰ καὶ μπήκε στὴ γραμμὴ, γιὰ νὰ ταξιδέψῃ μαζί τους.

— Μπὰ τὸν παμπόνηρο! εἶπε τὸ τρυγόνι. Θέλει καὶ αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ! Ὅριστε μας!

— Μὲ τὰ περίφημα φτερὰ πού ἔχει! εἶπε περιπαιχτικὰ τὸ χελιδόνι. Μεγάλῃ ἰδέα ἔχει γιὰ τὸν ἑαυτό του! Νομίζει, πὼς μπορεῖ καὶ αὐτὸς νὰ πετάξῃ τόσο μακριά!

Καὶ τότε τὰ ταξιδιάρικα πουλιὰ ἔβαλαν τὶς φωνὲς περιπαίζοντας τὸ δυστυχησμένον σπουργίτη, πού τὰ ἔχασε περικυκλωμένος ἀπὸ τόσα πουλιὰ.

— Τὸ ξέρω, λέει ἀπελπισμένος, πὸς εἶμαι ἕνας ἀδύνατος μικρὸς σπουργίτης. Θέλω ὅμως νὰ πάω ἐκεῖ κάτω στὶς θερμὲς χῶρες. Πάρτε με, παρακαλῶ, μαζί σας καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω! Θὰ βάλω ὅλα τὰ δυνατά μου. Κάμετέ μου αὐτὴ τὴ χάρη, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἱκετεύω!

— Μ' αὐτὸς εἶναι ἀδιάκριτος! φώναξε ὁ πελαργός. Μὴ τὸν χτυπάτε, διώχτε τον μόνον ἀπ' ἐδῶ κι ἐτοιμαστῆτε νὰ φύγωμε.

Τ' ἄλλα πουλιὰ τὸν σκούνησαν, τὸν κυνήγησαν καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ φύγη καὶ νὰ τρυπώσῃ στὴ φωλιά του ντροπιασμένος καὶ ἀπελπισμένος. †

5. Ὄταν τελείωσε ἡ ἐπιθεώρηση, τὰ πουλιὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν κοπάδια κοπάδια, τὸ ἕνα κοπάδι γραμμὴ πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὁ σπουργίτης ἀπὸ τὴ φωλιά του τὰ ἔβλεπε καταλυπημένος. Ὄταν καὶ τὸ τελευταῖο κοπάδι χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια του, εἶπε:

— Τώρα ἔφυγαν ὅλα! Δὲν ἔμεινε κανένα ἄλλο πουλι παρὰ ἐγὼ μονάχα!

— Ἐμεινα κι ἐγὼ! φώναξε ἡ καρακάξα.

— Κι ἐγὼ! τσίρισε ὁ σίνος. †

— Σᾶς παρακαλῶ, εἶμαι κι ἐγὼ! σφύριξε ἀπὸ μακριὰ κι ὁ κότσυφας. †

— Βέβαια, ἔτσι εἶναι, εἶπε ὁ σπουργίτης. Τὸ χελιδόνι εἶχε δίκιο. Ἐμεῖς, ἀφοῦ εἴμαστε ἔτσι καμωμένα ἀπὸ τὸν καλὸ Θεό, δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε πράματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὴ δύναμή μας καὶ τὸ σῶμα μας. Θὰ μείνωμε ἐδῶ καὶ θὰ ὑποφέρωμε τὸ χειμῶνα. Τί νὰ γίνῃ ὅμως! Ὁ Θεὸς δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθοῦμε. †

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει
κι ἡ φλύαρη χελιδνοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκ' ἡ γλυκιὰ λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσοεργὸς τὸ χιόνι
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάνος, πρόσχαρος προβάλλει

μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανὰ.

Μικρὸς προφήτης, φτερωτὸς μηνᾶ
τὴν Ἄνοιξη, πὺν θὰ γυρίση πάλι.

Γ. Δροσίνης

16. Η ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Ἄπὸ τότε πὺν χτίστηκε ὁ κόσμος, ἡ φωτιά καὶ τὸ νερὸ
εἶναι πάντοτε ἐχτροί. Ἄλλο δὲν κάνουν παρὰ νὰ τρώ-
γονται ἀναμεταξύ τους.

Ἄναβε ἡ φωτιά κι ἔκαιγε μ' ὅλη της τὴ χαρὰ. Ἐξαφνα
τὸ νερὸ πλάφ! μὰ καὶ τὴν ἔσβηνε. Ἐλαμπε τὸ νερὸ κα-
θαρό, καθαρὸ καὶ δροσερό. Ἡ φωτιά ἐρχόταν ἀπὸ κάτω
κρυφά, τὸ ζέσταινε, τὸ ἔκανε νὰ βράση, νὰ γίνεταί ἀτμὸς
καὶ νὰ χάνεταί.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν τὰ ἤθελε ἔτσι μαλωμένα καὶ μιὰ
ἡμέρα τοὺς λέει :

— Ἐλᾶτε ν' ἀγαπηθῆτε γιὰ τὸ καλὸ τὸ δικό σας καὶ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κόσμου.

Ἡ φωτιά πέταξε ὡς ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ γλώσσα κόκκινη καὶ ἀποκρίθηκε μὲ πείσμα :

— Αὐτὸ δὲ θὰ γίνη ποτέ!

Ἄλλὰ καὶ τὸ νερὸ θόλωσε ἀπὸ τὸ θυμὸ του καὶ γουργούρισε :

— Ποτὲ δὲ θὰ γίνη αὐτό!

— Πολὺ καλά! εἶπε τότε ὁ ἄνθρωπος. Ὅ,τι δὲ θέλετε μοναχοί σας νὰ τὸ κάμετε, θὰ σᾶς ὑποχρεώσω ἐγὼ νὰ τὸ κάμετε. Μὲ τὴ βία θὰ σᾶς ἀναγκάσω.

Μὲ πολλὴ τέχνη καὶ ὑπομονὴ κατόρθωσε ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμη μιὰ δυνατὴ φυλακὴ ἀπὸ σίδηρο. Ἡ φυλακὴ αὐτὴ εἶχε δυὸ χωρίσματα. Στὸ ἓνα χωρίσμα ἔβαλε τὸ νερὸ, στὸ ἄλλο χωρίσμα τὴ φωτιά. †

Τὴν ὀνόμασε τὴ φυλακὴ αὐτὴ ἀτμομηχανὴ καὶ τὴ μεταχειρίζεται, ὅπου χρειάζεται μεγάλη δύναμη. Στὸ σιδηροδόδρομο, στὰ ἀτμόπλοια, στοὺς μεγάλους μύλους, σὲ ἀτμοκίνητα ἐργοστάσια. Κι ἐκεῖ μέσα, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ἐργάζονται συντροφιά τὸ νερὸ καὶ ἡ φωτιά, φυλακισμένοι, ὅπως εἶναι. †

Ἄν πλησιάσῃ κανένας στὴν ἀτμομηχανή, θὰ ἰδῇ τί θυμὸ ἔχουν καὶ οἱ δυὸ φυλακισμένοι.

Ἡ φωτιά βογγᾷ καὶ τραντάζει τὰ σίδηρα καὶ βγάζει μαύρους καπνοὺς. Τὸ νερὸ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του χοχλάζει, σφυρίζει, σὰ νὰ εἶναι φίδι, καὶ ζητᾷ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ καμιὰ χαραμίδα.

Ὁ ἄνθρωπος ὁμως δὲν πολυσκοτίζεται ἀπὸ τοὺς θυμοὺς αὐτούς.

Μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀτμομηχανῆς του γίνεται ἐργασία, ποὺ θὰ χρειάζοταν πάρα πολλὰ ἀνθρώπινα χέρια, γιὰ νὰ γίνη.

— Καλὰ εἶστε ἐκεῖ μέσα ! λέει στὴ φωτιά καὶ στὸ νερό.
 Τώρα ἀδερφωμένα, ὅπως εἶστε, κάνετε δουλειὰ χρήσιμη καὶ
 δὲ μαλώνετε πιά.†

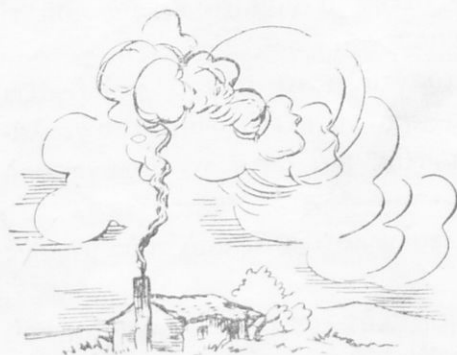
17. Ο ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΚΑΠΝΟΣ

Εἶπε ὁ καπνὸς μιὰ μέρα :

«Μεγάλος θὰ γενῶ,
 θ' ἀνέβω στὸν ἀέρα,
 θὰ πάω στὸν οὐρανό.

Τὰ νέφη θὰ περάσω,
 θ' ἀνέβω πιὸ ψηλά,
 ὥσπου κι ἐγὼ νὰ φτάσω
 στ' ἀστέρια τὰ πολλά.

Καὶ βασιλιάς θὰ γίνω,
 καὶ θὰ καταφρονῶ
 τὴ γῆ, ποὺ τώρα ἀφήνω,
 καὶ πάω στὸν οὐρανό».

Κι ἀμέσως ξεκινάει
 νὰ πάη στὸν οὐρανό,
 μὰ ἔξαφνα φουσάει
 ἀγέρι σιγανό.

Καὶ πρὶν στὰ ὕψη φέρη
 τὸ μαῦρο του κορμί,
 δυνάμωσε τ' ἀγέρι,
 τὸν σκόρπισε μ' ὄρμη.

Ι. Πολέμης

18. ΑΛΕΠΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΦΥΛΙ

Μιά γριά άλεπού καθόταν και κοιτάζε σέ μιá κληματαριά ένα μεγάλο ώραϊο σταφύλι. Μά ή κληματαριά ήταν ψηλά και δέ μπορούσε νά τó φτάση.

— Τί κάθεςαι και τó καμαρώνεις, κυρά άλεπού; τής είπε τότε μιá άλλη άλεπού. Δέν τó κατεβάζεις νά τó φάς;

Κι ή γριά άλεπού, για νά μη φανή, ότι δέ μπορούσε νά φτάση τó σταφύλι, τής άποκρίθηκε:

— Τί νά τó κάνω; Δέ μου άρέσει. Είμαι άγουρο άκόμη!

19. ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Στὸν πολὺ παλιὸν καιρὸ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πίστευαν σὲ πολλοὺς θεοὺς. Ὁ μεγαλύτερος θεὸς τοὺς ἦταν ὁ Δίας ἢ Ζεὺς, ποὺ ἦταν βασιλιάς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς./

Ὁ Ζεὺς καθόταν τὸν περισσότερο καιρὸ ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, στὴν κορυφή τοῦ ψηλότερου βουνοῦ τῆς Ἑλλάδας, τοῦ Ὀλύμπου. Ἀπ' ἐκεῖ ψηλὰ μπορούσε νὰ κοιτάζει καὶ νὰ βλέπη ὅλα ὅσα γίνονταν κάτω στὴ γῆ. Τοῦ ἄρεσε νὰ περπατῆ πάνω στὰ σύννεφα καὶ νὰ ρίχνῃ κεραυνούς δεξιὰ κι ἀριστερά, στὰ δένδρα καὶ στοὺς βράχους. Ἦταν τόσο πολὺ δυνατός, ποὺ καὶ τὸ κεφάλι του ὅταν κουνούσε, σειόταν ἢ γῆ, τὰ βουνὰ ἔτρεμαν, ὁ οὐρανὸς μαύριζε κι ὁ ἥλιος ἔκρυβε τὸ πρόσωπό του. |

Ὁ Ζεὺς εἶχε δύο ἀδερφοὺς, ποὺ καὶ οἱ δύο ἦταν φοβεροί. Δὲν μπορούσαν ὅμως ποτὲ νὰ παραβγοῦν μὲ τὸ Δία στὴ δύναμη.

Τὸν ἕνα τὸν ἔλεγαν Ποσειδώνα καὶ ἦταν ὁ θεὸς τῆς θάλασσας. Εἶχε τὸ παλάτι του κάτω στὰ βάθη τῆς θάλασσας, ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦν τὰ ψάρια καὶ γίνονται τὰ κοράλλια. Ἦταν ἕνα ὀλόχρυσο παλάτι, ποὺ λαμποκοποῦσε ἀπὸ μακριά. Κάθε φορὰ ποὺ θύμωνε, ἀνακάτωνε τὴ θάλασσα μὲ τὴν τρίαينά του καὶ τὰ κύματα σηκώνονταν ψηλὰ σὰ βουνά, ἀνεμοὶ ἄγριοι φυσούσαν καὶ γινόταν μεγάλη τρικυμία.

Ὁ ἄλλος ἀδερφὸς τοῦ Δία ἦταν ἕνα κατσουφιασμένο καὶ γλωμὸ πλάσμα, ποὺ εἶχε τὸ βασίλειό του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, ὅπου ποτὲ δὲν ἔλαμπε ὁ ἥλιος καὶ ὅπου ἦταν σκοτάδι καὶ δὲ βρισκόταν κανένας ζωντανός. Τὸν ἔλεγαν Πλούτωνα καὶ τὴ χώρα του Κάτω Κόσμο ἢ Ἄδη. Οἱ ἀνθρώποι πίστευαν, πὼς ὅταν πέθαινε κανένας, ὁ Πλούτωνας

ἔστειλε τὸ Χάρο νὰ φέρῃ τὴν ψυχὴ του κάτω στὰ σκοτεινὰ βάθη τοῦ βασιλείου του.

Πολλοὶ ἄλλοι θεοὶ κατοικοῦσαν μαζὶ μὲ τὸν Δία στὴν κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου. Οἱ σπουδαιότεροι ἦταν: Ἡ Ἥρα, ἡ θεὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ γυναίκα τοῦ Δία, πὸν καθόταν στὰ δεξιὰ του καὶ τοῦ ἔδινε κάθε λογῆς συμβουλές.

Ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, θυγατέρα τοῦ Δία, πὸν

ἔδινε στοὺς ἀνθρώπους τὴ φρονιμάδα καὶ τοὺς μάθαινε πολλὰ χρήσιμα πράγματα.

Ἡ Ἀφροδίτη, ἡ θεὰ τῆς ὁμορφιάς, πὸν ἦταν ὠραιότερη ἀπ' ὅλες τὶς θεές κι ὅλες τὶς γυναῖκες τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἄρης, ὁ φοβερὸς πολεμιστὴς, πὸν ἔνιωθε μεγάλη χαρὰ, ὅταν ἄναβε πουθενὰ πόλεμος.

Ὁ Ἑρμῆς, ὁ γοργὸς ἀγγελιαφόρος, πὸν εἶχε φτερὰ στὸ κεφάλι καὶ στὰ πόδια καὶ πετοῦσε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος στὸ ἄλλο, σὰν τὰ σύννεφα, πὸν τὰ σπρώχνει δυνατὸς ἄνεμος.

Ὁ Ἡφαιστος, ἓνας περιφημὸς σιδηρουργός, ἀλλὰ κουτσός. Αὐτὸς εἶχε τὸ ἐργαστήρι του σ' ἓνα φλογισμένο βουνὸ καὶ χτυπώντας τὰ μέταλλα μὲ τὸ σφυρί του ἔφτιασε πολλὰ πολλὰ ὄμορφα πράματα ἀπὸ σίδηρο, γάλκωμα καὶ χρυσάφι.†

Οἱ Ἕλληνες πίστευαν καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους θεοὺς, πὺν γι' αὐτοὺς πολλὰς παράξενες καὶ ὠραῖες ἱστορίες ἔλεγαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου.†

Οἱ θεοὶ κατοικοῦσαν μέσα σὲ λαμπρά, ὀλόχρυσα παλάτια, ἐκεῖ ψηλὰ ἀνάμεσα στὰ σύγνεφα, τόσο ψηλὰ, πὺν τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων δὲ μπορούσαν ποτὲ νὰ τοὺς διακρίνουν. Αὐτοὶ ὅμως μπορούσαν νὰ κοιτάζουν κάτω στὴ γῆ καὶ νὰ βλέπουν τί ἔκαναν οἱ ἄνθρωποι. Συχνὰ ἄφηναν τὰ παλάτια τους καὶ γύριζαν ἀγνώριστοι στεριῆς καὶ θάλασσες μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ὁ πιὸ δυνατὸς ἦταν ὁ Δίας. †

20. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Α'. Σεπτέμβρης.

1. Τὸν τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ
πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. Ἄν ἴσως βρέξη ὁ Τρυγητής,
χαρὰ στὸν τυροκόμο.
3. Δόξα νάχης, Τρυγητὴ μου,
εἶδα ἐγὼ τὴν προκοπὴ μου.

Β'. Ὀχτώβρης.

1. Ὀχτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες,
λίγο σάρι θὰ κάμης.
2. Ἄι Δημητράκη, μικρὸ καλοκαιράκι !
3. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια,
τὸν Ὀχτώβρη τὰ κουδούνια.

Γ'. Νοέμβρης.

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη
φύτευε καταβολάδες.
2. Ὁ Νοέμβρης ἔκλεισε,
τὰ ζευγάρια εἶν' στὸ στάβλο,
κι οὔτε τσοπάνης στὰ βουνὰ
οὔτε ζευγὰς στοὺς κάμπους.

21. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Κάμε τὸ καλὸ
καὶ ρίξτο στὸ γυαλό.
2. Ὅπόχει φίλον ἀκριβό,
ἔχει μεγάλο θησαυρό.
3. Ὁ καλὸς ὁ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται.
4. Ἡ πάστρα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά.

5. Ὅποιος κάνει τὸ σταυρό του,
ἔχει ὄπλο στὸ πλευρό του.
6. Ὅποιος περηφανεύεται,
γρήγορα ταπεινώνεται.
7. Ἡ ἀλεποὺ ὅσα δὲν ἔφτανε,
κρεμαστάρια τάφηνε.
8. Ὅποιος λυπᾶται τὸ φτωχό,
θα τὸ βρῆ ἀπ' τὸ Θεό.χ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

« Έμαραθῆκαν τὰ δεντριά,
τὰ κορφοβούνια ἀσπρίζουν
κι' οἱ Βλάχοι πᾶν ἴστα χειμαδιά
πᾶνε νὰ ξεχειμάσουν... »

ΣΑΜΩΝΙΣ

Διπλό μάθημα για
την ιστορία και τη
γεωγραφία της Ελλάδας
και της Ευρώπης

1. ΧΙΟΝΙ

Τί καλά πούναί στὸ σπίτι μας
 τώρα πὸν ἔξω πέφτει χιόνι !
 Τὸ μπερντὲ παραμερίζοντας
 τᾶσπρο βλέπω ἐκεῖ σεντόνι
 νὰ σκεπάζη ὅλα τὰ πράματα,
 δρόμους, σπίτια, δέντρα, φύλλα.
 Πόσο βλέπω μ' εὐχαρίστηση
 μαζεμένη τόση ἀσπρίλα !
 Ὅμως, κοίτα, τουρτουρίζοντας
 τὸ κορίτσι ἐκεῖνο τρέχει.
 Τώρα στάθηκε στὴν πόρτα μας,
 ψωμί, λέει, πὼς δὲν ἔχει,
 πὼς κρυώνει, πὼς ἐπάγωσε...
 — Ἔλα μέσα, κοριτσάκι,
 τὸ τραπέζι μας ἐστρώθηκε
 κι ἀναμμένο εἶναι τὸ τζάκι !

Κ. Γ. Καριωτάκης

2. ΕΡΧΟΜΑΙ

Ἦταν εἰκοσιτρεῖς τοῦ Δεκέμβρη, θυμᾶμαι.
 Ἡ μητέρα μου μὲ ξύπνησε πολὺ πρῶι καὶ μοῦ εἶπε :
 — Πρέπει νὰ κατεβῆς, παιδί μου, στὴ χώρα νὰ ψωνίσης
 ὅ,τι χρειαζόμαστε Ζάχαρη, ἀλεύρι, πορτοκάλια, κι ὅ,τι
 ἄλλο λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πάρε καὶ τὸ ταγάρι νὰ τὰ βάλῃς
 μέσα. Νά, ἐδῶ σοῦ ἔγραψα τὰ πράματα, πὸν θ' ἀγοράσης,
 γιὰ νὰ μὴν ξεχάσης τίποτε. Σοῦ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ
 ψωμί κι ἐλλές, γιὰτὶ θὰ πεινάσης στὸ δρόμο. Πάρε καὶ τί-

ποτε άλλο από κάτω να φᾶς. Πήγαινε και κοίταξε να είσαι πάλι ἐδῶ τὸ μεσημέρι.

Ἡ χώρα ἦταν ὡς δυὸ ὄρες μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ μας, και στίς ἐννιά ἤμουνα κιόλας φτασμένος. Ψώνισα γρήγορα ὅσα μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου, τὰ ἔβαλα στὸ ταγάρι και τὸ ἔδωσα σ' ἓνα γνωστό μου μπακάλη, νὰ μοῦ τὸ φυλάξη. Ὕστερα ἔκαμα ἓνα γύρο νὰ δῶ τὴν κίνηση τῆς ἀγορᾶς. Ὁ κόσμος εἶχε κατεβῆ πολὺ νωρὶς νὰ ψωνίση, γιατί ἔδειχνε πὼς θὰ χιονίση.

Σὲ λίγο γύρισα, πῆρα τὸ ταγάρι μου και κίνησα γιὰ τὸ χωριό.

Στὸ δρόμο πείνασα και κάθησα σ' ἓνα στεγνὸ μέρος νὰ ξεκουραστῶ και νὰ φάω κάτι. Ἐπειτα πῆρα τὸν ἀνήφορο και, ὅταν ἔφτασα στὸ ψήλωμα, εἶχα περάσει τὰ μισὰ τοῦ δρόμου. Σὲ λίγο θὰ κατηφόριζα ὡς τὸ χωριὸ κι ἔλεγα, πὼς θὰ ἔφτανα σπίτι μας πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

Ὡς τόσο τὸ βουνὸ εἶχε σκεπαστῆ ἀπὸ σύγνεφα.

Δίχως ἄλλο θὰ χιονίση, εἶπα μέσα μου.]

Λίγο ἔλειψε νὰ χαθῆ μιὰ γριούλα.

Ἐξαφνα ἄκουσα βογγητά.

— Ποιὸς εἶν' αὐτοῦ; φώναξα. Μὰ δὲν ἔλαβα καμιὰν ἀπάντηση. Σὲ λίγο τὰ ξανάκουσα πάλι. Ἐφερα γύρω νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν ἡ φωνή. Τότε εἶδα μιὰ γριούλα, πὸν εἶχε γλιστρήσει στὸ δρόμο και δὲ μπορούσε νὰ σηκωθῆ. Ποιὸς ξέρει πόσην ὥρα βασανιζόταν και δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῆ! Τὴ βοήθησα νὰ σταθῆ στὰ πόδια της και τὴ ρώτησα :

— Χτύπησες πουθενά, κυρούλα;

—“Οχι, καλὸ νάχης, παιδάκι μου.

— Μὰ πῶς ἔπεσες; τὴν ξαναρώτησα.

— Μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ ταγάρι, πού κρατοῦσα, καὶ καθὼς πῆγα νὰ τὸ πιάσω, γλίστρησα. Μήπως τὸ βλέπεις πουθενά, παιδί μου;

“Ἐφαξα καὶ τὸ βρῆκα. Εἶχε σκαλώσει κάτω ἐκεῖ σ’ ἓνα δέντρο, στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ. Παρὰ λίγο νὰ σκοτωθῆ ἢ καημένη ἢ γριούλα.

Πῆρα τὸ ταγάρι τῆς καὶ τὴ βοήθησα ν’ ἀνεβούμε στὸν ἴσιο δρόμο.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι καὶ ποῦ πηγαίνεις, κυρούλα; τὴ ρώτησα.

— Ἀπ’ τὸ Καθαροσπόρι στὸ Κρουονέρι, μοῦ λέει. Πηγαίνω νὰ περάσω τὶς ἅγιες μέρες μὲ τὰ ἐγγονάκια μου.

Τρεῖς ὥρες εἶχε πὺν περπατοῦσε κι ἤθελε ἀκόμα ἄλλες δύο, γιὰ νὰ φτάση.

— Θὰ μπορέσης νὰ πᾶς ὡς ἐκεῖ, κυρούλα; τὴν ξαναρώτησα. Σὲ λίγο θάχωμε χιόνι.

— Πιστεύω, παιδάκι μου. Ἐσὺ ἀπὸ ποιοῦ χωριῦ εἶσαι;
— Ἀπ' τὴν Ἀιτοράχη.

— Κρίμα! κι ἐγὼ ἔλεγα, πὼς θὰ σ' ἔχω συντροφιά, εἶπε ἡ γριά.

Τότε κατάλαβα, πὼς ἦταν μεγάλη ἀνάγκη νὰ τὴ βοηθήσω. Φορτώθηκα λοιπὸν τὸ ταγάρι μου, πῆρα καὶ τὸ δικό της καὶ τῆς εἶπα:

— Θὰ σὲ συντροφιάσω, κυρούλα, ὥσπου ν' ἀντικρίσωμε τὸ Κρουονέρι καὶ ἀπ' ἐκεῖ παίρνω τὸ μονοπάτι καὶ βγαίνω στὸ χωριό μας.

Βρῆκα ἄνθρωπο γιὰ τὴ γριούλα.

Προχωρήσαμε. Ἡ καημένη ἡ γριά μὴ μὲν ἔσερνε τὰ πόδια της. Χωρὶς ἄλλο, ἂν τὴν ἄφηνα μονάχη, θὰ ἔμενε στὸ δρόμο.

Περπατήσαμε ἔτσι πάνω ἀπὸ μιὰ ὥρα. Τὸ χωριὸ φάνηκε, μὰ ἡ γριούλα δὲ μποροῦσε πιά νὰ προχωρήσῃ. Εἶχε ἀρχίσει νὰ πέφτη καὶ χιόνι.

— Νὰ μοῦ πῆς, σὲ ποιοῦ σπίτι θὰ πᾶς, τῆς εἶπα, γιὰ νὰ τρέξω μπροστὰ καὶ νὰ πῶ νὰ ἔρθῃ νὰ σὲ πάρῃ κανένας δικός σου. †

Ἐκείνη τὴ στιγμή ὁμως εἶδα κάποιον νὰ ἔρχεται ἀπὸ ἄλλο δρόμο μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο ξύλα. Πῆγα καὶ τοῦ εἶπα τί ἔτρεξε, κι αὐτὸς μὲ ἠσύχασε. Τὴν ξέρω, μοῦ εἶπε, τὴ γριά. Ἄν εἶναι πρώτη φορὰ, πού τὴν παθαίνει ἡ κυρα - Καλή.

Ξεφόρτωσε τὸ μουλάρι του καὶ τὴν ἔβαλε πάνω καβάλα. Ἐτρεξα τότε κι ἐγώ, γιὰ νὰ φτάσω στὸ χωριό μου, ὅσο μποροῦσα πιὸ γρήγορα. †

Γιατί άργοπόρησα.

Τὸ μονοπάτι ἔμωσ, πὸν πῆρα γιὰ νὰ γυρίσω, δὲν τὸ ἤξερα καλά, χῶθηκα σὲ δάσος πυκνό, πὸν μέσα του διασταυρώνονταν ἓνα σωρὸ ἄλλα μονοπάτια. Χιόνιζε. Ἐπὸ τὸν πολὺ τὸ δρόμο καὶ ἀπὸ τὸ φόρτωμα ἔτρεχε ὁ ἰδρώτας μου ποτάμι. ✕

Τραβοῦσα ὡς τόσο μπροστά, γιατί ἔβλεπα πὸς νυχτώνει καὶ συλλογιζόμεν τὴ μητέρα μου, πὸν θὰ ἦταν τρελή ἀπὸ τὸ φόβο της. ✕

Ἐφτασα !

Τέλος κατάφερα νὰ περάσω πλάι ἀπὸ τὴν ψηλὴ κορυφή καὶ νὰ κατηφορήσω. Σὲ λίγο φάνηκε τὸ χωριό. Ἐπὸ κεῖ καὶ πέρα ὄλα μου ἦταν γνωστά. Μποροῦσα νὰ φτάσω σπιτί μου καὶ μὲ κλειστά τὰ μάτια.

Ἐπὸταν ἔφτασα στὰ πρῶτα σπίτια, ἄκουσα μιὰ φωνή :

— Ἄλέκο !

Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς μάνας μου. Μ' ὄλη μου τὴν κούραση φώναξα κι ἐγὼ ὅσο μποροῦσα πὸν δυνατά :

— Ἐρχομαι !

— Ἐσὺ εἶσαι, Ἄλέκο ; ἀκούστηκε πάλι ἡ φωνή.

— Ναί, μανούλα !

Σὰν πῆγα κοντά της, ἄρχισε νὰ κἀνη τὸ σταυρὸ της καὶ νὰ λέη :

— Χριστὸς καὶ Παναγιά, παιδάκι μου ! Τί ἔπαθες ; ποῦ ἦσουν ὄλη τὴν ἡμέρα ;

— Ἐπὸταν ξεκουραστῶ, τῆς εἶπα σιγά, θὰ μάθης, γιατί ἄργησα. ✕

Μόλις φτάσαμε στο σπίτι, ἔπεσα στήν ἀγκαλιά της καὶ τῆς τὰ εἶπα ὅλα σιγά σιγά.

— Μπράβο, παιδί μου! μοῦ εἶπε. Ἔτσι νὰ εἶσαι πάντα πονετικός, γιὰ νὰ σ' ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Καὶ ἀφοῦ μὲ φίλησε πολὺ τρυφερὰ καὶ μὲ βοήθησε νὰ βγάλω τὰ βρεγμένα μου ρούχα, πῆγε καὶ μοῦ ἔφερε μιὰ ζεστή ζεστή σούπα, ποὺ μοσκοβολοῦσε.

3. ΤΟ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

1. Εἶχαν περάσει δύο μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ὁ πατέρας μας κι ὁ ἀδερφός μου ὁ Βάσος μὲ τὸ καράβι μας, τὴ Βαγγελίστρα.

Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς ἔφτασε κι ἐμεῖς εἴχαμε ἓνα μῆνα κοντὰ νὰ πάρουμε γράμμα τους. Δὲν ξέραμε λοιπὸν οὔτε ποῦ βρισκόταν τὸ καράβι.

Σὰ νύχτωσε, ἡ μητέρα μου ἀναψε τὸ καντήλι στὸ εἰκονοστάσι κι ὕστερα πῆγε στὸ παράθυρο κι ὄλο κοίταζε κατὰ τὴ θάλασσα. Ἐγὼ στεκόμουν κοντὰ τῆς λυπημένος καὶ δὲν ἤξερα τί νὰ τῆς πῶ.

— Φῶτο! γυρίζει ἔξαφνα καὶ μοῦ λέει. Πῆγαινε, παιδί μου, στὸ τηλεγραφεῖο νὰ πῆς πὸς τοὺς παρακαλῶ, ὅποιαν ὥρα κι ἂν ἔρθη τηλεγράφημα, νὰ μᾶς τὸ στείλουν μὲ τὸ μπαρμπα - Στάμο.

Φοβητσοῦρης δὲν εἶμαι, μά, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲ μ' ἄρεσε νὰ περάσω τέτοιαν ὥρα ἀπ' τὸ παλιὸ λιμάνι μὲ τὰ σπασμένα καράβια, ποὺ ἦταν πεταγμένα ἔξω στὴ στεριά.

Ἐπειτα ἦταν κι ἐκεῖνος ὁ γκρεμισμένος ἀνεμόμυλος, ποὺ ἔλεγαν πὸς ἐκεῖ μαζεύονταν οἱ καλικάντζαροι.

Ἐπρεπε νὰ περάσω κι ἀπὸ ἓνα σωρὸ ἄλλα ρημάδια,

πού ἦταν ἄλλοτε ἀρχοντόσπιτα, γιὰ νὰ κατέβω στὸ νέο λιμάνι καὶ ἀπὸ κεῖ ν' ἀνηφορήσω πάλι μέσα ἀπὸ χαλάσματα, γιὰ νὰ φτάσω στὸ τηλεγραφεῖο.

Ὅμως ἡ ἀγάπη πού εἶχα στὴ μανούλα μου, νίκησε κάθε φόβο μέσα μου.

Βγῆκα λοιπὸν στὸ δρόμο καὶ προχώρησα τραγουδώντας.

Ἔφτασα στὸ τηλεγραφεῖο χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω καλά καλά.

— Καλησπέρα σας! εἶπα στὸν τηλεγραφετή. Μήπως ἔχομε τηλεγράφημα;

— Ὅχι, παιδί μου, δὲν ἔχετε ἀκόμα, μοῦ λέει ὁ τηλεγραφετής, πού μᾶς γνώριζε. Νὰ πῆς ὅμως τῆς μητέρας σου,

πὼς ὅποιαν ὥρα κι' ἂν φτάση, θὰ τὸ στείλω ἀμέσως μὲ τὸν μπαρμπα-Στάμο καὶ νὰ μὴν ἀνησυχῇ. †

— Εὐχαριστῶ, καληνύχτα σας! εἶπα κι' ἔφυγα καταλυπημένος.

Στὸ δρόμο πὺ γύριζα, σκιές σάλευαν γύρω μου καὶ ἄκουγα παράξενες φωνές, μὰ δὲν τρόμαξα. Δὲ συλλογιζόμενον παρὰ τὴ μάνα μου, πὺ δὲν ἤξερα, πὼς νὰ τὴν παρηγορήσω.

Μπῆκα σιγὰ στὸ σπιτάκι μας καὶ πατώντας στὰ νύχια ἀνέβηκα τὴ σκάλα. Ἄχ! νὰ κοιμότανε, λέω, ἡ μανούλα μου! Μὰ κοιμᾶται ποτὲ μιὰ μάνα, σὰν ἔχη τέτοιες ἔγνοιες; Τὴ βρῆκα νὰ στέκεται στὴν ἴδια θέση, πὺ τὴν ἄφησα, σὰ μαρμαρωμένη.

Μὲ κοίταξε στὰ μάτια, μὰ δὲ μὲ ρώτησε τίποτα. Περιμένε νὰ τῆς μιλήσω ἐγώ.

Ἐκείνη τὴν ὥρα τὸ φεγγάρι ἔβγαινε μὲς ἀπὸ τὰ νερά. Μισοκρυμμένο στὰ σύγνεφα, ἔμοιαζε μὲ καραβάκι, πὺ σαλεύει στὰ κύματα.

— Μανούλα, τῆς εἶπα, τὸ ἴδιο φεγγαράκι βλέπουν ὁ πατέρας καὶ ὁ Βάσος μας;

— Ναί, μοῦ ἀπαντᾷ ἐκείνη.

— Τότε, ἄς τὸ κοιτάξουμε κι' ἐμεῖς, μανούλα!

Ἡ μητέρα μου μ' ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε καὶ μείναμε ἔτσι πολλὴν ὥρα. †

2. Τὸ πρῶνι μᾶς ξύπνησαν οἱ καμπάνες, πολλὲς καμπάνες, γιατί τὸ νησί μας ἔχει ἓνα σωρὸ ἐκκλησιές.

Ὁ μπαρμπα-Στάμος δὲ φάνηκε. Ἡ μητέρα μου μὲ ἔντυσε, ὅμως ἐκείνη δὲ φαινόταν νὰ ἔχη τὴ δύναμη νὰ ντυθῇ, γιὰ νὰ πᾶμε μαζὶ στὴν ἐκκλησιά.

Μά, σὰ γύρισε κι εἶδε τὸ εἰκονοστάσι, ἔκαμε τὸ σταυρὸ
της καὶ βιάστηκε νὰ ἐτοιμαστῆ.

Στὴν ἐκκλησιὰ καθίσαμε παράμερα, γιὰ νὰ μὴ μᾶς ρω-
τοῦν ὀλοένα γιὰ τὸν πατέρα. Μόλις σκόλασε ἡ ἐκκλησιὰ
καὶ βγήκαμε ἔξω, βλέπομε τὸ μπαρμπα - Στάμο νὰ τρέγῃ
χαρούμενος ἴσα σὲ μᾶς, κρατώντας στὸ χέρι του ἓνα
τηλεγράφημα.

— Ἔρχονται! μᾶς φώναξε κι ἔδωσε τὸ τηλεγράφημα στὴ
μᾶνα μου.

Ἐκεῖνη, ποὺ μόλις μπορούσε νὰ σταθῆ στὰ πόδια της
ἀπὸ τὴ συγκίνηση, ἄνοιξε τὸ τηλεγράφημα καὶ διάβασε:
«Ἐρχόμαστε τὰ Φῶτα».

Περιττὸ νὰ σᾶς πῶ, πόσο φαιδρὸ μοῦ φάνηκε τώρα τὸ
σπιτάκι μας καὶ μὲ πόση χαρὰ δεχτήκαμε τὸν κόσμο, ποὺ
ἦρθε νὰ μᾶς πῆ τὰ χρόνια πολλὰ γιὰ τὸ Βάσο μας. /

Ἄνήμερα τὰ Φῶτα, στὶς δέκα τὸ πρωί, ὅλο τὸ νησι
μαζεύτηκε στὴν ἀποβάθρα. Τὰ παράθυρα ἦταν στολισμένα
μὲ σημαῖες κι ὁ κόσμος ὅλος φοροῦσε τὰ γιορτινά του. /

Τὰ ἑξαπτέρυγα καὶ τὰ λάβαρα, ποὺ τὰ εἶχαν φέρεи ἀπὸ
τις ἐκκλησιές, ἔλαμπαν πάνω στὴν ἐξέδρα. Ἦταν κι ὅλοι
οἱ παπάδες μὲ τὸ Δεσπότη στὴ μέση. Πῶς ἄστραφταν ὅλα! /

Ὁ Δεσπότης βάφτισε τὸ Σταυρὸ πρῶτα σὲ μιὰ μεγάλη
ἀσημένια λεκάνη κι ἔπειτα τὸν πέταξε δεμένο μέσα στὰ νερὰ
τῆς θάλασσας.

Ξαφνικά, ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν περιμέναμε, ἀπὸ τὸ λόφο
ποὺ ἔκρυβε ἀριστερὰ τὸ λιμάνι, ξεπρόβαλε τὸ καράβι μας
μὲ φουσκωμένα πανιά.

— Μανούλα, ἡ Βαγγελίστρα μας! φώναξα χτυπώντας
τὰ χέρια μου ἀπὸ χαρὰ.

Στὸ πλωριὸ κατάρτι ὁ Βάσος μας ἀνεβασμένος κυμάτιζε τὴ σημαία μας.

Ἔοσοι δεχτήκατε ξενιτεμένους ἢ εἶδατε ἄλλους νὰ τοὺς δέχωνται, καταλαβαίνετε τί ἔγινε τότε

4. ΤΑ ΧΙΟΝΙΤΑΡΑΚΙΑ ΚΙ Ο ΚΑΛΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ

Ἐκείνη τὴ χρονιά εἶχε πέσει πολὺ χιόνι στὴν Ἀθήνα. Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόνταν οὔτε κι οἱ πιὸ γέροι, πού ἔχουν ἰδεῖ πολλὰ πράματα στὴ ζωὴ τους.

Δὲν εἶχαν ἀσπρίσει μόνο τὰ περίγυρα βουνά, ἢ Πάρνηθα, ὁ Ὑμηττός, ἢ Πεντέλη, ὁ Αἰγάλεως. Τὸ εἶχε στρώσει καὶ μέσα στὴν Ἀθήνα, στὸ Φάληρο. Χιόνιζε, ὡς καὶ στὴ θάλασσα ἀκόμη. Καὶ τί χιόνι! Μισὸ μέτρο εἶχε φτάσει καὶ σὲ πολλὰ μέρη μάλιστα ἀκόμη περισσότερο! Ὅλη ἡ πολιτεία φάνταζε κάτασπρη. Ὅλα τὰ σπίτια, καὶ οἱ καλύβες ἀκόμη, ἔλεγες πὼς εἶνε χτισμένα ἀπὸ ἄσπρο μάρμαρο τῆς Πεντέλης. Οἱ στέγες φορτωμένες χιόνι, σὰ νὰ εἶχε ἀπλώσει κανένας ἐπάνω τοὺς τοῦφες ἀπὸ ἀφράτο, ξασμένο μπαμπάκι. Ὅλα τὰ δέντρα ἀπὸ πράσινα εἶχαν γίνει καὶ αὐτὰ κάτασπρα, σὰν ἀνθισμένες μυγδαλιές. Κι ἀπὸ τὰ κλωνάρια τοὺς κρέμονταν ἄσπροι παρὰξενοὶ καρποί.

Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόνταν κανεὶς στὴν Ἀθήνα.

Μὲ τέτοιο καιρὸ φανερώθηκαν καὶ τὰ καημένα τὰ «χιονιταράκια» στὶς πολιτείες. «Χιονιταράκια» λένε τὰ πουλιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου, πού μὲ τὴ μεγάλη βαρυσχευωμῶνιά κατεβαίνουν νὰ ζητήσουν τὴν τροφὴ τοὺς κοντὰ στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων. Τσίγλες, κοτσύφια, μπεκάτσες, ὅσες δὲν πρόφτασαν ἀκόμη νὰ φύγουν γιὰ τὰ ζεστὰ κλίματα, κι ἄλλα δυστυχημένα πουλάκια, πού τὰ βρῆκε ἡ ξαφνικὴ χιονιά.

Τὰ καημένα τὰ χιονιταράκια! Ἐκεῖ πού βρίσκονται, μακριά ἀπό τοὺς ἀνθρώπους, δὲ βρίσκουν πιά τροφή νὰ φᾶνε. Τὸ χιόνι τὰ ἔχει σκεπάσει ὅλα. Οὔτε σπόρους οὔτε χορταράκι οὔτε σκουληκάκια βρίσκουν πουθενά. Καὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα. Τί νὰ κάμουν τὰ δυστυχημένα; ξεθαρρεύονται καὶ κατεβαίνουν στὶς πολιτεῖες. Ἔτσι κι ἔτσι καὶ στὰ μέρη τοὺς δὲ μποροῦν πιά νὰ ζήσουν. Καὶ παίρνουν τὴ μεγάλη ἀπόφαση. Στὶς πολιτεῖες, χαμηλά, τὸ χιόνι εἶναι λιγότερο καὶ κάπου θὰ βροῦν ἓνα κομματάκι χῶμα ἐλεύθερο νὰ τσιμπήσουν κανένα σπόρο ἢ κανένα σκουληκάκι.

Καὶ γεμίζουν τότε οἱ πολιτεῖες ἀπὸ χιονιταράκια, τὰ πουλάκια τὰ κυνηγημένα ἀπὸ τὴ βαρυχειμωνιά. Αὐτά, πού δὲν τὰ βλέπει ποτὲ κανεὶς κοντὰ στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων, ξεπετοῦν τώρα μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν. Κάποτε ἔρχονται καὶ στὰ παράθυρά μας καὶ μᾶς χτυποῦν τὸ τζάμι μὲ τὴ μυτίτσα τοὺς, σὰ νὰ μᾶς λένε:

✓ Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἄνθρωποι! Ἄνοιξτε μας νὰ ποῦμε μέσα, νὰ μὴν πεθάνουμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα! Δὲ θὰ σᾶς δώσωμε μεγάλο βάρος. Ὅταν ἀνοίξη πάλι ὁ καιρὸς καὶ φανῆ πάλι ὁ ἥλιος καὶ λιώσουν τὰ χιόνια στὰ βουνά, θὰ σᾶς σηκώσωμε τὸ βάρος. Καὶ θὰ ξαναγυρίσωμε πάλι στὰ λημέρια μας. Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἄνθρωποι! **Ξένοι** καὶ κυνηγημένοι εἴμαστε κι ἐμεῖς. Λυπηθῆτε μας!

Ποιὸς ἔχει καρδιὰ νὰ σκοτώσῃ τὰ δυστυχημένα αὐτὰ πλάσματα, πού ἔρχονται νὰ ζητήσουν τὴν προστασία μας; Πρέπει νὰ εἶναι πολὺ κακὸς καὶ σκληρὸς ἄνθρωπος. Μόνο τὰ κακὰ παιδιὰ τὰ κυνηγοῦν μὲ τὸ λάστιχο καὶ μόνο οἱ κακοὶ κυνηγοὶ τὰ τουφεκίζουν.

Μὲ τὴ δυνατὴ αὐτὴ λοιπὸν παγωνιά, πού ἔκανε τὴ χρονιά ἐκεῖνη στὴν Ἀθήνα, οἱ δρόμοι κι οἱ αὐλὲς καὶ τὰ περιβόλια τῶν σπιτιῶν ἀκόμη, εἶχαν γεμίσει ἀπὸ πουλάκια τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου.

Καὶ καθὼς ἦταν μουδιασμένα ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν πείνα, μπορούσες ν' ἀπλώσης τὰ χέρια σου καὶ νὰ τὰ πιάσης.

Ἔνας κότσυφας, ἀφοῦ πέταξε ἐδῶ κι ἐκεῖ, ζητώντας νὰ βρῆ κανένα σπόρο νὰ τσιμπήσει, πῆγε ἀποσταμένος καὶ κάθισε σ' ἓνα παράθυρο σπιτιοῦ. Ἐκεῖ μέσα ἔκαιγε ὠραία φωτιά καὶ πίσω ἀπὸ τὸ παράθυρο, μέσα σ' ἓνα κρεμασμένο κλουβί, ἓνα καναρίνι πηδοῦσε χαρούμενο. Καὶ πότε πότε κατέβαινε σ' ἓνα μικρὸ ποτηράκι, πού τοῦ εἶχαν στὸ κλουβί του, καὶ τσιμποῦσε ἄφθονο κεχρὶ καὶ καναβούρι. Πῶς τὸ ζήλεψε ὁ καημένος ὁ κότσυφας! Ἄν μπορούσε κι αὐτὸς νὰ μοιραστῆ μὲ τὸ εὐτυχισμένο καναρίνι τὸ πλούσιο γεῦμα του!

Ὁ καημένος ὁ κότσυφας! Κι ἂν ἤξερε σὲ ποιοῦ σπίτι εἶχε πάει νὰ ζητήσει προστασία!

Ἦταν τὸ σπίτι ἑνὸς κυνηγοῦ! Καὶ στὸν τοῖχο ἐπάνω ἦταν κρεμασμένα τὰ τουφέκια του καὶ ἡ τσάντα του. Μὰ πῶς νὰ τὸ ξέρη ὁ καημένος ὁ κότσυφας, ποῦ τὸν εἶχε ρίξει ἡ τύχη του!

Τὰ παιδιὰ τοῦ κυνηγοῦ, ἅμα εἶδαν τὸν κότσυφα, φώναξαν τὸν πατέρα τους.

— Πατέρα! Ἔνα μεγάλο πουλὶ στὸ παράθυρο· τρέχα, πάρε τὸ τουφέκι σου!

Ὁ πατέρας τους ὅμως τοὺς εἶπε:

— «**Χι.** Δὲ θὰ πάρω τὸ τουφέκι μου. Δὲ σκοτώνει κανεὶς ἓνα φτωγὸ καὶ κατατρεγμένο πλάσμα, πὺ ἔρχεται στὸ σπίτι του νὰ τοῦ ζητήσῃ προστασία. Ἄνοιξτε γρήγορα τὸ παράθυρο, νὰ μπῆ μέσα ὁ κόσουφας! Κλειστε τὰ σκυλιὰ καὶ τὶς γάτες μέσα σ' ἓνα δωμάτιο, νὰ μὴν τὸν ἀρπάξουν. Καὶ ρίξτε πάνω σ' ἓνα τραπέζι ἀπὸ τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι τοῦ καναρινιοῦ, νὰ φάῃ ὁ φτωχός.» Ὅσο βρῖσκεται μέσα στὸ σπίτι μας, εἶναι ὁ καλὸς μας ξένος.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Ὁ κόσουφας ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες στὸ σπίτι τοῦ κυνηγοῦ, καθισμένος ἐπάνω στὸ κοντάρι τῆς κουρτίνας. Καὶ πότε πότε κατέβαινε στὸ τραπέζι, θαρρεμένος τώρα, καὶ τσιμποῦσε τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι. Ὅταν ἔφεξε πάλι ὁ ἥλιος κι ἔλιωσαν τὰ χιόνια, τοῦ ἀνοιξαν τὸ παράθυρο κι ἔφυγε.

Τινάζοντας τὰ ξεμουδιασμένα φτερά του, γιὰ νὰ πετάξῃ, ἄφησε ἓνα χαρούμενο σφύριγμα. Ἦταν τὸ «εὐχαριστῶ» του στὸν καλὸ τὸν κυνηγὸ καὶ τὰ παιδιὰ του.

«Τσίρρρ! τσίρρρ! Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ, καλοὶ μου ἄνθρωποι! Τσίρρρ... τσίρρρ!»

Καὶ πέταξε. //

5. ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

Ὁ καημένος ὁ Λαζαράκης ἦταν ἓνα φιλάσθενο παιδάκι. Καὶ ὁ καημὸς τῆς μητέρας του ἦταν μεγάλος, γιὰ τὸν εἶχε μοναχογιό.

— «Ἐνα τόχω ἢ κακομοίρα, ἔλεγε, κι αὐτὸ ἀρρωστιαρικο, γιὰ νὰ μοῦ κάψῃ τὴν καρδιά μου. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ λυπηθῇ! Καὶ ἀλήθεια ὁ Λαζαράκης μὲ τὸ παραμικρὸ ἀρρώσταينه. Τὸν περισσότερο καιρὸ ἦταν κρουολογημένος.» Ἐβηχε, εἶχε

συνάχι ἐπάνω στοῦ συνάχι. Τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν, ἔτρεχαν, γελοῦσαν. Ὁ Λαζαράκης ἦταν σὰν τὸ μαραμένο λουλούδι.

— Καὶ νὰ εἰπῇ κανένας, ἔλεγε ἡ μητέρα του, πὼς δὲν τὸ προσέχω! Μακάρι ὅλων τῶν μανάδων τὰ παιδιὰ νὰ εἶχαν τὴν περιποίησή του. Μέσα στὰ μπαμπάκια, πὸν λέει ὁ λόγος, τὸ ἔχω.

Ἐκείνη εἶδε καὶ ἀπόειδε τέλος πάντων ἡ κυρα - Καλλιόπη, ὅτι μὲ τὰ γιατροσόφια τῶν γυναικῶν τὸ παιδί δὲν μπορούσε νὰ πάρῃ ἐπάνω του, ἀποφάσισε νὰ τὸ πάῃ στὸν καθηγητή, πὸν ἔβλεπε τὰ παιδιὰ τρεῖς φορὲς τὴν ἐβδομάδα σ' ἓνα μεγάλο νοσοκομεῖο. Ἦταν ἓνας ξακουστὸς γιατρός καὶ εἶχε σώσει διάφορα παιδάκια ἀπὸ διάφορες ἀρρώστιες. Ἄπ' αὐτὸν πιά εἶχε κρεμάσει ἡ δυστυχημένη ὅλες τὶς ἐλπίδες της.

— Ἄν μοῦ κάνῃ καλὰ τὸ παιδί μου, ἔλεγε, θὰ τὸν κάνω εἰκόνα νὰ τὸν προσκυνῶ.

Μιὰ Δευτέρα πρῶι πῆρε τὸν Λαζαράκη, τὸν ἔντυσε ζεστά, τὸν τύλιξε καὶ μ' ἓνα σαλάκι πλεχτό, ἂν καὶ ἦταν Σεπτέμβρης ἀκόμα κι ἔκανε ζέστη, καὶ πῆγε στοῦ νοσοκομεῖο.

Τί μεγάλο καὶ ὠραῖο νοσοκομεῖο! Νομίζεις πὼς εἶναι παλάτι. Κάποιος πλούσιος καὶ καλὸς ἄνθρωπος εἶχε ἀφήσει τὰ χρήματα στὴ διαθήκη του καὶ χτίστηκε.

« ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ »

Ἐγραφε ἀπ' ἔξω μὲ χρυσὰ γράμματα. Καὶ ἀστραφετὲ ἀπὸ τὴν καθαριότητα.

Πῆρε ἓνα χαρτάκι στὴν πόρτα κι ὁ θυρωρὸς, ἓνας γέρος μὲ γαλάζια στολή, τὴν ἄφησε καὶ πέρασε. Ἦταν καὶ ἄλλες γυναῖκες, μὲ παιδιὰ στὴν ἀγκάλια καὶ περιμέναν. Μιὰ μιὰ

ἔμπαιναν μὲ τὴ σειρά τους στὸ δωμάτιο, ὅπου ὁ καθηγητὴς ἐξέταζε τὰ ἄρρωστα παιδάκια.

Ἦρθε καὶ ἡ σειρά της. Πῶς ἔτρεμε ἡ καρδιά της! Τί θὰ ἔλεγε τάχα ὁ καθηγητὴς; Εἶχε σωτηρία τὸ παιδί της ἢ ἔπρεπε νὰ τὸ πάρῃ ἀπόφαση, πῶς θὰ τὸ χάσῃ;

Νοσοκόμες μὲ κατάσπρες ποδιὲς πηγαιναν καὶ ἔρχονταν. Ἐνας νοσοκόμος ἀνοίξε τὴν πόρτα καὶ τὴν ἔβαλε μέσα.

Ὁ καθηγητὴς, ἓνας ἡλικιωμένος ἄνθρωπος, μὲ γυαλιὰ καὶ μὲ μιὰ ἄσπρη ποδιά ἀπὸ πάνω ὡς κάτω, καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα στὴ μέση τοῦ δωματίου καὶ περίμενε. Φαινόταν καλὸς ἄνθρωπος καὶ χαμογελοῦσε, ὅταν ἔβλεπε παιδάκια μπροστά του, σὰ νὰ ἦταν δικά του.

— Ἰλα, κυρά-μου, πλησίασε!.. εἶπε στὴ μητέρα καὶ χαμογέλασε γλυκὰ στὸ Λαζαράκη. Τί ἔχει ὁ μικρούλης;

— Καὶ τί δὲν ἔχει γιατρέ μου... εἶπε ἀναστενάζοντας ἡ κυρα - Καλλιόπη. Ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ στὰ χέρια σου!

Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ γιὰ τὴν ἄρρώστια τοῦ παιδιοῦ. Μὰ ὁ καθηγητὴς πρόσεχε περισσότερο στὸ παιδί, παρὰ στὰ λόγια της. Τὸ κοίταξε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω καὶ μιὰ στιγμή κούνησε τὸ κεφάλι του, γνέφοντας στοὺς νέους γιατροὺς πὺν στέκογταν γύρω του.

— Καλά, κυρά μου! εἶπε. Γδύσε το τώρα νὰ τὸ ἐξετάσωμε!

— Νὰ μὴν κρυώσῃ, γιατρέ μου, μουρμούρισε ἡ μητέρα.

— Ἐννοια σου καὶ δὲν κρυώνει, τῆς εἶπε αὐστηρά.

Ἡ μητέρα τοῦ Λαζαράκη τοῦ ἔβγαλε τὸ σαλάκι, πὺν τὸ εἶχε τυλιγμένο, ἔπειτα τοῦ ἔβγαλε ἓνα παλτουδάκι, ἔπειτα ἓνα πλεχτό.

— Ἐχει κι ἄλλα; ρώτησε ὁ καθηγητὴς κουνώντας τὸ κεφάλι του.

Ἐπειτα τοῦ ἔβγαλε μιὰ χοντροῖ φανέλα, ὕστερα τὸ πουκαμισάκι του.

— Ἀκόμη ἔχει ; ρώτησε ὁ καθηγητής, κουνώντας πάντα τὸ κεφάλι του.

— Τοῦ φοράω μιὰ φανελίτσα κατάσαρκα, εἶπε ἡ [μητέρα.

Ὁ καθηγητής ἔπιασε τὴ φανέλα καὶ τὴν ἔβγαλε μόνος του.

— Ἐδῶ δὲ γδύνουμε ἄνθρωπο, κυρά μου, εἶπε. Ξεφλουδίζουμε κρεμμύδι ! Δὲν ἔχεις καὶ τίποτε ἄλλα ροῦχα ἀπόμη νὰ τοῦ βάλῃς ;

— Τί νὰ κάμω, γιατρέ μου ; μ' ὄλα αὐτὰ τὰ ροῦχα καὶ πάλι μοῦ κρυώνει.

Ἡ καημένη ἡ κυρα-Καλλιόπη ! Κάθε φορὰ πὸν κρυολογοῦσε ὁ Λαζαράκης της, τοῦ φοροῦσε καὶ ἀπὸ ἓνα ροῦχο

παραπάνω. Κι ἔτσι τὸν ἔκανε κρεμμύδι, ὅπως εἶπε ὁ καθηγητής. Κι ὁ φτωχὸς ὁ Λαζαράκης ἦταν πάντα πνιγμένος στὸν ἰδρῶτα./

Ἀφοῦ τοῦ ἔβγαλε καὶ τὴν τελευταία φανελίτσα, ὁ καθηγητής πῆρε τὸ ἀκουστικό—ἓνα στρογγυλὸ ἐργαλεῖο μὲ δυὸ μακροῦς, λαστιχένιους σωλῆνες—στερέωσε τοὺς δυὸ σωλῆνες στὰ δυὸ του αὐτιά, ἀκούμπησε τὸ στρογγυλὸ μέρος στὴν πλάτη τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ εἶπε νὰ βῆξη καὶ ν' ἀναπνεύση. Καὶ ἔτσι τὸν ἄκουσε παντοῦ μπροστὰ καὶ πίσω./

— Δὲν ἔχει τίποτε σοβαρό, κυρά μου, τὸ παιδί σου, εἶπε στὴ μητέρα. Θὰ γίνη καλά.

Πῆρε μὲ τὰ χέρια του τὸ πουκαμισάκι τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ τὸ φόρεσε.

— Τώρα, τῆς εἶπε, πάρε ὅλα τ' ἄλλα ροῦχα καὶ κάμε τα δέμα. Δὲ χρειάζονται. Φόρεσέ του μονάχα τὸ πλεχτό του. Τίποτε ἄλλο.

— Ποπό, γιατρέ μου! ἔκαμε κείνη. Θὰ μοῦ πουντιάση τὸ παιδί μου!

Ὁ καθηγητής τὴ μάλωσε.

— Ἔσεῖς τ' ἀρρωσταίνετε τὰ παιδιά σας, μὲ τὰ πολλὰ τὰ ροῦχα. Κι αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω ἐγώ! "Ἄλλα τόσα ροῦχα νὰ τοῦ βάλῃς, δὲν τὸ γλιτώνεις ἀπὸ τὰ κρυολογήματα. Γιατί, ὅσο τὸ παιδί εἶναι ζεστὸ καὶ ἰδρωμένο, θὰ σοῦ κρυολογήη πάντα. Μὲ τὰ λίγα ροῦχα δὲ θὰ σοῦ κρυολογήη ποτέ. Καὶ ὄχι μόνο δὲ θὰ σοῦ κρυολογήη, ἀλλὰ θὰ γίνη γερὸ καὶ δυνατό. Καὶ κάθε πρωὶ θὰ τοῦ πλένης τὸ σωματάκι του μὲ κρύο νερό. Καὶ νὰ τὸ βγάξῃς ἔξω μὲ ὅλους τοὺς καιροὺς. Αὐτὰ ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ. "Ἄν τὰ κάμῃς, θὰ σώσης τὸ παιδί σου. "Ἄν δὲν τὰ κάμῃς, θὰ τὸ χάσης."

Ἡ καημένη ἢ κυρα - Καλλιόπη τὰ εἶχε χάσει. Αὐτὴ ποῦ

τοῦ φοροῦσε τοῦ Λαζαράκη της τρεῖς φανέλες, πὺ δὲν τοῦ εἶχε βάλει ποτὲ νερὸ στὸ σωματάκι του, πὺ τὸ ἔκλεινε μέσα στὸ σπίτι μὲ τὴν παραμικρότερη κακοκαιρία, νὰ κάμη τώρα ὄλα τὰ ἐνάντια! Τὰ εἶχε σὰν χαμένα. Μὰ πάλι συλλογιζόταν, πὺς ὁ καθηγητὴς εἶχε κάμη θαύματα καὶ εἶχε σώσει τόσα παιδιά, πὺ οἱ μητέρες τους εὐλογοῦσαν τ' ὄνομά του.

— Ἄφοῦ μοῦ τὸ λές, γιατρέ μου, θὰ τὸ κάμω, εἶπε ἀποφασιστικά.

Ὁ καθηγητὴς τότε γύρισε στοὺς νέους γιατροὺς καὶ τοὺς εἶπε:

— Βλέπετε, κύριοι! κι αὐτὴ ἡ γυναικούλα εἶναι σὰν τὶς περισσότερες, πὺ βλέπομε ἐδῶ τὰ παιδιά τους. Νομίζουν, πὺς ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος καὶ τὸ νερὸ εἶναι ἐχθροὶ μας. Καὶ δὲν ξέρουν, πὺς εἶναι οἱ καλύτεροι φίλοι μας.

Ὁ Λαζαράκης πηδοῦσε ἀπ' τὴ χαρὰ του, πὺ τὸν εἶχαν ἐλαφρώσει ἀπὸ τὸ βαρὺ του φορτίο. Εἶχε γίνει ἄλλο παιδί. Ἡ μητέρα του, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν καθηγητὴ, πῆρε τὸ Λαζαράκη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κίνησαν νὰ φύγουν. Στὴν πόρτα κοντοστάθηκε.

— Κι ἂν μοῦ κρυολογήση, γιατρέ μου;

— Νὰ μοῦ τὸ φέρης ἐδῶ νὰ τὸ ξαναἰδῶ.

Μὰ δὲν τὸν ξαναπῆγε. Γιατὶ ὁ Λαζαράκης ὄχι μόνον δὲν ξανακρουολόγησε πιά, ἀλλὰ ἔγινε ἕνα γερὸ καὶ δυνατὸ παιδάκι. Τώρα ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος καὶ τὸ νερὸ ἦταν οἱ καλύτεροί φίλοι του.

6. Ο ΠΟΝΟΔΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΝΟΥΛΑΣ

Ἡ Ἀννούλα δὲν κοιμήθηκε ὅλη τὴ νύχτα. Τῆς εἶχε πονέσει ἔξαφνα τὸ δόντι της. Τί πόνοι ἦταν ἐκεῖνοί ! Ποτέ της δὲν εἶχε δοκιμάσει τέτοιους πόνους. Πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι της καὶ περπατοῦσε ἐπάνω κάτω, σὰν τρελή, κρατώντας τὸ μάγουλό της. Μὰ ὁ πόνος δὲν ἤθελε νὰ σταματήσει. Μερικὲς στιγμὲς μάλιστα κάτι σουβλιὲς τῆς περνοῦσαν στὸ κεφάλι, πὺν νόμιζε, πὺν τὴν τρυποῦσαν μὲ πυρωμένα καρφιά. Πήγαινε νὰ τρελαθῆ ἀπὸ τοὺς πόνους.

Σὲ λίγο ξύπνησε καὶ ἡ μητέρα της ἀπὸ τὰ βογγητά της. Ἐτρεξε στὴν κάμαρά της καὶ τῆς ἔκανε ὅ,τι ἤξερε καὶ ἐκεῖνη. Τῆς ἄλειψε μὲ ἰώδιο τὸ οὔλο, τῆς ἔβαλε μ' ἕνα σπύρτο ἕνα ξασμένο μπαμπάκι μὲ κάποιο γιαιτρικὸ μέσα στὴν κουφάλια, τῆς ἔδωσε μισὴ ἀσπιρίνη νὰ πάρη. Καλὰ πὺν βρέθηκαν καὶ αὐτά. Μὰ ἡ μητέρα τῆς Ἀννούλας, σὰ φρόνιμη γυναίκα, φρόντιζε πάντα νὰ ἔχη στὸ σπίτι της μερικὰ πρόχειρα γιαιτρικά. Τίποτε ὅμως δὲν τῆς ἔκαναν ὅλα αὐτά. Ὁ πόνος ἀλάφρωνε λίγη ὥρα καὶ πάλι ξανάρχιζε δυνατώτερος.

Τέλος πάντων ξενύχτησαν ὅλοι στὸ σπίτι μὲ τὸν πονόδοντο τῆς Ἀννούλας ἐκεῖνη τὴ νύχτα.

— Δὲν ἔχει ἄλλη θεραπεία, εἶπε ἡ μητέρα της τὸ πρωί. Πρέπει νὰ σὲ πάω χωρὶς ἄλλο στὸν ὀδοντογιάτρο, νὰ σοῦ τὸ βγάλῃ νὰ ἡσυχάσης. Γιατὶ αὐτὰ θάχης κάθε λίγο.

Ἡ Ἀννούλα φοβήθηκε στὴν ἀρχή, ἀλλὰ ἦταν τόσο οἱ

πόνου, πού δὲ λογάριαζε πιά τούς πόνους τοῦ βγαλσίματος. Ἐκεῖ θὰ πονοῦσε τουλάχιστο μιὰ στιγμή καὶ ὕστερα θὰ γλίτωνε γιὰ πάντα.

— Νὰ πᾶμε, μαμά, εἶπε, δὲ βαστάω πιά. . .

Τὴν πῆρε ἡ μητέρα της καὶ τὴν πῆγε στὸν ὀδοντογιατρό.

Πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ της πῆγαινε σὲ ὀδοντογιατρό.

Ἔνας ὑπηρετῆς τούς ἔβαλε νὰ περιμένουν μέσα σ' ἕνα δωμάτιο, ὅπου ἦταν καὶ ἄλλοι καὶ περίμεναν τὴ σειρά τους.

Ἄλλοι ἦταν μαντηλοδεμένοι καὶ ἄλλοι κρατοῦσαν τὰ μάγουλά τους μὲ τὴ φούχτα τους. Ὅλοι, φαίνεται, πονοῦσαν. Ἦταν καὶ μερικοί, πού μιλοῦσαν καὶ γελοῦσαν. Αὐτοί, φαίνεται, δὲν πονοῦσαν. Πῆγαιναν καὶ ἔκαναν ταχτική θεραπεία, σὰ φρόνιμοι ἄνθρωποι, γιὰ νὰ μὴν πονέσουν. Δὲν περίμεναν πρώτα νὰ πονέσουν καὶ ὕστερα νὰ πᾶνε στὸ γιατρό, ὅπως κάνουν οἱ περισσότεροι.

Οἱ πόνοι τῆς Ἀννούλας εἶχαν λιγαστέψει τώρα, σὰ νὰ εἶχε φορηθῆ τὸ δόντι τὸ γιατρό καὶ εἶχε ἡσυχάσει. Ἀλλά

ἡ Ἀννούλα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της στὸ δόντι της: «Μὴ μοῦ κάνης τὰ καλά σου τώρα, παλιόδοντο, γιὰ νὰ σ' ἀφήσω, κι ὕστερα πάλι, πὺ θὰ πᾶμε στὸ σπίτι, νὰ ξαναρχίσης τὰ δικά σου! Θὰ σὲ πετάξω ἀπὸ πάνω μου!» Εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή της ἡ Ἀννούλα.

Ἐκεῖ πὺ περιμέναν τὴ σειρά τους, ἡ Ἀννούλα εἶδε στὸν τοῖχο μιὰ ἀστεία ζωγραφιά. Ἦταν ἓνας μεγάλος σκύλος, πὺ καθόταν σκυφτὸς καὶ συλλογισμένος καὶ εἶχε δεμένο τὸ κεφάλι του μ' ἓνα μαντήλι. Τὸ δόντι του θὰ πονοῦσε καὶ αὐτοῦ. Καὶ ποιὸς ξέρει τί πόνους εἶχε ὁ κακομοίρης! Ἦταν νὰ τὸν λυπᾶται κανεῖς. Καὶ ἡ Ἀννούλα τὸν ἔβλεπε καὶ ξεχνοῦσε τὸ δικό της πόνο. Δὲν ἤξερε, ὅτι καὶ οἱ σκύλοι ἀκόμη ἔχουν πονόδοντο. «Φαίνεται, πὺς θάφαγε πολλὰ γλυκὰ ὁ κύριος...» συλλογιζόταν.

Σὲ λίγο ἄνοιξε μιὰ διπλανὴ πορτοῦλα καὶ πρόβαλε ὁ ὀδοντογιατρός, μὲ τὴ λευκὴ του ποδιά, γελαστὸς καὶ χαρούμενος. Αὐτὸς τῆς ἔδωσε θάρρος τῆς Ἀννούλας. Νόμιζε, πὺς θὰ ἰδῆ κανέναν ἀγριάνθρωπο μὲ κρεμασμένα μούτρα καὶ μὲ τανάλια στὸ χέρι.

Ὁ ὀδοντογιατρός ἔριξε μιὰ ματιὰ σ' ἐκείνους πὺ περιμέναν καὶ εἶπε:

— Θὰ πάρωμε πρῶτα τὴ μικρούλα, γιὰτὶ φαίνεται νὰ πονῆ ἡ καημένη. Ποιὸς ξέρει τί νύχτα πέρασε! Μάτι δὲν ἔκλεισε.

Πὺς τὸ εἶχε καταλάβει ὁ γιατρός; Κι ἀμέσως ἔγνεψε τῆς μητέρας της νὰ πᾶνε μέσα.

Μπῆκαν μέσα στὸ ἱατρεῖο. Ἡ Ἀννούλα ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ ὀλόγυρα. Εἶδε στὴ μέση ἀπέναντι στὸ παράθυρο, μιὰ μεγάλη παράξενη πολυθρόνα, πὺ δὲν ἔμοιαζε μὲ τίς ἄλλες πολυθρόνες. Εἶχε κάποιον μηχανισμό ἀποκάτω,

καὶ ἡ μητέρα της εἶπε, πὼς εἶναι γιὰ ν' ἀνεβοκατεβαίνῃ ἢ πολυθρόνα καὶ νὰ γέρῃ πότε πίσω καὶ πότε μπροστά, κατὰ τὴν ἀνάγκη. Δίπλα της ἦταν ἓνα ἄλλο μηχανήμα μὲ ροδοῦλες. Πρώτη φορὰ τόβλεπε καὶ αὐτό. Μπροστὰ μὲ μεγάλη λάμπα, ἀλλιότικη κι αὐτὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες λάμπες. Καὶ τριγύρω γυάλινες θῆκες μὲ διάφορα ἐργαλεῖα. Ἔλαμπαν ὅλα ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Κι ἐπάνω στὸ μικρὸ γραφεῖο τοῦ γιατροῦ ἦταν ἓνα βάζο μὲ ὠραῖα τριαντάφυλλα. Ἀγαποῦσε λοιπὸν τὰ λουλούδια ὁ γιατρός, ὅπως τ' ἀγαποῦσε κι ἐκείνη; Θὰ ἦταν λοιπὸν καλὸς ἄνθρωπος. Κι ἄς ἔβγαζε δόντια!

Τώρα δὲ φοβόταν πιά ἡ Ἀννούλα. Ὁ γιατρός τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἀνέβασε στὴν πολυθρόνα.

— Μὴ φοβᾶσαι, μικρούλα μου! τῆς εἶπε. Δὲ θὰ σὲ κάμω νὰ πονέσης καθόλου.

Καὶ τῆς χάιδεψε τὸ κεφαλάκι της.

— Στάσου νὰ ἰδοῦμε τώρα, ξαναεἶπε, αὐτὸ τὸ κακὸ δόντι πού δὲ σ' ἄφησε νὰ κοιμηθῆς.

Καὶ πατώντας μὲ τὸ πόδι του ἓνα πέταλο, κάτω ἀπὸ τὴν πολυθρόνα, τὴν ἀνέβασε σιγὰ σιγὰ, ὥσπου νὰ τὴ φέρῃ ἐκεῖ πού ἠθέλε. Αὐτὸ ἦταν λοιπὸν τὸ μηχανήμα, πού εἶχε πρωτοῖδεῖ, μπαίνοντας στὸ δωμάτιο. Μὰ αὐτὴ δὲν ἦταν πολυθρόνα, ἦταν παιγνίδι. Μακάρι νὰ εἶχε καὶ στὸ σπῆτι της μία, νὰ παίξῃ μὲ τὰ ξαδερχάκια της!

Ὁ γιατρός τῆς εἶπε τότε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα της καὶ κοίταξε καλὰ τὸ δόντι μ' ἓνα μικρὸ καθρεφτάκι, πού τῆς ἔβαλε ἀνάμεσα στὰ δόντια της.

— Πῶς τὸ ἄφησες καὶ σοῦ ἔγινε ἔτσι τὸ δοντάκι σου, παιδί μου; εἶπε. Αὐτὸ εἶναι σάπιο! Βάζω στοίχημα, πὼς δὲν ἔπλενες ταχτικὰ τὰ δόντια σου μὲ τὴ βούρτσα, πού σοῦ ἔχει πάρει ἡ μαμά σου. Καὶ ὕστερα, ὅταν ἐνιωσες τὴν τρυπούλα

μέ τῇ γλώσσα σου, ἀντὶ νὰ τὸ πῆς τῆς μαμᾶς σου, νὰ σὲ φέρῃ ἐδῶ, ἐσὺ τὸ σκάλιζες μὲ καρφίτσες. Ποιὸς σοῦ φταίει; Ἄν ἐρχόσουν ἀπ' τὴν ἀρχή, θὰ βουλώναμε τὸ δοντάκι σὲ μιὰ στιγμή, καὶ δὲ θὰ σοῦ εἶχε πονέσει ποτέ. Καὶ θὰ εἶχες καὶ τὸ δοντάκι σου. Τώρα πρέπει νὰ τὸ βγάλουμε καὶ νὰ μείνης κουτσοδόντα!

Μὰ ὅλα αὐτὰ ὁ γιατρὸς τῆς τὰ ἔλεγε μὲ τέτοια καλοσύνη, πὺ ἦταν σὰν νὰ τῆς ἔλεγε ἀστεῖα. Ἐκεῖνο τὸ «κουτσοδόντα» μάλιστα τῆς τὸ εἶπε μὲ ἕναν τρόπο, πὺ τῆς ἦρθε νὰ γελάσῃ. Καταλάβαινε, πὺς ὁ καλὸς γιατρὸς δὲν τῆς τὰ ἔλεγε στὰ σοβαρά. Ὁχι! Δὲ θάμενε κουτσοδόντα. Θὰ ἔβγαζε ἄλλο δοντάκι.

Ἐπειτα ὁ γιατρὸς γύρισε καὶ εἶπε στὴ μητέρα της:

— Κυρία μου, αὐτὸ τὸ δόντι δὲν μπορεῖ νὰ θεραπευτῆ. Πρέπει νὰ φύγῃ, γιατί θὰ σαπίσουν καὶ τ' ἄλλα κοντά του. Ἄν τὸ ἀφήσωμε, κάθε λίγο θὰ ἔχῃ πόνους ἢ μικρούλα. Εὐτυχῶς εἶναι ἀπὸ τοὺς γαλαξίες.

Τί ἤθελε νὰ πῆ «γαλαξίες»; Πρῶτη φορὰ ἢ Ἄννούλα ἄκουσε αὐτὴ τὴ λέξη. Κατάλαβε ὅμως, πὺς τὸ σάπιο της δόντι ἦταν ἀπὸ ἐκεῖνα, πὺ ἀλλάζουν τὰ παιδιά καὶ βγάζουν ἄλλα στὴ θέση τους. Θὰ ἔβγαζε λοιπὸν ἄλλο, δεύτερο καὶ ὠραιότερο. Τί τὸ ἤθελε τὸ σάπιο δόντι; καλύτερα νὰ ἔμενε κουτσοδόντα γιὰ λίγον καιρό. Ἡ γιαγιά δὲν ἔχει καμένα δόντι καὶ πάλι δὲν παραπονιέται. Θὰ γινόταν καὶ αὐτὴ μιὰ μικρὴ γιαγιά τῆς κουκλίτσας της.

— Θὰ πονέσω, κύριε γιατρέ; ρώτησε μονάχα.

— Δὲ θὰ καταλάβῃς τίποτε, μικρούλα μου... τῆς εἶπε ὁ γιατρὸς. Θὰ ἰδῆς.

Πότε τῆς τόβγαλε; δὲν κατάλαβε τίποτε. Ποῦ οἱ πόνοι τῆς νύχτας! Ὅταν τῆς ἔδειξε ὁ γιατρὸς τὸ δόντι της, δὲν μπορούσε νὰ τὸ πιστέψῃ, πὺς εἶναι αὐτό. «Παλιόδοντο!»

ἔλεγε μέσα της. «Τώρα δὲν μπορεῖς πιά νὰ μὲ κάνης νὰ πο-
νέσω. Ἡ κακία σου ἔμεινε!».

Κατέβηκε χαρούμενη ἀπὸ τὴν πολυθρόνα καὶ φίλησε τὸ
χέρι τοῦ γιατροῦ, χωρὶς νὰ τῆς τὸ πῆ ἢ μητέρα της.

— Εἴμαστε σύμφωνοι, λοιπόν, τῆς εἶπε τότε ὁ γιατρός.
Θὰ πλένης ταχτικά ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγητὸ τὰ δόντια σου καὶ
ὅταν νιώθης καμμιά τρυπούλα μὲ τὴ γλωσσίτσα σου, θὰ
τὸ λὲς ἀμέσως τῆς μαμᾶς σου. Μὰ ἀμέσως! Ἄκουσες;

— Γλυκὰ νὰ τρώω, γιατρέ μου; ρώτησε κοκκινίζοντας
ἡ Ἄννούλα.

— Νὰ τρῶς καὶ γλυκὰ. Τὰ γλυκὰ φέρνουν πόνο στὰ
δόντια, πὺν εἶναι χαλασμένα. Δὲ χαλοῦν τὰ γερὰ δόντια.
Μὴν ἀκοῦς λοιπόν τί λένε μερικοί, πὺν δὲν ξέρουν. Καλύ-
τερα νὰ ἔτρωγαν κι αὐτοὶ γλυκὰ καὶ νὰ μὴν ἄφηναν ἄπλυτα
τὰ δόντια τους. Τρῶγε λοιπόν γλυκὰ ὅσα θέλεις.

Τί καλὸς γιατρός! Καὶ γλυκὰ ἀκόμη τῆς εἶπε νὰ τρώη.
Καὶ μόνον αὐτό; Ὅταν ἔφευγαν μὲ τὴ μητέρα της, ὁ για-
τρός ἔβγαλε ἀπὸ τὸ βάζο τὸ ὠραιότερο τριαντάφυλλο καὶ
τῆς τὸ χάρισε.

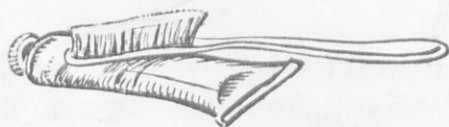
— Αὐτό, τῆς εἶπε, γιὰ τὸ δοντάκι σου, πὺν μοῦ χάρισες.

Ἦταν καὶ ἀστεῖος ὁ γιατρός. Φανταστῆτε, τῆς πῆρε ἓνα
σάπιο δόντι καὶ τῆς ἔδωσε ἓνα ὠραῖο τριαντάφυλλο!

— Καλημέρα σας, κύριε γιατρέ, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ,
πάρα πολὺ!

— Καλημέρα, κουτσοδόντα μου!

Εἶχαν γίνεῖ πρῶτοι φίλοι.

7. ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΜΗΧΑΝΗ

— Πατέρα, πές μας κι' απόψε κανένα αϊνιγμα! είπαν τὰ παιδιά.

— Καλά, καλά, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Ἀκοῦστε λοιπόν: Ξέρω μιὰ πολὺ περίεργη μηχανή, ποὺ δὲν εἶναι καμωμένη ἀπὸ μέταλλο· οὔτε ἀπὸ χάλκωμα οὔτε ἀπὸ σίδερο οὔτε ἀπὸ ἀτσάλι. Αὐτὴ ἡ μηχανὴ εἶναι καμωμένη ἀπὸ κάτι, ποὺ δὲν εἶναι σκληρότερο ἀπὸ τὸ μπράτσο σας. Μολαταῦτα δὲν παύει νὰ δουλεύη. Χτυπᾷ περισσότερες ἀπὸ τέσσαρες χιλιάδες φορὲς τὴν ὥρα! Περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες φορὲς τὴν ἡμέρα κι ἑκατομμύρια φορὲς τὸ χρόνο. Καμιὰ φορὰ—ὄχι βέβαια πολὺ συχνά—ἡ μηχανὴ αὐτὴ διατηριέται κι ἐργάζεται ἀδιάκοπα καὶ χτυπᾷ ἕναν ὀλόκληρο αἰῶνα. Ἐκατὸ χρόνια! Ποιὰ εἶναι ἡ μηχανὴ αὐτὴ;

— Ἄ! είπαν τὰ παιδιά. Μιὰ τέτοια μηχανὴ θὰ εἶναι πολὺ σπάνια καὶ πολὺ ἀκριβή! **Υ!**

— Ὅχι δὲ! ἀπάντησε ὁ πατέρας. Οὔτε σπάνια εἶναι, οὔτε πολὺ ἀκριβή. Τὴν ἔχουν ὅλοι αὐτὴ τὴ μηχανὴ καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοί. Καὶ σεῖς ἀκόμη ἔχετε μιὰ τέτοια μηχανή. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάξετε τὶς τσέπες σας, γιὰ νὰ τὴ βρῆτε.

— Περίεργο! είπαν τὰ παιδιά. Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ μηχανὴ πατέρα;

— Ἡ μηχανὴ αὐτὴ εἶναι μέσα στὸ στήθος σας, λέει ὁ πατέρας. Μαζεύει τὸ αἷμα, ποὺ εἶναι στὶς φλέβες καὶ σὲ κάθε χτύπημά της τὸ στέλνει νὰ σκορπιστῇ σ' ὅλο τὸ σῶμα, γιὰ νὰ τὸ θρέψῃ καὶ νὰ τὸ μεγαλώσῃ καὶ νὰ τὸ συντηρήσῃ. Μόλις σταματήσῃ αὐτὴ ἡ μηχανή, δὲν ὑπάρχει πιά ζωή.

— Εἶναι ἡ καρδιά μας! Ἀπάντησε τὸ μεγαλύτερο παιδί.

— Αὐτὸ εἶναι, εἶπε ὁ πατέρας.

8. Η ΓΡΙΑ ΚΑΙ Τ' ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Η καημένη ή γριούλα! Μιά ώρα στέκει στο πεζοδρόμιο και περιμένει. Θέλει να περάση άπέναντι. Μά πώς να περάση; Τ' αυτοκίνητα πάνε κι έρχονται άδιάκοπα.

Οί άλλοι άνθρωποι στέκονται λιγάκι, κοιτάζουν, βρίσκουν μιá στιγμή, πού ό δρόμος είναι έλεύθερος, και περνούν. Της γριούλας κάθε φορά της κόβεται τó αίμα. Χριστέ και Παναγιά! Τώρα θα τούς κόψη τó αυτοκίνητο, να τούς κάμη κομμάτια. Και όμως τά καταφέρνουν και περνούν, χωρίς να πάθουν τίποτε. Πώς τά καταφέρνουν; αυτό έκανε ν' άπορη τή γριούλα.

Ίσως αυτοί να ξέρουν κάποιο μυστικό. Είναι συνηθισμένοι. Ίσως να μη λογαριάζουν τή ζωή τους. Μά ή γριούλα πού να ξέρη. Αυτή έχει πέντε ήμέρες, πού ήρθε από τó χωριό της στην Αθήνα. Ήρθε να περάση λίγον καιρό στής κόρης της, τής παντρεμένης. Και στο χωριό δέν έχει τέτοια θηρία. Έχει οί άνθρωποι ταξιδεύουν με τά ποδαράκια τους. Κι αν είναι να πάνε λίγο μακρύτερα, πάνε με τά γαϊδουράκια και με τά μουλάρια. Τέτοιο κακό πρώτη φορά τó βλέπουν τά μάτια της.

Στέκεται και περιμένει. Και είναι βιαστική. Οί δικόι της τήν περιμένουν σ' ένα γνωστό μαγαζί εκεί κοντά, να πάνε όλοι μαζί σέ κάποια δουλειά. Κάτι βγήκε να ψωνίση και τούς έδωσε τó λόγο, σέ μισή ώρα να τούς βρη σ' εκείνο τó μαγαζί. Κι έχει περάσει μιá ώρα τώρα. Τί θα είπουν; Θα είπουν πώς τούς γέλασε. Κ' εκείνη τόσων χρονών πού είναι, δέ γέλασε ποτέ της άνθρωπο. Ίσως να νομίσουν και πώς έπαθε τίποτε. Μά πώς να περάση;

Στέκεται και κοιτάζει πότε στο επάνω μέρος του δρόμου, πότε στο κάτω. Μιά στιγμή ό δρόμος μένει έλεύθερος.

"Άλλοι περνοῦν. Κάνει κι ἐκεῖνη νὰ περάση. "Εξαφνα ὁμως βλέπει ἀπὸ μακριὰ ἕνα αὐτοκίνητο νὰ ἔρχεται. Καὶ σταματάει. Περιμένει. Τὸ αὐτοκίνητο πέρασε. Τώρα εἶναι ὥρα νὰ περάση κι αὐτή. Κάνει νὰ κατεβῆ στὸ πεζοδρόμιο. Ἀλλὰ πάλι, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου, βλέπει ἄλλο αὐτοκίνητο νὰ ἔρχεται. Εἶναι μακριὰ ἀκόμη, ἀλλὰ δὲ θαρρεύεται νὰ περάση. Κι ἔπειτα πάλι ἀρχίζουν νὰ περνοῦν πολλὰ αὐτοκίνητα. Τὸ ἕνα ὕστερ' ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τί νὰ κάμη; Δὲ θὰ τελειώσουν ποτὲ νὰ περνοῦν αὐτὰ τὰ θηρία; Δὲν παύουν, εἶναι ἀτελείωτα!

Καὶ περιμένει καὶ στενοχωριέται καὶ ἀναστενάζει ἡ καημένη ἡ γριούλα. Τί κακὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ ἔπαθε! "Ἄν τόξερε, δὲ θὰ ἔρχόταν ποτὲ στὴν Ἀθήνα.

Μερικὰ παιδάκια, ποὺ γύριζαν ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, μὲ τὶς σάκες κρεμασμένες στὶς πλάτες, σταμάτησαν καὶ τὴν κοίταζαν μὲ περιέργεια γελώντας.

— Νὰ ἰδῆς, ποὺ δὲ θὰ περάση ποτὲ ἡ γριά!

— Καὶ αὔριο τέτοια ὥρα ἐδῶ θὰ εἶναι ἀκόμη!

— Γιὰ δὲς τὴνε, πῶς κοιτάζει! "Ἐνα μίλι μακριὰ εἶναι τὸ αὐτοκίνητο κι αὐτὴ νομίζει, πῶς θὰ περάση ἀπὸ πάνω της νὰ τὴν πλακώση.

— Γιὰ σταθῆτε, παιδιά, νὰ ἰδοῦμε ὡς πότε θὰ βαστάξῃ αὐτὴ ἡ ἱστορία! Εἶναι ἀστεῖο. Χά, χά, χά!

Καὶ στέκονται καὶ κοιτάζουν τὴ δυστυχισμένη γριά τὰ κακὰ καὶ ἄπονα παιδιά καὶ γελοῦν. Μὰ ὁ Γιωργάκης, ἕνα ἀπ' αὐτά, δὲ γελάει. Τὴ λυπᾶται τὴ γριούλα. Τὴν πλησιάζει καὶ τῆς μιλεῖ:

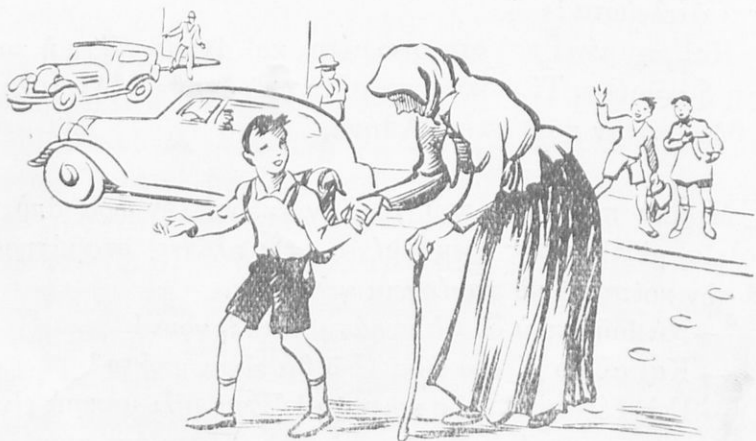
— Κυρούλα, δῶσε μου τὸ χέρι σου νὰ σὲ περάσω ἐγώ!

— Καὶ πῶς νὰ μὲ περάσης, καλὸ παιδί; τοῦ λείει ἡ γριούλα. Θέλεις νὰ μᾶς κόψουν καὶ τοὺς δυὸ τ' αὐτοκίνητα!

Κι ἐγώ, παιδί μου, ἔχω φάει τὰ ψωμιά μου. Ἐσὺ ὅμως, παιδάκι πράμα! Ὁ Θεὸς φυλάξει!

— Ἐννοια σου, κυρούλα, τῆς λέει ὁ Γιωργάκης, δὲ θὰ πάθουμε τίποτε. Ὅπως περνοῦν οἱ ἄλλοι, θὰ περάσουμε κι ἐμεῖς. Ἐγὼ ξέρω.

Τὸ εἶπε μὲ τόση βεβαιότητα αὐτὸ τὸ «ξέρω» ὁ Γιωργάκης, πὺν ἡ γριούλα πῆρε θάρρος. Καὶ ἤξερε ὁ Γιωργάκης. Πῆρε τὴ γριὰ ἀπ' τὸ χέρι καὶ κατέβηκαν ἀπ' τὸ πε-

ζοδρόμιο. Κοίταξε ἀριστερά του. Ὁ δρόμος ἦταν ἐλεύθερος. Ἀπὸ δεξιὰ δὲν εἶχε φόβο, γιατί ὅλα τ' αὐτοκίνητα ἀνέβαιναν ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος. Ἔτσι ὡς τὴ μέση τοῦ δρόμου. Ἐκεῖ σταμάτησε πάλι ὁ Γιωργάκης, ὥσπου νὰ μείνη ἐλεύθερος πάλι ὁ δρόμος. Τώρα κοίταξε μόνο δεξιὰ. Ἀπὸ ἀριστερά δὲν ἔχει φόβο. Καὶ μόλις ἔμεινε πάλι ἐλεύθερος ὁ δρόμος, πῆρε τὴ γριούλα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πέρασαν.

— Βλέπεις, κυρούλα; ἅμα ξέρει κανένας, περνάει.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονάη, παιδάκι μου, τοῦ ἔλεγε

ή γριούλα. Νά σέ χαιρέται ή μανούλα σου! Τήν εϋχούλα μου νάχης!

Ὁ Γιωργάκης, μὲ τήν εϋχούλα τῆς γριᾶς, ξαναγύρισε στοὺς συντρόφους του. Καὶ ἦταν εὐχαριστημένος, σὰ νὰ τοῦ εἶχαν χαρίσει κάτι. Οἱ ἄλλοι τὸν κοίταζαν τώρα καὶ τὸν ζήλευαν.

9. Ο ΔΑΝΙΗΛ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ

Ἡ ὠραία πόλη Ἱερουσαλήμ πολλὰ χρόνια πρὶν γεννηθῆ ὁ Χριστός, κυριεύτηκε ἀπὸ ἓνα μεγάλο βασιλιά καὶ ἔγινε ἐρείπια.

Ὁ βασιλιάς ἐκεῖνος πῆρε χιλιάδες αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ὀδήγησε στὸ βασίλειό του.

Μιά φορὰ ὁ βασιλιάς ἔδωσε διαταγὴ νὰ διαλέξουν ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους τὰ καλύτερα παιδιά, νὰ τὰ μάθουν γράμματα κι ὕστερα νὰ τὰ πάρη στὴν ὑπηρεσία του.

Ἀνάμεσα στὰ παιδιά αὐτὰ ἦταν κι ὁ Δανιήλ. Ἦταν τὸ καλύτερο παιδί καὶ στὰ μαθήματα καὶ στὴ διαγωγή. Γι' αὐτό, ὅταν μεγάλωσε, τὸ πῆρε ὁ βασιλιάς στὴν ὑπηρεσία του καὶ τὸ ἀνέβασε σὲ πολὺ μεγάλα ἀξιώματα.

Ὅταν ὁμως πέθανε αὐτὸς ὁ βασιλιάς, πὺν τὸν ἀνάθρεψε, οἱ αὐλικοὶ του, ἐπειδὴ φθονοῦσαν τὸ Δανιήλ, θέλησαν νὰ τὸν ἐξοντώσουν.

Τὸν κατάγγειλαν λοιπὸν στὸ νέο βασιλιά, ὅτι δὲ λατρεύει τοὺς θεοὺς, πὺν λάτρευαν αὐτοί, ἀλλὰ λατρεύει τὸ Θεὸ τῶν Ἰουδαίων.

Ὁ βασιλιάς τότε ἔβγαλε μιὰ αὐστηρὴ διαταγὴ: Ὅποιος δὲν προσεύχεται στοὺς θεοὺς, πὺν λατρεύει αὐτὸς, νὰ τὸν ρίχνουν μέσα σ' ἓνα λάκκο, πὺν εἶχε μέσα λιοντάρια, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

Ὁ Δανιὴλ ὁμως δὲ δέχτηκε ν' ἀλλάξη τὴ θρησκεία του κι ἐξακολουθοῦσε νὰ προσεύχεται στὸν ἀληθινὸ Θεό. Οἱ ἐχθροὶ του τὸν παρακολούθησαν καὶ τέλος τὸν κατάγγειλαν στὸ βασιλιά.

Ὁ βασιλιάς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ Δανιὴλ γιὰ τὶς μεγάλες του ἀρετὲς καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν θανατώσῃ. Οἱ κακοὶ ὁμως

ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ὅλο καὶ τὸν ἐρέθιζαν. Κι ὁ βασιλιάς ἀναγκάστηκε νὰ διατάξῃ νὰ ρίξουν τὸ Δανιὴλ μέσα στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

Ὁ Δανιὴλ δὲν ταράχτηκε διόλου.

— Ἐγὼ δὲ μπορῶ ν' ἀλλάξω τὴ θρησκεία μου, εἶπε.
 Ἄς γίνῃ ὅ,τι θέλει ὁ Κύριος, ὁ Θεός μου!

Οἱ στρατιῶτες ἔπιασαν τὸ Δανιήλ καὶ τὸν ἔριξαν μέσα στὸ λάκκο, ὅπου ἦταν τὰ πεινασμένα λιοντάρια κι ἔπειτα σκέπασαν τὸ λάκκο. Ἐκεῖ μέσα ἔριχναν τοὺς κακούργους, πὺ καταδικάζονταν σὲ θάνατο.

Ὁ Θεὸς ὁμως φύλαξε τὸ Δανιήλ. Τὰ λιοντάρια τὸν πλησίασαν, τὸν μυρίστηκαν κι ἀπομακρύνθηκαν. Δὲν τὸν πείραξαν διόλου.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦρθε κι ὁ βασιλιάς στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸν ξεσκεπάσουν. Καὶ τί νὰ ἰδῆ! Ὁ Δανιήλ ἦταν ζωντανὸς καὶ καθόταν ἡσυχος καὶ ἀτάραχος!

— Ζῆς ἀκόμη, Δανιήλ; τοῦ φώναξε.

— Ὁ Θεός, βασιλιά μου, πὺ τὸν λατρεύω καὶ τὸν δοξάζω, ἔστειλε τὸν ἄγγελό του κι ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λιονταριῶν. Δοξασμένο τ' ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ!

Ὁ βασιλιάς χάρηκε πολὺ κι ἔδωσε διαταγὴ νὰ βγάλουν τὸ Δανιήλ ἀπὸ τὸ λάκκο. Ἐπειτα ἔβγαλε διάταγμα νὰ λατρεύη ὅλος ὁ λαὸς του τὸ Θεὸ πὺ λάτρευε ὁ Δανιήλ.

Ὁ Δανιήλ ἦταν μεγάλος προφήτης. Προφήτησε, πὺς θὰ ἔρθη στὸν κόσμο ὁ γιὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

10. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲ χτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπά.
Ἐνα καντήλι θαμπερὸ
καὶ ἕναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ φτωχό!

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾶ,
 στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
 καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
 τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγ. Βλάχος

11. ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΑ—ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ

Σ' ἓνα τραπεζάκι τῆς αὐλῆς ἡ Γιαννούλα ἄνοιξε παντοπωλεῖο.

—'Απὸ τώρα κι ἔμπρὸς—εἶχε εἰπεῖ στ' ἄλλα παιδιά—
 θὰ ψωνίζετε στὸ δικό μου τὸ παντοπωλεῖο. / Στὸ μαγαζί
 μου θὰ βρίσκετε τὰ καλύτερα καὶ τὰ φτηνότερα πράματα.
 Τὰ πιὸ βραστερὰ φασόλια, τὸ καλύτερο τυρί, τὶς νοστιμότερες
 χυλοπίτες, τὰ πιὸ ἀφράτα καρύδια καὶ φουντούκια
 καὶ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ παντοπωλείου. Καὶ ὅλα καλοζυγισμένα
 καὶ πρόσβαρα. Ἄπὸ αὖριο, λοιπόν, παιδιά, ὅλοι στὸ
 νέο παντοπωλεῖο «**Η ΑΦΘΟΝΙΑ**»! /

Ἔτσι εἶχε βαφτίσει τὸ παντοπωλεῖο τῆς ἡ Γιαννούλα.
 Καὶ ἄρχισε νὰ κουβαλᾷ ἀπὸ τὸ κελάρι τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὴν
 ἄδεια τῆς μητέρας τῆς, τὰ ἔμπορεύματα. Μέσα σὲ μερικὲς
 σακοῦλες, πὺν τὶς εἶχε ράψει μόνη τῆς, εἶχε βάλει τὰ διά-

φορα ὄσπρια, φασόλια, φακές, φάβα, ρεβίθια. Μέσα σὲ διάφορα ἄδεια κουτιά τοῦ γάλατος εἶχε βάλει τὸν καφέ, τὴ ζάχαρη, τὸ τσάι, τὸ πιπέρι καὶ τ' ἄλλα ἀποικιακά. Στὸ σκέπασμα τοῦ κουτιοῦ τῆς κούκλας της, χωρισμένο μὲ τρία μικρὰ χαρτονάκια, εἶχε βάλει τὰ καρύδια, τὰ φουντούκια καὶ τ' ἀμύγδαλα. Καὶ εἶχε ἀραδιάσει ὅλα τὰ

κουτιά μὲ τάξη πάνω στὸ τραπέζι. Τέλειο παντοπωλεῖο τέλος πάντων!

Δὲν τοῦ ἔλειπε οὔτε ἡ ζυγαριά. Ἦταν μιὰ ὀραία ζυγαριά μὲ παφιλένια τάσια, ποὺ τῆς εἶχε χαρίσει τῆς Γιαννούλας ἢ νουνά της τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς της. Τὴν εἶχε γυαλίσει μὲ κιμωλία κι ἄστραφτε σὰ χρυσάφι. |

Καθισμένη στήν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ ἡ Γιαννούλα περιμένει τὴν πελατεία της. Ὄταν σχόλασε τὸ σχολεῖο τῆς γειτονιάς, φανερώθηκε πρῶτος πελάτης ὁ Τάκης, τὸ ξαδερφάκι της.

— Καλημέρα, κυρα—Γιαννούλα! Καὶ καλορίζικο τὸ μαγαζί!

— Καλημέρα, κύριε Τάκη! Σᾶς εὐχαριστῶ. Τί ἀγαπᾶτε; ἔχομε ἀπ' ὅλα...

— Ἐχεις καρύδια καλά, κυρα—Γιαννούλα;

— Καρύδια, κύριε, ἀφράτα. Σπᾶνε μὲ τὸ δάχτυλο!

— Πόσο τὰ δίνεις;

— Μιὰ δεκάρα τὸ ἓνα, κύριε.

— Δὲν κάνει δύο δεκαπέντε; εἶπε ὁ Τάκης.

Ἡ Γιαννούλα στάθηκε μιὰ στιγμή νὰ λογαριάσῃ, ἂν δύο δεκαπέντε ἦταν φτηνότερα ἢ ἀκριβότερα ἀπὸ μιὰ δεκάρα τὸ ἓνα. Καὶ ὕστερα εἶπε:

— Δὲ συμφέρει, κύριε. Τόσο ἔχουν ἀγορά, ζημιώνομαι. Τέλος πάντων, πάρτε τα γιὰ γάρη σας τρία εἴκοσι.

Ἡ καημένη ἡ Γιαννούλα εἶχε πέσει ἔξω στὸ λογαριασμό της. Τρία εἴκοσι νόμισε, πὼς εἶναι ἀκριβότερα ἀπὸ δύο δεκαπέντε. Ὁ Τάκης, πὺν ἤξερε καλύτερα τὴν ἀριθμητικὴ του, χαμογέλασε. Ἄλλο πὺν δὲν ἤθελε!

— Ἄς εἶναι, τέλος πάντων, κυρα—Γιαννούλα! τῆς εἶπε, δῶσε μου τρία!

Ἐδωσε δύο τενεκεδάκια, πὺν τὰ εἶχαν γιὰ δεκάρες, καὶ πῆρε τὰ τρία καρύδια. Αὐτὸς εἶχε βγῆ κερδισμένος. Καρύδια χάρισμα. Ἄς εἶναι καλὰ τὸ κελάρι τῆς θειάς του.

Φεύγοντας μόνο εἶπε τῆς Γιαννούλας:

— Ἄν κάνης τέτοιους λογαριασμούς, κυρα—Γιαννούλα, γρήγορα θὰ κλείσῃς τὸ κατάστημά σου.]

12. Ο ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ

Κοντά στο σπίτι του Νίκου έχει εργαστήρι ένας σιδηρουργός. Είναι πολύ καλός άνθρωπος, μολονότι έχει μαύρο πρόσωπο από τη δουλειά του και μερικά μικρά παιδιά, όταν τον βλέπουν, φοβούνται./

Ο Νίκος όμως δε φοβάται, αλλά κάθε μέρα πηγαίνει

στο εργαστήρι του σιδηρουργού. Με περιέργεια τον παρακολουθεί, ενώ δουλεύει από το πρωί ως το βράδυ. |

Βλέπει το μεγάλο φουσερό, που ανοιγοκλείνοντας δίνει αέρα στη φωτιά. Η φωτιά ζωηρεύει κι ο σιδηρουργός τότε χώνει μέσα σ' αυτή ένα κομμάτι σίδηρο και το αφήνει όσο να κοκκινίση καλά. Ύστερα το πιάνει με μιὰ μεγάλη σιδερένια τσιμπίδα, το βγάζει από τη φωτιά και το βάζει επάνω σ' ένα πελώριο σίδηρο, που το λέν α μ ό ν ι .

“Υστερα ὁ σιδηρουργὸς παίρνει μὲ τὸ ἄλλο χέρι ἕνα βαρὺ σφυρί, τὴ βαριά, καὶ μ’ αὐτὴν χτυπᾷ δυνατὰ τὸ ἀναμμένο σίδηρο, ποὺ πετᾷ σπίθες γύρω γύρω. Τότε ὁ Νίκος παραμερίζει μὴ τὸν φτάσουν οἱ σπίθες, ποὺ πετάγονται, καὶ τοῦ κάψουν τὰ ροῦχα του.

“Ὁ σιδηρουργὸς ἄλλοτε φτιάνει ἐπάνω στὸ ἀμόνι ἄλυσίδες, καρφιά, κάγκελα, ἄλλοτε πέταλα γιὰ τὰ ἄλογα, ἄλλοτε στεφάνια γιὰ τὶς ρόδες τῶν ἀμαξιῶν. “Ὅλα αὐτὰ τὰ χτυπᾷ μὲ τὴ βαριά πάνω στὸ ἀμόνι. Τὰ γυρίζει μὲ τὴν τσιμπίδα ἀπ’ ὅλες τὶς μεριές. “Ὁ ἰδρώτας τρέχει ἀλλάκι στὸ μέτωπό του. “Ὅταν εἶναι χοντρὸ τὸ σίδηρο, ἔχει καὶ ἄλλους ἐργάτες καὶ τὸ χτυποῦν μὲ βαριές· μιὰ ὁ ἕνας, μιὰ ὁ ἄλλος, μὲ τὴ σειρά. Αὐτὸ εἶναι πολὺ διασκεδαστικὸ γιὰ τὸ Νίκο.

“Ὅταν τελειώσῃ τὸ χτύπημα, ὁ σιδηρουργὸς λέει στὸ Νίκο νὰ χτυπήσῃ κι αὐτὸς λιγάκι μὲ τὴ βαριά. Μὰ ὁ Νίκος δὲ μπορεῖ οὔτε νὰ τὴν κουνήσῃ κι ὁ σιδηρουργὸς γελώντας τοῦ δίνει ἕνα ἄλλο μικρότερο σφυρί, ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ σηκώσῃ.

“Ὁ Νίκος ζητεῖ ἀπὸ τὸ σιδηρουργὸ σκουριές, ποὺ ἔπασαν ἀπὸ τὸ χτυπημένο σίδηρο, καὶ τὶς πηγαίνει στὴ μητέρα του. Μ’ αὐτὲς τρίβουν τὰ σιδερικὰ τῆς κουζίνας καὶ γυαλίζουν.

Μιὰ ἄλλη φορὰ ὁ σιδηρουργὸς ἔφτιασε γιὰ τὴ μητέρα τοῦ Νίκου μιὰ καινούργια σιδερένια ἄλυσίδα, γιὰ νὰ δένουν τὸν κουβὰ τοῦ πηγαδιοῦ, γιατί ἡ παλιὰ εἶχε σπάσει κι ὁ κουβὰς ἔπεσε στὸ πηγάδι. “Ὁ Νίκος εἰδοποίησε γρήγορα τὸ σιδηρουργὸ καὶ ἦρθε μὲ τὴ πέτσινη ποδιά του κρατώντας ἕνα τσιγκέλι. Τὸ ἔριξε στὸ πηγάδι καὶ μ’ αὐτὸ ἔβγαλε τὸν κουβὰ.

“Ὁ σιδηρουργὸς εἶναι φίλος τοῦ Νίκου!

13. ΣΙΔΕΡΑΣ

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ιδέστε, γυαλίζουν μελανὰ
καὶ μ' ὄλη του τὴ φόρα τὸ σίδερο γυρνᾶ.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει ποτέ του γαλανὰ·
τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του, θωρεῖ παντοτεινά,

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Ἔχει παιδιὰ, γυναίκα· γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει κάθε λογῆς σωρό.

Τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα στ' ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τέλλος Ἄγρας

14. Ο ΜΟΥΤΣΟΣ

Ἐκεῖνο τὸ πρωὶ ἔκανε μεγάλη παγωνιά. Ὁ Νίκος,
ὅπως καὶ ἄλλα παιδιὰ, ἄργησε νὰ ἔρθη στὸ σχολεῖο, γιατί,
ὅσπου νὰ σηκωθῆ ἀπ' τὸ κρεβάτι του, χρειάστηκε νὰ τοῦ
φωνάξουν τρεῖς φορές. Ποῦ ν' ἀφήσῃ ὁ τεμπέλης τὴ ζε-
στασιὰ τοῦ κρεβατιοῦ μὲ τέτοιο κρύο!

Ὁ δάσκαλός του δὲν τὸν τιμώρησε αὐτὴ τὴ φορά. Γύ-
ρισε καὶ εἶπε σὲ ὅλα τὰ παιδιὰ τῆς τάξης αὐτὰ τὰ λόγια:

—«Παιδιὰ μου, ὅταν φυσᾶ ἔξω ὁ κακὸς βοριάς καὶ
φοβᾶστε νὰ ξεμυτίσετε ἀπὸ τὸ σπίτι σας, γιὰ συλλογιστῆτε
λιγάκι τὸ μούτσο τοῦ καραβιοῦ, ποῦ δὲν εἶναι καθόλου
μεγαλύτερος ἀπὸ σᾶς!

»Μιὰ ἡμέρα ἄφησε τὸ σπίτι του καὶ τὰ καλά του καὶ
μπαράκισε ἀπ' τὸ νησί του σ' ἓνα μεγάλο καράβι. Οἱ

γονεῖς του εἶναι φτωχοὶ καὶ εἶναι πολλὰ τὰ στόματα μέσα στο σπίτι. Ποῦ νὰ προφτάση ὅλα ὁ καημένος ὁ πατέρας!

» Ἐπρεπε νὰ πάη νὰ δουλέψη κι ὁ Νίκος. Ὅταν εἶναι κα-
νένας φτωχός, πρέπει ν' ἀρχίση ἀπὸ μικρὸς νὰ βγάξη μόνος
του τὸ ψωμί του. Κι ὁ Νίκος μαπακάρισε γιὰ τὰ μεγάλα
ταξίδια.

» Εἶναι πρωί. Ὁ ἥλιος σηκώνεται ἀπ' τὰ κύματα μέσα
σὲ μιὰ κρύα, χειμωνιάτικη καταχνιά. Εἶναι ἡ ὥρα γιὰ τὴν
πλύση τοῦ καταστρώματος. Σήκω, μικρό μου ναυτόπουλο!
Κατέβα ἀπὸ τὸ στενὸ σου δωμάτιο τῆς πλώρης, ξυπολή-
σου, πάρε τὸν κουβὰ καὶ τὴν ἀγριόσκουπα καὶ τρέξε μαζί
μὲ τοὺς ἄλλους ναῦτες νὰ τρίψης μὲ τὰ πόδια σου τὸ
κατάστρωμα. Κουράστηκες; Κάμε δύναμη! Αὐτὰ ἔχει ἡ
θάλασσα. Τὸ ἀρμυρὸ ψωμί δὲ βγαίνει εὔκολα.

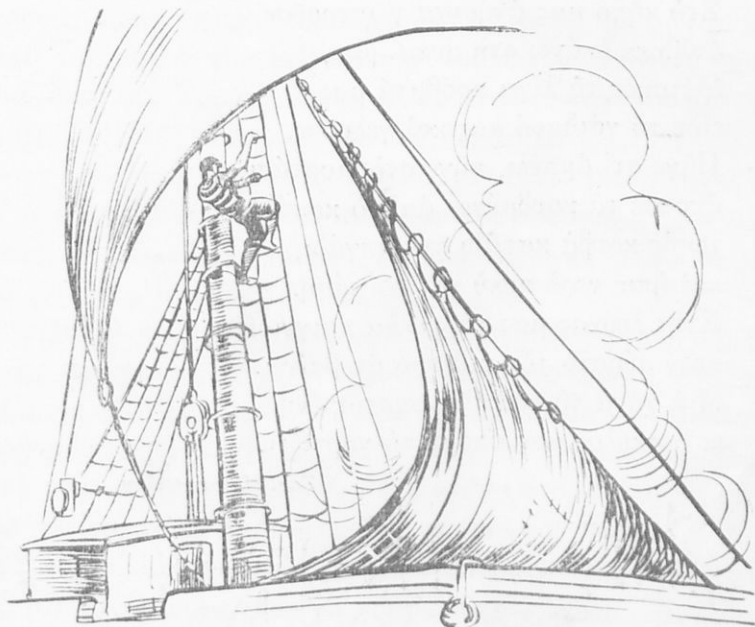
» Τώρα σὲ περιμένει κι ἄλλη δουλειά. Τὰ μουσκεμένα
σκοινιά κι οἱ χοντροὶ κάβοι εἶναι σκόρπια καὶ μπερδεμένα
μέσα στοῦ κατάστρωμα. Πρέπει νὰ τὰ ξεμπερδέψης καὶ νὰ
τὰ συμμαζέψης, νὰ τὰ βάλῃς σὲ τάξη, νὰ τὰ τυλίξης προσε-
χτικά, νὰ τὰ κάμῃς κουλουῦρες καθένα στὴ θέση του. Εἶναι
βαριά τὰ βρεγμένα σκοινιά, σοῦ κόβουν τὴ μέση. Μὰ τί νὰ
γίνῃ; Θάρρος μικρό μου ναυτόπουλο!

» Ἡ δουλειὰ δὲν τελειώνει ποτὲ μέσα στοῦ καράβι. Γιὰ
κοίταξε τώρα ἐκεῖ πάνω στοῦ κατάρτι! Ἐνα σκοινὶ ἔχει
μπερδευτῆ ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς νύχτας. Πρέπει ν' ἀνεβῆς νὰ
τὸ ξεμπλέξης. Θὰ σκαρφαλώσης ἐπάνω στὴν ἀνεμόσκαλα,
θὰ πιαστῆς ἀπὸ τὰ σκοινιά, πὺν σαλεύουν, θὰ φτάσης τὰ
μεσοούρανα, κρεμασμένος ἀνάμεσα οὐρανὸ καὶ θάλασσα.
Σοῦ ἔρχεται ζαλάδα; κρατήσου καλά. Θὰ συνηθίσης.
Ἐμπρός, μικρό μου ναυτόπουλο!

» Ἡ θάλασσα ἀγριεύει. Τὸ καράβι τὸ σηκώνουν τὰ κύ-
ματα ψηλά, σὰν καρυδόφλουδα. Καὶ πάλι τὸ κατεβάζουν

στά τρίςβαθα, λές και θά τὸ καταπιούν. Ὁ ἄνεμος σφυρίζει
στά σκοινιά, ἡ βροχὴ πέφτει μὲ τὸ κανάτι. Γρήγορα στά
πανιά, μικρὸ μου ναυτόπουλο, κρατήσου καλά!

» Πρέπει νὰ κατεβάσωμε τὸ πανί. Γρήγορα στά πανιά,
μικρὸ μου μούτσε!

» Κι ἐσᾶς, παιδιά μου, σᾶς τρομάζει λίγος ἄερας, σᾶς
φοβίζει λίγο κρύο και λίγη βροχὴ, ποὺ βρίζεστε μέσα στά
σπίτια σας; Ντροπή σας! Γιὰ συλλογιστήτε λιγάκι και τὸ
μικρὸ ναυτόπουλο. Παιδι εἶναι κι αὐτό, σὰν κι ἐσᾶς, και δὲν
εἶναι καθόλου μεγαλύτερό σας. Μὴν τὸ ξεχνάτε!» \

15. ΑΓΡΟΤΙΚΟ

Στὸ στάβλο ἀπόψε ἦρθε τὸ φεγγάρι,
 ἐκοίταξε ἀπ' τὸ παράθυρό του,
 εἶδε τὴν ἀγελάδα, τὸ μοσχάρι,
 τὸ βόδι, πὺ μασοῦσε τὸ σανό του.

Στὸ κῆπο μας ἀνήσυχα γλιστροῦσε,
 ἀνέβηκε ἐπάνω στὴ συκιά μας,
 ἐμέτρησε τὰ λίγα πρόβατά μας,
 εἶδε τὸ γάιδαρό μας καὶ γελοῦσε.

Πῆγε στ' ἀμπέλι, πῆγε στὸ λιοστάσι,
 ἄκουσε τὰ κουδούνια ἀπ' τὸ κοπάδι,
 χωρὶς κουβὰ κατέβη στὸ πηγάδι,
 καὶ ἦπτε νερὸ πολὺ νὰ ξεδιψάση.

Στῆς λεύκας μας τὰ φύλλα παιγνιδίζει,
 στὸν οὐρανὸ τὸν καθαρὸ ἀνεβαίνει.

Μιὰ χήνα τὸ κοιτάζει σαστισμένη
 κι ὁ σκύλος μας ἀκόμη τὸ γαβγίζει.

Ζαχ. Παπαντωνίου

16. Ο ΑΡΓΟΣ, Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

Ὑστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια γυρίζει στὴν πατρίδα του, τὴν ἀγαπημένη του Ἰθάκη, ὁ πολυβασανισμένος βασιλιάς της, ὁ Ὀδυσσεύς. Πόσα δὲν πέρασε, σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, πόσες φορὲς δὲν εἶδε τὸ Χάρο μὲ τὰ μάτια του, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ξεκίνησε μὲ τὰ γοργὰ ἑλληνικὰ καράβια ἀπὸ τὴν Τροία, ὥσπου νὰ φτάσῃ στὴ γλυκιά του πατρίδα! Μὰ τώρα ὅλα θὰ τὰ ξεχάσῃ. 1

«Καὶ λίγο καπνὸ ἀπὸ κάποιο τζάκι τῆς Ἰθάκης νὰ μ' ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῶ, κι ἄς πεθάνω!», ἔλεγε. Καὶ τώρα πατεῖ τὸ χῶμα τῆς πολυαγαπημένης του γῆς. Πῶς νὰ μὴν τὰ ξεχάσῃ ὅλα τὰ βάσανά του;

Μὰ δὲ θέλει νὰ φανερωθῇ ἀκόμη στὸ παλάτι του καὶ στὴν ἀγαπημένη του γυναῖκα καὶ στοὺς δικούς του, ποὺ τὸν νομίζουν χαμένο. Ντυμένος σὰ ζητιάνος, πρωτοπαρουσιάζεται μακριὰ ἀπ' τὸ παλάτι, στὸ γερο-χοιροβοσκὸ τοῦ παλατιοῦ, τὸν Εὐμαιο, τὸν παλιὸ πιστό του ὑπηρέτη. Κι ἐκεῖνος τὸν παίρνει γιὰ ξένο καὶ τοῦ μιλάει μὲ πόνο γιὰ τὸν παλιό του ἀφέντη, ποὺ χάθηκε στὰ ξένα. Ποῦ νὰ τὸν γνωρίσουν ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, ὅπως εἶχε καταντήσῃ! Κανένας δὲν τὸν ἀναγνωρίζει. Μά, ἂν δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι του, τὸν ἀναγνωρίζει τὸ παλιό-πιστό του σκυλί, ὁ Ἄργος.

Καθὼς κατηφορίζει ὁ Ὀδυσσεύς ἀπ' τὸ βουνὸ μὲ τὸ χοιροβοσκό, ποὺ τὸν ψυχοπόνεσε καὶ πήγαινε τάχα νὰ ζητιανέψῃ στὸ πλούσιο παλάτι, ἓνα γέρικο σκυλί, ποὺ ἦταν ξαπλωμένο πάνω σὲ κάτι κοπριὲς ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴ θύρα τοῦ παλατιοῦ, σήκωσε ἔξαφνα τ' αὐτιά του καὶ τέντωσε τὸ κεφάλι του. Μὰ δὲ γάβγισε τὸ ζωντανό. Σὰν κάτι

νά εἶχε καταλάβει. Ἄλλὰ κι ὁ Ὀδυσσεύς γνώρισε τὸ παλιό, πιστὸ σκυλί του, πού τὸ εἶχε ἀναθρέψει ἀπὸ μικρὸ, μὰ δὲν πρόφτασε νὰ τὸ χαρῆ, γιατί ἔφυγε στὸν πόλεμο. Ζοῦσε λοιπὸν ἀκόμη ὁ καημένος ὁ Ἄργος; Περίμενε κι αὐτὸς νὰ ξαναἰδῆ μιὰ φορὰ ἀκόμη τὸν ἀγαπημένο του ἀφέντη καὶ νὰ πεθάνη; Πόσο συγκινήθηκε ὁ Ὀδυσσεύς! Ἄν μποροῦσε νὰ τὸν φωνάξῃ τὸν Ἄργο μὲ τ' ὄνομά του, νὰ τὸν ἰδῆ νὰ πηδήσῃ πάνω του καὶ νὰ τοῦ χαϊδέψῃ τὸ μεγάλο, ὠραῖο, ὅπως ἄλλοτε, κεφάλι! Μὰ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ ἀκόμη ποιὸς εἶναι!

Ὁ καημένος ὁ Ἄργος! Ὅσο ἦταν νέος, τὰ παλικάρια τοῦ παλατιοῦ τὸν ἔπαιρναν μαζί τους στὰ κυνήγια τῶν λαγῶν καὶ τῶν ζαρκαδιῶν, γιατί ἦταν καλὸς κυνηγᾶρης. Τώρα, πού εἶχε γεράσει κι ἔλειπε ὁ ἀφέντης του, τὸν εἶχαν παραπεταμένο νὰ κείτεται πάνω στὶς σβουνιὲς τῶν βοδιῶν καὶ τῶν μουλαριῶν γεμάτος τσιμπούρια καὶ ζωύφια. Ποιὸς νὰ τὸν προσέξῃ τὸν καημένο τὸν Ἄργο; Ἐπάνω στὰ φουσκιά περνοῦσε τὶς τελευταῖες του ἡμέρες. Καὶ ποιὸς ξέρει, ἴσως νὰ συλλογιστόταν κάποτε τὰ κακά του γεράματα, τὸν καλὸ, ξενιτεμένο του ἀφέντη, πού τόσο τὸν ἀγαποῦσε ἄλλοτε.

Καὶ τώρα, πού τὸν ἐνιωθε πάλι κοντά του, τώρα πού τὸν εἶχε γνώρισε, κατέβασε τ' αὐτιά του καὶ ἄρχισε νὰ γοργοσαλεύῃ τὴν οὐρά του. Δὲν εἶχε λαθέψει ὁ πιστὸς Ἄργος. Μὰ ἦταν γέρος πολὺ καὶ ἄρρωστος καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῆ νὰ τρέξῃ, νὰ πηδήσῃ ἐπάνω του, νὰ τοῦ γλείψῃ τὰ χέρια του. Σάλευε μόνο τὴν οὐρά του. Μὰ μὲ τί παράπονο! «Καλῶς ὄρισες, καλέ μου ἀφέντη, καλῶς ὄρισες!»

Ὁ Ὀδυσσεύς, πού δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ ἀκόμη, κα-

μώθηξε, πὼς δὲν καταλαβαίνει τίποτε. Καὶ γύρισε καὶ εἶπε στὸ χοιροβοσκό, ρωτώντας τάχα, γιὰ νὰ μάθῃ :

«Παράξενο μοῦ φαίνεται τέτοιο ὄμορφο σκυλί νὰ βρῆσκειται παραπεταμένο στὶς κοπριές. Μὰ εἶναι τάχα καὶ γοργοπόδαρο, κοντὰ στὴν τόση του ὄμορφιά, ἢ μήπως εἶναι κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τεμπελόσκυλα, ποὺ τὰ ἔχουν καὶ τὰ ταΐζουν στὰ τραπέζια τους, γιὰ νὰ καμαρώνουν ;»

Καὶ ὁ χοιροβοσκός, ὁ Εὐμαιος, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀναστενάζοντας :

«Αὐτὸ τὸ σκυλί, γέροντά μου, εἶναι ἐκείνου ποὺ πέθανε στὰ ξένα. Ἄν ἦταν καὶ τώρα στὸ κορμὶ καὶ στὶς χάρες του, ὅπως ἦταν τὸν καιρό, ποὺ τὸ ἄφησε ὁ Ὀδυσσεύς φεύγοντας γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας, θάβλεπες τὴ γοργοράδα του καὶ τὴν ἀξιοσύνη του. Ἄγριμι δὲν τοῦ ξέφευγε. Τώρα, γερασμένο καὶ παθιασμένο, ὅπως εἶναι, ποιὸς νὰ γυρίσῃ νὰ τὸ κοιτάξῃ ; Ἄλιμονο ! Οἱ δοῦλοι, ὅταν λείπῃ ὁ ἀφέντης τους, δὲν κοιτάζουν τὸ σπίτι του. Καὶ τὸ σκυλί του θὰ γυρίσουν νὰ κοιτάξουν ;»

Καὶ ὁ γεροβοσκὸς ἀναστενάξε καὶ πάλι.

Ὁ Ἄργος ὄλο καὶ σάλευε τὴν οὐρά του. Κι ὁ Ὀδυσσεύς εἶχε γυρίσει τώρα τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ μάτια του, ποὺ ἦταν βουρκωμένα. X

17. ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ

Ὁ Λάμπρος διηγίόταν στὰ παιδιά τὴν ἱστορία μιᾶς καρδερίνας, ποὺ τὴν παρακολούθησε μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια.

— «Στὸν κῆπο, ἔλεγε, ἔχομε μιὰ μεγάλη μουριά. Ἐκεῖ ἐπάνω εἶχαν χτίσει τὴ φωλιά τους δυὸ καρδερίνες. Σὲ λίγες ἡμέρες ἔσκασαν τ' αὐγὰ καὶ βγῆκαν τὰ καρδερινάκια.

» Οἱ γονεῖς τους ὄλη τὴν ἡμέρα πετοῦσαν χαρούμενοι ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ τοὺς ἔφερναν φαγητὸ νὰ φᾶνε. «Τοῦ,»

τσίου!» ἔκαναν τὰ μικρά. Ἔνοιγαν τὰ στοματάκια τους κι οἱ γονεῖς τους ἔβαζαν μέσα τὴν τροφή.

» Μιὰ ἡμέρα ὅμως σηκώθηκε φοβερὴ καταιγίδα. Μόλις ἄρχισαν νὰ πέφτουν οἱ μικρὲς σταγόνες, ἡ μητέρα κάθισε στὴ φωλιά της, ἄπλωσε τὶς φτεροῦγες της καὶ σκέπασε καλὰ τὰ μικρά της, ποὺ ἦταν ἀκόμη γυμνά.

» Ἡ θύελλα ὅμως ὅσο πῆγαινε καὶ δυνάμωνε. Ἄστραφτε, βροντοῦσε καὶ φυσοῦσε. Χοντρὸ χαλάζι σὰ φουντούκι ἄρχισε νὰ πέφτη, ποὺ τρυποῦσε τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς κι ἔσπαζε τὰ βλαστάρια της. Ἡ καλὴ μητέρα ὅμως δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ θέση της. Μποροῦσε νὰ κρυφτῆ σὲ καμιὰ κουφάλα νὰ γλιτώσῃ, ἀλλὰ δὲν τόκαμε. Ποῦ ν' ἀφήσῃ τὰ παιδιά της!

» Σὲ λίγο ἡ κακοκαιρία πέρασε. Πάλι βγῆκε λαμπρὸς ὁ ἥλιος ἀπὸ τὰ σύννεφα.

» Μᾶς εἶχε κάμει ἐντύπωση τὸ μικρὸ αὐτὸ πουλάκι. Κοίταξα ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ τζάμι στὸ δέντρο. Δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ φωλιά του. Ὅταν ἔπαψε ἡ θύελλα, εἶχα τὴν περιέργεια νὰ ἰδῶ τί ἀπόγινε. Βάζω μιὰ σκάλα κι ἀνεβαίνω στὴ μουριά. Βοῆκα τὰ μικρά στὴ φωλίτσα τους ζωντανὰ καὶ γερά. Ἔνοιγαν τὰ στοματάκια τους καὶ ζητοῦσαν νὰ φᾶνε.

» Ἡ μητέρα ὅμως ἦταν νεκρὴ. Ἐνα κουκὶ χαλάζι τὴν εἶχε ἀφήσει στὸν τόπο! »

18. Ο ΨΑΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΨΑΡΑΚΙ

Ἐνας ψαράς μιὰ φορὰ ἔπιασε ἓνα μικρὸ ψαράκι. Τὸ ψαράκι τὸν παρακαλοῦσε:

— Ἀφῆσέ με, καλέ μου ψαρά, νὰ μεγαλώσω. Καὶ σὰ μεγαλώσω καὶ γίνω μεγάλο ψάρι, μὲ ξαναπιάνεις. Τί θὰ μὲ κάμης τώρα, ποῦ δὲν εἶμαι οὔτε μιὰ μπουνιά; Ρίξε με πάλι στὴ θάλασσα, καλέ μου ψαρά!

Κι ὁ ψαράς τοῦ εἶπε:

— Κουτὸς εἶμαι νὰ σ' ἀφήσω, ἀνόητο ψαράκι, τώρα ποῦ σ' ἔπιασα; Καὶ ποῦ ξέρω ἐγώ, ἂν θὰ σὲ ξαναπιάσω, ὅταν μεγαλώσης; Καλύτερα μικρὸ καὶ νὰ σὲ κρατῶ στὰ χέρια μου, παρὰ μεγάλο καὶ νὰ σὲ περιμένω.

Τὸ ξεκόλλησε ἀπὸ τ' ἀγκίστρι καὶ τὸ ἔριξε στὸ κοφινάκι του, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ψαράκια.

19. Η ΠΑΓΩΝΙΕΡΑ, Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ ΚΑΙ Η ΣΚΟΥΠΑ

Μέσα σ' ἓνα διάδρομο μεγάλου σπιτιοῦ ἦταν βαλμένες ἀντικρὸν μιὰ θερμάστρα καὶ μιὰ παγωνιέρα. Ἦταν καλοκαίρι κι ἡ παγωνιέρα εἶχε ὄλες τὶς τιμές, ἐνῶ ἡ θερμάστρα ἦταν σβηστή καὶ κανένας δὲν τὴν πρόσεχε.

Ἡ παγωνιέρα, ποῦ τὸ εἶχε πάρει ἐπάνω της, εἶπε στὴ θερμάστρα:

— Τί σ' ἔχουνε, καημένη, κι ἐσένα ἐδῶ μέσα; Ἄδικα πιάνεις τὸν τόπο. Ἐγὼ καὶ τί δὲν κάνω; Ἐχω πάντα κρύο νερὸ καὶ δροσιζῶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ, ποῦ σκάζουν ἀπὸ τὴ ζέστη. Ἐπειτα φυλάγουν μέσα μου ὄλα τὰ φαγητά, τὰ κρέατα καὶ τὰ ψάρια καὶ δὲ βρωμίζουν. Τὰ διατηρῶ πάντα φρέσκα. Ἄν ρωτᾶς καὶ γιὰ τὰ φροῦτα καὶ τὰ κρασιά, ἐγὼ τὰ κάνω νὰ φτάνουν παγωμένα στὸ τρα-

πέξι. Χωρίς έμένα οί άνθρωποι δέ θα μπορούσαν νά ζήσουν τὸ καλοκαίρι. Ἐσὺ τί κάνεις; τίποτε. Μόνο πού σέ βλέπει καγείς, ζεσταίνεται. //

Ἡ θερμάστρα τῆς ἀποκρίθηκε:

— Μὴν τὸ παίρνης καὶ τόσο πολὺ ἐπάνω σου, κυρὰ παγωνιέρα! Περιμένω νά ἔρθη κι έμένα ἡ σειρά μου. Καὶ δέ θ' ἀργήση. Αὐριο θὰ πλακώση ὁ βαρὺς χειμώνας. Θ' ἀρχίση νά φυσᾷ κρύος βοριάς καὶ νά πέφτη πυκνὸ χιόνι. Καὶ τότε οί άνθρωποι, πού θὰ τουρτουρίζουν ἀπὸ τὸ κρύο, ἀπὸ μένα θὰ περιμένουν ζεστασιά. Ἐγὼ θὰ ζεσταίνω ὄλο τὸ σπίτι. Γύρω ἀπὸ μένα θὰ μαζεύονται ὄλοι νά βροῦν παρηγοριά. Χωρίς έμένα τὸ σπίτι θὰ ἦταν ἀκατοίκητο. Καὶ τὰ παιδιά, πού θὰ εἶχαν ξυλιασμένα τὰ χεράκια τους ἀπὸ τὸ κρύο, δέ θα μπορούσαν οὔτε νά γράψουν οὔτε νά γυρίσουν τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. Μ' έμένα ὁμως κανένας δέ θα καταλάβη τὸ χειμώνα. Ὅλοι θα εἶναι εὐχαριστημένοι. Ἐσένα τότε κανένας δέ θα γυρίζη νά σέ κοιτάξῃ. Μόνο πού θα σέ βλέπουν, θα κρυώνουν οί άνθρωποι.

Μιά σκούπα τότε, πού τὴν εἶχαν ξεχάσει σέ μιὰ γωνιά, μπῆκε στὴ μέση.

— Τί μαλώνετε, ἀνόητες; τοὺς εἶπε. Ὅ,τι ἀξίζει ἡ μιὰ, ἀξίζει καὶ ἡ ἄλλη. Καθεμιὰ σας εἶναι καλὴ στὸν καιρὸ της. Ἡ μιὰ τὸν χειμώνα, ἡ ἄλλη τὸ καλοκαίρι. Ἐγὼ ὁμως εἶμαι χρήσιμη ὄλο τὸ χρόνο. Γιατὶ ἐγὼ κάνω τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ἡ καθαριότητα δὲν ἔχει χειμώνα καὶ καλοκαίρι. Χρειάζεται ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ χρόνου. Γιατὶ χωρίς καθαριότητα δέ μπορεῖ νά ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Σωπάτε λοιπὸν καὶ μὴ παινεύετε μπροστά μου!

Ἡ σκούπα δὲν εἶπε περισσότερα. Αὐτὴ ἦταν δουλεύτρα καὶ δὲν ἀγαποῦσε τὰ πολλὰ λόγια.

20. ΦΑΕΘΟΝΤΑΣ

Ὁ θεὸς τοῦ Ἥλιου, ὁ Ἀπόλλωνας, εἶχε γιὸ ἐπάνω στὴ γῆ τὸ Φαέθοντα. Ὄταν ὁ Φαέθοντας ἦταν ἀκόμη μικρός, ἡ μητέρα του τοῦ ἔδειχνε στὸν οὐρανὸ τὸν πατέρα του.

— Νά, παιδί μου! Ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι ὁ πατέρας σου!

Ὄταν ὁμως ὁ Φαέθοντας μεγάλωσε, τ' ἄλλα παιδιά τὸν φθονοῦσαν, ἐπειδὴ εἶχε πατέρα τὸ θεὸ τοῦ Ἥλιου, καὶ τὸν πείραζαν καὶ τὸν κοροΐδευαν λέγοντας, πὼς δὲν εἶναι γιὸς τοῦ Ἥλιου.

Ὁ Φαέθοντας στενοχωρήθηκε πολὺ καὶ θέλησε ν' ἀποδείξῃ στὰ παιδιά, ὅτι πραγματικὰ ἔχει πατέρα τὸν Ἀπόλλωνα. Γι' αὐτὸ κίνησε καὶ πῆγε πολὺ μακριὰ στὴν Ἀνατολή, ὅπου ἦταν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα του.

Θαμπωμένος ἀπὸ τὴ λάμψη τοῦ παλατιοῦ, στεκόταν στὴν πόρτα του καὶ κοίταζε. Ἐπάνω σ' ἓνα χρυσὸ θρόνο καθόταν ὁ θεὸς ντυμένος μὲ δόλοχρυσα φορέματα. Γύρω του κάθονταν ἡ Ἡμέρα, ὁ Μῆνας, ὁ Χρόνος καὶ οἱ Ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Ἡ Ἄνοιξη στολισμένη μὲ λουλούδια, τὸ Καλοκαίρι στεφανωμένο μὲ στάχυα, τὸ Φθινόπωρο μέσα στὰ φρούτα καὶ ὁ Χειμώνας μὲ τὴν κάτασπρη φορεσιά του.

Τὸ μάτι τοῦ Ἥλιου εἶδε ἀμέσως τὸ παιδί του, ποὺ ἐρχόταν, καὶ τοῦ εἶπε :

— Καλῶς τον! Γιὰ ποῖό λόγο ἦρθες ἐδῶ, παιδί μου; τί τρέχει;

— ἦρθα, πατέρα, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμης μιὰ χάρη.

— Ὅτι θέλει ὁ καλὸς μου γιὸς! εἶπε ὁ Ἀπόλλωνας μὴ βάζοντας μὲ τὸ νοῦ του κακό.

— Θὰ μοῦ ὀρκιστῆς, πατέρα, πὼς θὰ μοῦ κάμης αὐτὴ τὴ χάρη;

— Σοῦ ὀρκίζομαι νὰ κάμω ὅ,τι ζητήσης, εἶπε ὁ θεός.
 Ὁ Φαέθοντας τότε πῆρε θάρρος καὶ παρακάλεσε τὸν
 πατέρα του νὰ τὸν ἀφήσῃ τὴν ἄλλη μέρα νὰ διευθύνῃ
 αὐτὸς τὸ ἄρμα τοῦ Ἥλιου. |

Ὁ Ἀπόλλωνας ἔφριξε, μόλις ἄκουσε αὐτὴ τὴν ἀπαί-
 τηση τοῦ παιδιοῦ του.

— Τρελάθηκες, παιδί μου ; τοῦ εἶπε. Δὲν ξέρεις, ὅτι τὰ
 ἄλογα τοῦ ἄρματος τοῦ Ἥλιου εἶναι τόσο ἀτίθασσα καὶ τόσο
 ἄγρια, πὺ κανένας ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διευθύνῃ ἐκτὸς
 ἀπὸ μένα ; Γιὰ ὄνομα τῶν θεῶν ! Παιδί μου, ζήτησέ μου
 ὅ,τι ἄλλο θέλεις. Μὴ ζητᾶς τὸ θάνατό σου ! |

Ὁ Φαέθοντας ὅμως ἦταν πολὺ πεισματάρικο παιδί.
 Ἦθελε καὶ καλὰ νὰ διευθύνῃ τὸ ἄρμα τοῦ Ἥλιου. Κι ἔκλαι-
 γε καὶ παρακαλοῦσε. Κι ἐπειδὴ ὁ πατέρας του εἶχε βάλει
 ὄρκο, ἀναγκάστηκε στὸ τέλος νὰ τοῦ κάμῃ αὐτὴ τὴ χάρη.

Τὸ ἄλλο πρῶτὸ ἔξεψε ὁ Ἀπόλλωνας τὰ λαμπρὰ ἄλογα
κι ὁ Φαέθοντας ἀνέβηκε στὸ χρυσὸ ἀμάξι.

Τ' ἄλογα ξεκίνησαν καὶ πετοῦσαν ἐπάνω στὸν οὐρανό.
Ὁ Φαέθοντας ἔβλεπε ἀπὸ ψηλά τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια,
τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια τῆς γῆς καὶ χαιρόταν πολὺ.

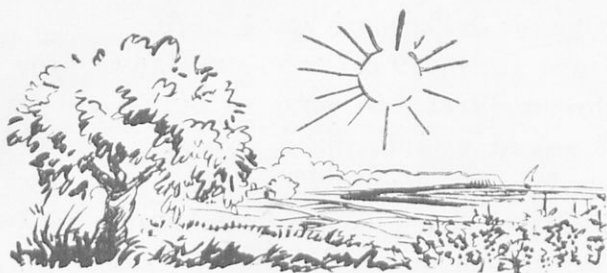
Ὅταν ὁμως τὸ ἄρμα ἀνέβηκε πολὺ ψηλά, ἐκεῖ ποῦ δὲ
φτάνουν οὔτε οἱ αἰτοί, ἄρχισε ὁ Φαέθοντας νὰ ζαλιζέται.
Καὶ τ' ἄλογα, ποῦ καταλαβαίνουν τὸν καβαλάρη, κατάλα-
βαν πιά, ὅτι δὲν τὰ διευθύνει ὁ θεὸς τοῦ Ἥλιου. Καὶ ἄρχι-
σαν νὰ μὴν ὑπακούουν στὸ Φαέθοντα, ἀλλὰ νὰ καλπάζουν,
ὅπως ἤθελαν, πότε πάνω, πότε κάτω καὶ πότε στὴ
συνηθισμένη τροχιά τοῦ Οὐρανοῦ. Σὲ μιὰ στιγμή τὸ ἄρμα
πλησίασε πολὺ στὴ γῆ καὶ τὰ λουλούδια μαραίνονταν, οἱ
πηγὲς στέρευαν κι ἔκανε τόση ζέστη, ὥστε ἡ γῆ ἄρχισε νὰ
λιώνη. Ὅταν πέρασε πάνω ἀπὸ τὴν Ἀφρική, οἱ κάτοικοί
τῆς ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη ἔγιναν μαῦροι. Αὐτὸ τὸ χρῶμα
ἔμεινε καὶ στὰ παιδιά τους καὶ στοὺς ἀπογόνους τους.

Ἡ θεὰ Γῆ παρακάλεσε τότε μὲ θρήνους τὸ Δία, νὰ
μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ καταστραφῇ. Τότε ὁ Ζεὺς θύμωσε πολὺ.

Πῆρε στὰ χέρια του τὸν κεραυνό, ποῦ τοῦ εἶχαν φτιάσει
οἱ Κύκλωπες, καὶ τὸν τίναξε ἐπάνω στὸ Φαέθοντα. Ὁ Φαέ-
θοντας ἔπεσε κάτω στὴ γῆ νεκρός.

Ὁ θεὸς τοῦ Ἥλιου τὸν εἶδε ἀπὸ ψηλά. Ἡ καρδιά
του λυπήθηκε πολὺ, ἀλλὰ ἔτρεξε, ἔπιασε τὰ ἡνία τῶν ἀλό-
γων καὶ ξανάφερε τὸ ἄρμα στὸν κανονικό του δρόμο.
Πολλὲς ἡμέρες ὕστερα ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος μὲ
μαῦρα σύννεφα κι ὁ Ἥλιος δὲν παρουσιαζόταν νὰ τὸν
ἰδοῦν οἱ ἄνθρωποι.

Ἔτσι χάθηκε ὁ Φαέθοντας. Στὸν τάφο του ἐπάνω ἔγρα-
ψαν: «Ἐδῶ βρίσκεται ἓνα παιδί, ποῦ ἦταν πεισματάρικο καὶ
δὲν ἄκουε τίς συμβουλὲς τοῦ πατέρα του».

21. ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ

- Π. Γιατί μᾶς φεύγεις, Ἥλιε μου, καὶ σήμερα ξανά ;
 Τί πᾶς νὰ κάμης πάλι ἐκεῖ, πίσ' ἀπὸ τὰ βουνά ;
 Μείνε λιγάκι, Ἥλιε μου, μείνε, χρυσέ, μαζί μας,
 νὰ παίξουμε στὸν κῆπο μας καὶ γύρω στὴν αὐλή μας !
 Ἄν φύγης τόσο γρήγορα, ἀμέσως θὰ βραδιάση
 καὶ κάθε φρόνιμο παιδί θὰ πάη νὰ πλαγιάση.
- Ἥλ. Παιδί μου, ἐγὼ δὲ σταματῶ, μερόνυχτα γυρνῶ,
 πάω καὶ στ' ἄλλα τὰ παιδιὰ, πίσω ἀπ' τὸ βουνό,
 πὸν ὄλη τὴ νύχτα πέρασαν ἤσυχα κοιμισμένα
 καὶ τώρα πιά ξυπνήσανε καὶ καρτεροῦν ἐμένα,
 νὰ παίξουν, νὰ γελάσουνε, στὸν κῆπο, στὸ γιαλό...
 Γειά σας, παιδιὰ μου φρόνιμα !
- Π. —Κὺρ Ἥλιε, στὸ καλό !
 Πήγαινε στ' ἄλλα τὰ παιδιὰ καὶ πές τους καλημέρα
 Ἐμεῖς θὰ ἤσυχάσωμε, μᾶς κράζει ἡ μητέρα.
- Ἥλ. Παιδιὰ μου, καλὴ νύχτα σας ! Σύρτε στὸ σπίτι πίσω
 κι ἐγὼ θαρθῶ προῦν προῦν, γλυκὰ νὰ σᾶς ξυπνήσω.

M. B.

22. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

α'. Δεκέμβρης.

1. Δεκέμβρης, Χριστοῦ Γέννηση
καὶ καλὸς μας χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν τρύγο,
τὸ Δεκέμβρη παραμῦθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ
χρυσάφι τοῦ καλοκαιριοῦ.

β'. Γενάρης.

1. Χριστούγεννα καὶ Φῶτα χιονισμένα,
καλοσημαδιὰ γιὰ τὰ σπαρμένα.
2. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης,
ὄλ' οἱ μύλοι μας θ' ἀλέθουν.
3. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη,
χαρὲς θάν' τὸν Ἀλωνάρη.

γ'. Φλεβάρης.

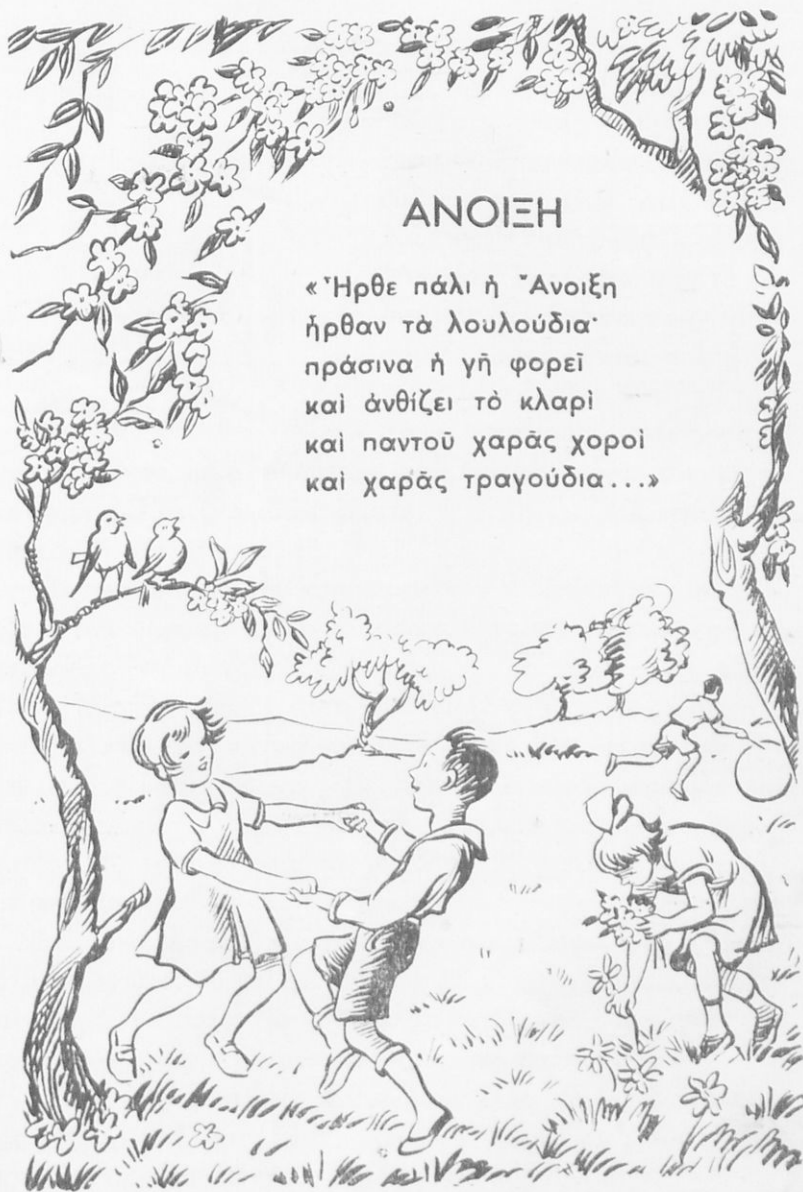
1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό,
κουτσὸς μπαίνει στὸ χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση,
καλοκαίρι θὰ μυρίση.
3. Τοῦ Φλεβάρη εἶπαν νὰ βρέξη
καὶ λησμόνησε νὰ πάψη.

23. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Γειά μου, πλούτη μου.
 2. Γάτα πὸ κοιμᾶται,
ποντικούς δὲν πιάνει.
 3. Ὁ ἀκαμάτης δὲν τρώει τ' ἀμύγδαλα,
γιὰ νὰ μὴν τὰ σπάση.
 4. Ποιὸς τοὺς γονεῖς του δὲν γρικᾶ,
κακὸς κακοῦ θὰ πάη.
 5. Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι,
παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.
 6. Ὁ ἐργάτης δὲν πεινάει,
κι ἂν πεινάση, δὲν πεθαίνει.
 7. Ὅπου ἀκοῦς πολλὰ κερᾶσια,
βάστα καὶ μικρὸ καλάθι.
-

ΑΝΟΙΞΗ

«Ήρθε πάλι ή 'Ανοιξη
ήρθαν τὰ λουλούδια·
πράσινα ή γή φορεϊ
καί άνθίζει τὸ κλαρι
καί παντοῦ χαρᾶς χοροϊ
καί χαρᾶς τραγοῦδια...»

1. ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΞΗ

Τσίρ, τσίρ! κελαηδοῦσε
 ἕνας τσαλαπετεινός, πετώντας
 ἐδῶ κι ἐκεῖ μέσα στὸ δάσος.
 Νά! ἦρθε ἐπὶ τέλους ἡ γλυκιὰ
 "Ανοιξη! Τὸ νιώθω ἀπὸ τὰ πό-
 δια μου καὶ ἀπὸ τὰ φτερά μου,
 πὺν δὲν κρατιοῦνται πιὰ...

Μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὸ τρυ-
 φερὸ χορταράκι, σήκωσε τὸ
 κεφαλάκι του λίγο ψηλότερα καὶ κοίταξε γύρω του εὐχα-
 ριστημένο. Γιατί, καθὼς ξέρετε, ἡ χλόη βιάζεται πολὺ νὰ
 ξεπεταχτῆ μέσ' ἀπὸ τὴ γῆ. ♣

Τὸ τσιτσίρισμα τοῦ τσαλαπετεινοῦ τὸ ἄκουσαν κι οἱ ἀνε-
 μῶνες τοῦ δάσους, ἀλλὰ μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελαν νὰ
 ξεπροβάλουν ἀπὸ τὴ γῆ.

— Μὴν πιστεύετε αὐτὸ τὸ πουλί! ψιθύριζαν ἀναμεταξύ
 τους. Εἶναι ἓνα ἐπιπόλαιο πουλί, πὺν δὲν πρέπει νὰ τοῦ
 ἔχη κανεὶς ἐμπιστοσύνη. "Ἐτσι ἔρχεται πάντα πρόιμα καὶ
 βάζει τὶς φωνές. "Ὅχι! ἐμεῖς θὰ περιμένουμε ἡσυχᾶ, ὡσπου
 νάρθη τὸ τρυγόνι καὶ τὸ χελιδόνι. Σ' αὐτὰ ἔχομε πολλὴ
 ἐμπιστοσύνη.

Σὲ λίγο ἦρθαν καὶ τὰ τρυγόνια. Τούρ, τούρ! Μόλις
 οἱ ἀνεμῶνες ἄκουσαν τὰ πρῶτα τους τερετίσματα, πρόβα-
 λαν τὰ κεφαλάκια τους. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὶς γνώρισε,
 γιατί ἦταν τυλιγμένες μέσα σὲ πράσινες σκουφίτσες.

Εἶναι νωρὶς ἀκόμα, ψιθύρισαν. Πῶς τὸ ἔκαμε τὸ τρυ-
 γόνι καὶ μᾶς γέλασε; Δὲν πρέπει νὰ ἔχομε ἐμπιστοσύνη σὲ
 κανέναν, ὅπως κατάντησε αὐτὸς ὁ κόσμος!

Σὲ λίγες ἡμέρες, νὰ καὶ τὸ χελιδόνι! ♣

— Τρίτ! τρίτ! ἔκαμε κι ἔσχιζε τὸν ἀέρα μὲ τὰ σπαθωτά του φτερά. Ἐβγατε λοιπὸν ἔξω, κουτολούλουδα! Δὲ βλέπετε, πὺ ἦρθε ἡ χαρωπὴ Ἄνοιξη;

Οἱ ἀνεμῶνες ὁμως δὲν τὸ πίστευαν εὐκολα. Πρόβαλαν λίγο τὸ κεφαλάκι τους μέσα ἀπὸ τὰ πράσινα σκεπάσματα καὶ κρυφοκοίταζαν.

— Ἐνα χελιδόνι δὲ φέρνει τὴν Ἄνοιξη, εἶπαν. Ποῦ εἶναι ὁ σύντροφός σου; Ἦρθες μόνο, γιὰ νὰ ἰδῆς, ἂν ἄρχισε ἡ ζέστη ἐδῶ κι ἂν ἔλιωσαν τὰ χιόνια. Μᾶς νομίζεις κουτές. Ἐμεῖς ξέρομε καλά, πῶς, ἂν κρυολογήσωμε λιγάκι, χανόμεστε.

— Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο· κάμετε ὅ,τι θέλετε, τερέτισε τὸ χελιδόνι. Κάθησε στὴ στέγη μιᾶς καλύβας καὶ κοίταζε γύρω του.

Οἱ ἀνεμῶνες ὁμως περίμεναν νὰ περάση καλὰ τὸ κρῦο. Τέλος, ἓνα ζευγάρι ἀπ' αὐτὲς ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ πέταξε τὸ σκουφί του.

Τὴν ἴδια ὁμως νύχτα ξεπάγιασε, κι ὁ θάνατός τους, πὺ διαδόθηκε ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι, ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση σ' ὅλους.

Ἐστερα ἀπὸ ἡμέρες, νάτην παρουσιάστηκε ἡ κυρα-Ἄνοιξη! Ἦταν μιὰ γλυκιὰ καὶ ἡσυχὴ νύχτα, ὅταν πρόβαλε.

Κανεῖς δὲ γνωρίζει πῶς εἶναι ἡ ὄψη της, κανεῖς δὲν τὴν εἶδε ποτέ. Ὅλοι ὁμως τὴν ποθοῦν, τὴν εὐλογοῦν καὶ τὴν εὐγνωμονοῦν. Περνᾶ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος, ἐγγίζει τὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα κι ἀμέσως ἀνοίγουν τὰ μπουμπουκία τους. Περνᾶ ἀπὸ τοὺς στάβλους καὶ βγάζει τὰ ζῶα στὰ λιβάδια. Μπαίνει στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν κάνει χαρούμενο. Ὅταν ἔρχεται, δὲν ἀφήνει ἡσυχὰ οὔτε καὶ τὰ φρόνιμα παιδιὰ ἀκόμη, πὺ κάθονται στὰ θρανία, καὶ γι' αὐτὸ κάνουν πολλὰ λάθη στὰ τετράδιά τους. Βγαίνουν ἔξω καὶ παίζουν μὲ χαρὲς καὶ φωνές.

Δὲν τὰ ταχτοποιεῖ ὁμως ὅλα μονομιᾶς ἢ Ἄνοιξη. Δουλεύει ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα. Καὶ πρῶτα πρῶτα ἔρχεται σ' ἐκείνους, πὸν τὴν ποθοῦν περισσότερο. Γι' αὐτὸ τὴν ἴδια νύχτα, πὸν ἤρθε, πῆγε στὶς ἀνεμῶνες, πὸν δὲν μποροῦσαν πιά νὰ κρατήσουν τὸ σκουφάκι τους. ἌΚαὶ—ἔνα, δυό, τρία — παρουσιάστηκαν τὴν ἄλλη μέρα μὲ ὠραῖα κόκκινα φορέματα.

Τὰ γύρω δέντρα ὁμως στενοχωρήθηκαν. Ἐβλεπαν τὸν ἑαυτὸ τους περιφρονημένο.

— Δὲν ἔρχεσαι καὶ σὲ μᾶς, κυρα-Ἄνοιξη; νομίζομε πὸς ἐμεῖς ἔχομε περισσότερη ἀξία ἀπὸ τὶς ἀνεμῶνες σου. Ἐλα, δὲν μποροῦμε πιά νὰ συγκρατήσωμε τὰ μπουμπούκια μας!

— Ἐρχομαι! ἔρχομαι! ἀπάντησε ἢ Ἄνοιξη. Χρειάζεται ὁμως καὶ λίγη ὑπομονή.

Κι ἐξακολούθησε τὸ δρόμο της μέσα στὸ δάσος. Σὲ κάθε βῆμα της ἀνοίγαν νέες ἀνεμῶνες. Μέσα σὲ πυκνοὺς θάμνους πρόβαλλαν κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα κι ἔγερναν ντροπαλὰ τὰ στρογγυλὰ κεφαλάκια τους.

— Κοιτάξετε τώρα ἐλεύθερα γύρω σας, εἶπε ἢ Ἄνοιξη. Ἀπολαύστε τὸν ἥλιο τοῦ καλοῦ μας Θεοῦ! Χαρῆτε τὴ ζωὴ σας!

Αὐτὸ ἔκαναν κι οἱ ἀνεμῶνες. Ἄπλωναν τὰ φυλλαράκια τους ὀλόγυρα, γιὰ νὰ χορτάσουν τὸν ἥλιο. Ἐγερναν καὶ συνομιλοῦσαν μεταξύ τους. Ἦταν πάρα πολὺ εὐχαριστημένες.

2. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τ' ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα γλυκοφέγγει ντροπαλὴ καὶ σιτὸν ξάστερον ἀέρα κελαηδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔγνοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωριὰ ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα γλωρασιὰ
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιὰ.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση
μέσ' στὴν ὄμορφη γιορτή,
πὺν γιορτάζει ὄλ' ἡ πλάση
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Αἰροσίνης

3. ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΦΡΟΥΤΑ

Ὕστερ' ἀπὸ τὰ ὄψιμα χιόνια, πὺν εἶχε ρίξει ὁ Φλεβάρης ἐκείνη τὴ χρονιά, ὁ Μάρτης μπῆκε μὲ ἡλιόλουστες ἡμέρες. Χαρὰ Θεοῦ ἦταν στὴν ἐξοχή.

— Σήμερα θὰ πᾶμε περίπατο στὸ δάσος, νὰ χαροῦμε τὴν ὠραία ἡμέρα.., εἶπε μιὰ Κυριακὴ στὰ παιδιὰ του ὁ κυρ-Σταῦρος.

Ὅλη ἡ οἰκογένεια ξεκίνησε ἀπὸ τὸ πρωί, μ' ἕνα καλάθι γεμάτο ἀπὸ φαγητὰ καὶ φρούτα, γιὰ τὸ γειτονικὸ δάσος. Ὅταν ἔφτασαν σ' ἕνα καφενεδάκι, πὺν διατηροῦσε ἐκεῖ ἕνας γεροντάκος, μέσα στὰ πυκνὰ πεῦκα, ὁ κυρ-Σταῦρος εἶπε στὰ παιδιὰ:

— Τώρα τρεχάτε νὰ παίξετε μέσα στὰ πεῦκα. Ἐδῶ δὲν ἔχετε κανένα φόβο. Οὔτε αὐτοκίνητα περνοῦν, οὔτε ἀμάξια. Ἐμεῖς οἱ μεγάλοι θὰ σᾶς περιμένουμε ἐδῶ στὸ καφενεῖο.

Τὰ παιδιά ἄλλο πὺ δὲν ἤθελαν. Ἐπολύθησαν τρεχάτα νὰ πᾶνε νὰ παίξουν. Σὲ λίγο ὅμως ξαναγύρισαν τρέχοντας.

— Πατέρα, μητέρα, ἐλάτε νὰ ἰδῆτε !

— Τί τρέχει ;

— Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε κάτι ὠραία φρούτα. Κάτι μεγάλα, ὄμορφα φρούτα.

— Φρούτα ; εἶπε μὲ ἀπορία ὁ κυρ-Σταῦρος. Ποῦ τὰ βρήκατε τὰ φρούτα στὸ δάσος ;

— Κρέμονται ἀπὸ τὰ πεῦκα, πατέρα. Καὶ νὰ ἰδῆς πόσα ! Τόσο δὰ μεγάλα ! Μόνο, πὺ δὲν τὰ φτάνομε νὰ κόψωμε νὰ φᾶμε., εἶναι πολὺ ψηλά.

— Τὰ πεῦκα δὲν κάνουν φρούτα γιὰ φάγωμα ,τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. Ὁ καρπὸς τους εἶναι σὰν κουκουνάρι, μὰ δὲν τρώγεται. Πᾶμε ὅμως νὰ μοῦ τὰ δείξετε.

Ὁ κυρ-Σταῦρος κάτι κατάλαβε καὶ γέλασε. Τὰ παιδιά τὸν πῆγαν νὰ τοῦ δείξουν τὰ περίφημα φρούτα. Ὅταν τὰ εἶδε, κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Τέλος πάντων, ἀφοῦ σᾶς ἀρέσουν, νὰ σᾶς κατεβᾶσω ἓνα νὰ τὸ δοκιμάσετε.

Μὲ τὸ μαστοῦνι του χτύπησε ἓνα, πὺν κρεμόταν σὰ σακουλάκι ἀπὸ ἓνα χαμηλότερο κλαδί, καὶ τὸ ἔριξε κάτω. Μόλις ἔπεσε κάτω καὶ χτύπησε στὸ γῶμα, ἔσκασε σὰν ὄριμο ρόδι καὶ ἀπὸ μέσα χύθηκαν ἓνα σωρὸ σταχτοποράσινες κάμπιες.

Τὰ παιδιά τρόμαξαν καὶ τραβήχτηκαν πίσω μὲ φωνές. Τέτοιο φρούτο δὲν εἶχαν ἰδεῖ ποτέ τους.

— Γιατί φεύγετε; τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. Ἐλάτε λοιπὸν νὰ δοκιμάσετε τὸ ὠραῖο φρούτο.

— Αὐτὸ εἶναι σκουληκιασμένο, πατέρα..., εἶπε ὁ Νίκος, ὁ μεγαλύτερος. Νὰ κόψωμε κανένα ἄλλο.

Τότε ὁ πατέρας τους τοὺς ἐξήγησε, τί ἦταν τὰ φρούτα, πὺν εἶδαν.

— Ὅλα, παιδιά μου, τὰ ἴδια εἶναι. Γιατί δὲν εἶναι φρούτα. Εἶναι σακοῦλες γεμάτες κάμπιες. Αὐτὲς καταστρέφουν τὰ ὠραῖα μας πεῦκα. Οἱ σακοῦλες, πὺν βλέπετε, μεγαλώνουν σιγὰ σιγὰ καὶ ἔπειτα πέφτουν ἀπὸ τὸ δέντρο, ὅπως πέφτει τὸ παραγινόμενο φρούτο. Ὅταν πέσουν, σκάζουν, ὅπως εἶδατε, καὶ χύνονται ἀπὸ μέσα τους οἱ κάμπιες.

— Καὶ τί κάνουν ἔπειτα; ρώτησε ὁ Νίκος.

— Πᾶνε κι ἀνεβαίνουν σὲ ἄλλα δέντρα καὶ τρῶνε τὰ φύλλα τους. Τὰ καημένα τὰ πεῦκα μαδοῦνε τότε, κιτρινίζουν, μαραίνονται, σὰ νὰ τὰ βρῆκε κακὴ ἀρρώστια. Γι' αὐτὸ κάνει μεγάλο καλὸ, ὅποιος καταστρέφει αὐτὲς τὶς κάμπιες.

Καὶ τοὺς ἐξήγησε, πὺς κάθε ἀνοιξὴ οἱ πρόσκοποι, τὰ μεγάλα παιδιά τῶν σχολείων καὶ στρατιῶτες ἀκόμη, βγαί-

νον στα δάση τῶν πεύκων, γιὰ τὸ κυνήγι τῆς κάμπιας.

Μὲ κάτι ψηλὰ κοντάρια, ποὺ στὴν ἄκρη τους εἶναι δεμένο ἓνα μεγάλο ψαλίδι (τὸ ψαλίδι αὐτὸ δουλεύει ἀπὸ κάτω μὲ σπάγγο), κόβουν τὶς σακοῦλες καὶ ὕστερα τὶς μαζεύουν, ἀνάβουν μιὰ μεγάλη φωτιά καὶ τὶς καΐνε. Καὶ ἔτσι γλιτώνουν τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ τους.

Καθὼς προχωροῦσαν, εἶδαν τότε κάτω ἀπὸ ἓνα ἄλλο πεῦκο τὶς κάμπιες, ποὺ εἶχαν πέσει ἀπὸ τὸ δέντρο, νὰ προχωροῦν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν σὲ ἄλλο δέντρο. Προχωροῦσαν γραμμὴ, ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀκολουθώντας τὴν πρώτη, ποὺ τὶς ὀδηγοῦσε. Καὶ ἦταν σὰν ἓνα μακρὸ κορδόνι ξετυλιγμένο πάνω στὸ χῶμα.

— Σὰ στρατιῶτες πᾶνε στὴ γραμμὴ! φώναξε ὁ Νίκος.

— Καλέ, αὐτὲς εἶναι σὰν τὸ σιδηρόδρομο μὲ τὰ βαγόνια, τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἶπε ἡ Ἄννα. Σωστὸς σιδηρόδρομος!

— Μόνο ποὺ πάει πολὺ σιγά... εἶπε ὁ Βασιλάκης.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔφτασαν στὸ δάσος καμιὰ πενηνταριὰ πρόσκοποι μὲ τὰ κοντάρια τους καὶ τὰ ψαλίδια τους, σκορπίστηκαν μέσα στὰ πεῦκα καὶ ἄρχισαν νὰ ρίχνουν κάτω τὶς σακοῦλες μὲ τὶς κάμπιες.

Τὰ παιδιὰ τοῦ κυρ-Σταύρου ἔτρεξαν ἀπὸ πίσω τους καὶ κοίταζαν.

— Πότε θὰ γίνωμε κι ἐμεῖς πρόσκοποι—ἔλεγαν—νὰ γλιτώνωμε τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὶς κάμπιες!

Καὶ τὰ πεῦκα, σὰν νὰ καταλάβαιναν τί ἔλεγαν τὰ παιδιὰ, ψιθύριζαν, καθὼς τὰ φουσοῦσε τὸ πρωινὸ ἀεράκι, σὰ νὰ ἔλεγαν:

— Σᾶς εὐχαριστοῦμε, καλὰ παιδιὰ, σᾶς εὐχαριστοῦμε!

Ὅταν γύρισαν στὸ καφενεδάκι, ἢ μητέρα τους, ποὺ τὰ εἶχε μάθει ὅλα, τὰ ρώτησε:

—Ἔ, παιδιά, ἦταν ὠραῖα τὰ φροῦτα, πὸν μαζέψατε;
—Πολὺ ὠραῖα, μαμά, πολὺ ὠραῖα, εἶπαν ὅλα τὰ παι-
διὰ μαζί. Μόνο πὸν περπατοῦσαν...

Καὶ ἄρχισαν τὰ γέλια. |

4. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Τὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Κωστάκη στὸ χωριό τους, ὅπου πήγαιναν κάθε χρόνο καὶ περνοῦσαν τὸ καλοκαίρι, ἦταν ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ.

Σκαρφαλωμένο στὴν πλαγιὰ τοῦ μεγάλου βουνοῦ, κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιό μιᾶς μεγάλης καρυδιᾶς, | ξεχωρίζει ἀπὸ μακριά, ἀνάμεσα στ' ἄλλα σπιτάκια τοῦ χωριοῦ. Κάτω ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, πὸν ἀνεβαίνει μὲ κορδέλες ἐπάνω στὸ ψηλὸ βουνό, ὁ Κωστάκης τόβλεπε πρῶτος ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους κάθε φορά, πὸν ἔφταναν στὸ χωριό. //

—Νὰ τὸ σπίτι μας—φώναξε χαρούμενος—νὰ τὸ σπίτι μας!

Ἦταν ἓνα χαρούμενο ὁμορφο σπιτάκι μὲ δυὸ πατώματα. Στὸ κάτω πάτωμα εἶχε τρεῖς καμαροῦλες, ἓνα χαγιάτι καὶ μιὰ μικρὴ ἀποθήκη στὴν αὐλὴ γιὰ γεννήματα. Τὸ ἐπάνω εἶχε ἄλλες δύο καμαροῦλες, μ' ἓνα ξύλινο μπαλκόνι, πὸν τὸ κρατοῦσαν ἀπὸ κάτω τρία χοντρά στραβόξυλα, στερεωμένα μέσα στὸν τοῖχο. Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι φαινόταν κάτω ὅλο τὸ χωριό, ὁ πράσινος κάμπος, τὰ περίγυρα ψηλὰ βουνὰ καὶ στὸ βάθος, σὰ μιὰ γαλάζια λουρίδα, ἡ μακρινὴ θάλασσα. Στὸ μπαλκόνι ἐκεῖνο μαζευτόταν κάθε βράδυ ὅλη ἡ οἰκογένεια. Κι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδειχνε καὶ τοῦ ἐξηγοῦσε ὅλα τὰ περίγυρα μέρη καὶ τὴν εὐφορία τους.

Μέσα στὴν αὐλὴ ἦταν ἀκόμη κι ὁ μικρὸς φοῦρνος τοῦ σπιτιοῦ, πὸν τὸν ἔκαιγαν ἀκόμη, ὅταν ζύμωναν καὶ ἔψη-

ναν τὸ ὠραῖο σιταρένιο ψωμί, πὺν τόσο τὸ ἀγαποῦσε ὁ Κωστάκης. Ἡ καλύτερη φραντζόλα τῆς Ἀθήνας δὲν εἶχε τὴ γλύκα του. |

Στὸ σπίτι αὐτὸ εἶχαν ζήσει ὁ παπποὺς καὶ ὁ προσπάπος ἀκόμη τοῦ Κωστάκη. Κι ὁ πατέρας τοῦ ἔλεγε τὴν ἱστορία τοῦ ἀγαπημένου σπιτιοῦ: |

—«Τὸ ἔχει χτίσει—τοῦ ἔλεγε—ὁ πατέρας τοῦ παπποῦ

σου μὲ τὰ χέρια του. Ἐκεῖνος φύτεψε καὶ τὴ μεγάλη αὐτὴ καρυδιά, πὺν μᾶς χαρίζει τώρα τὸν ἴσχιο τῆς, καὶ τὸ ἀμπέλι, γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, πὺν δὲν ἔπαψε ἀπὸ τότε νὰ μᾶς δίνει τὸν πλούσιο καρπὸ του. |

»Ὁ γιὸς του, πάλι, ὁ παπποὺς σου, φύτεψε κι ἐκεῖνος μὲ τὴ σειρά του ὅλες αὐτὲς τὶς καρυδιὲς καὶ τὶς ξινομηλιὲς καὶ τὶς δαμασκηνιὲς, πὺν βλέπεις. Ἄνοιξε καὶ τὸ παράθυρο αὐτὸ στὸ κάτω πάτωμα, γιὰτὶ ἓνα δωμάτιο ἦταν ὑγρὸ

καὶ σκοτεινό. Τὸ ἀνοιξε, γιὰ νὰ μπαίνη ὁ ἥλιος τὸ χειμώνα καὶ νὰ διώγνη τὴν ὑγρασία. Ἔβαλε καὶ τὰ κάγκελα αὐτὰ τῆς σκάλας, γιὰ νὰ μὴν πέφτω, ὅταν ἤμουνα μικρὸς κι ἐγώ.

»Ἐγὼ πάλι, μὲ τὴ σειρᾶ μου, ἔκαμα ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια τὴν ἐπισκευὴ τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ εἶχε ρημάξει ἀπὸ τὴν πολυκαιρία. Ἔβαλα καινούργια σκεπὴ καὶ φύτεψα τὸ μικρὸ περιβολάκι, ποὺ βλέπεις, μὲ λαχανικά καὶ μὲ λουλούδια.

»Ἀργότερα, ὅταν μεγαλώσης κι ἐσύ, θὰ φροντίσης; μὲ τὴ σειρὰ σου, γιὰ τὸ πατρικό σου σπίτι. Τὸ ἀγαπᾶς κι ἐσύ, γιὰτὶ ἐδῶ πρωτοπερπάτησες, μικρούλης, ἐδῶ ἔκαμες τὰ πρῶτα σου παιγνίδια. Σ' ἔχει φυλάξει ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ κρύο. Ξέρεις ὅλα τὰ κατατόπια τοῦ ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ὡς τὴ σοφίτα του. Ὅταν μεγαλώσης, μὴν τὸ ξεχάσης κι ἐσύ ποτέ σου!»

Δὲ θὰ τὸ ξεχάση ὁ Κωστάκης, τὸ ἀγαπημένο του πατρικό σπίτι τοῦ χωριοῦ. Δὲ θὰ τὸ ξεχάση ποτέ!

5. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ,
ποὺ ὁ μύλος μας γοργὰ γυρνᾶ
κι ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ
μέσ' ἀπ' τὰ δέντρα δὲν περνᾶ,
ἐκεῖ ἔναι καὶ τὸ φτωχικό
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικό.

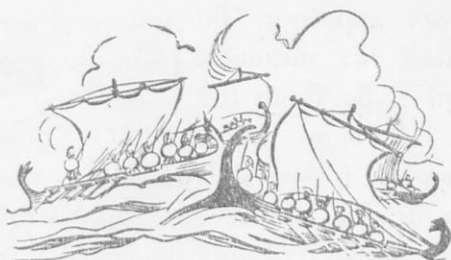
Ἐκεῖ πρωτάνοιξα στὸ φῶς
τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιά
κι εἶμαι σὰν ἕνας ἀδερφὸς
μὲ τ' ἄλλα τοῦ χωριοῦ παιδιά.
Παιγνίδια, γέλι' ἀπ' τὴν αὐγὴ
κοντὰ στὴ δροσερὴ πηγὴ.

Δὲ θέλω ἐγὼ φανταχτερὰ
παλάτια, πὸν λαμποκοποῦν,
μηδὲ τὴν ψεύτικη χαρὰ,
πὸν μὲ τὰ πλούτη τους σκόρποῦν.
Ἐγὼ ποθῶ τὸ φτωχικὸ
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικόν.

I. Πολέμης

6. Η ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

Ἐφτασε τέλος ἡ μέρα, πὸν μὲ τόση λαχτάρα τὴν περιμένε ὁ Χριστάκης. Ὁ δάσκαλος τοὺς εἶπε, ὅτι αὔριο τὸ πρωὶ θὰ γίνῃ χωρὶς ἄλλο ἢ ἐκδρομὴ, πὸν τοὺς εἶχε τάξει ἀπὸ καιρό.

Ὁ καιρὸς εἶχε στρώσει πιά γιὰ καλὰ καὶ αὔριο θὰ τοὺς ἔκανε καλὴ μέρα γιὰ τὸ ταξίδι τους.

Δὲν εἶχαν κανένα φόβο ἀπὸ φουρτούνα.

Αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ πήγαιναν μ' ἓνα βενζινόπλοιο στὴ Σαλαμίνα. Στὸ ταξίδι ὁ δάσκαλος θὰ τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὴ δοξασμένη ναυμαχία, πὸν ἔσωσε τὸν παλιὸ καιρὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπὶ περνοῦσαν ἐπάνω στὰ ἴδια νερά, πὸν ἐδῶ καὶ δυὸ χιλιάδες χρόνια εἶδαν νὰ βουλιάζουν τ' ἀμέτρητα πλοῖα τῶν Περσῶν, κυνηγημένα ἀπὸ τὸ μικρὸ, μὰ ἥρωικὸ στόλο τῶν Ἑλλήνων. Θὰ τοὺς ἔδειχνε, καθὼς θὰ περνοῦσαν, ὅλα τὰ μέρη, πὸν εἶδαν τὴ μεγάλη ναυμαχία. Τὴν Ψυττάλεια—Λειφοκουτάλα τὴ λένε σήμερα—τὸ νησάκι αὐτό, πὸν ἐπάνω στοὺς βράχους τοὺς ἔπεφταν καὶ τσα-

κίζονταν οί περσικὲς τριήρεις. Τὸν Αἰγάλεω, τὸ βουνὸ πού σὲ μιὰ κορυφή του εἶχε στήσει τὸ θρόνο του ὁ Ξέρξης, ὁ βασιλιάς τῶν Περσῶν, γιὰ νὰ βλέπη ἀπὸ ψηλὰ τὴ ναυμαχία. Καὶ στὸ βάθος τὸ νησι τῆς Σαλαμίνας, ὅπου εἶναι σήμερα ὁ ἑλληνικὸς ναύσταθμος.

Καὶ τί δὲ θάβλεπαν σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι! Τί δὲ θὰ μάθαιναν! Ἐπειτα θὰ πήγαιναν στὸ πίσω μέρος τοῦ νησιοῦ, ὅπου εἶναι τὸ μοναστήρι τῆς Φανερωμένης. Θὰ ἔτρωγαν κάτω ἀπὸ τὰ πεῦκα καὶ θὰ περνοῦσαν ὅλη τὴν ἡμέρα κοντὰ στὴ θάλασσα, θὰ κολυμποῦσαν, θὰ ψάρευαν, θὰ ἔπιαναν καβούρια, θὰ μάζευαν ὠραῖα χρωματιστὰ βότσαλα ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά. Καὶ θὰ γύριζαν πάλι στὸν Πειραιᾶ μὲ τὸ βασιλεμα τοῦ ἡλίου.

Τί ὠραία ἐκδρομή! Ὁ Χριστάκης δὲν ἔβλεπε πότε νὰ φτάσῃ ἢ ὠρα. Ὁ δάσκαλος τοὺς σκόλασε νωρίτερα καὶ τοὺς εἶπε, πὼς τὸ ἀπόγεμα δὲν ἔχουν μάθημα.

— Τὸ ἀπόγεμα θὰ γράψετε στὰ σπίτια σας τὸ μάθημά σας μὲ τὴν ἡσυχία σας... τοὺς εἶπε. Τὸ πρωὶ θὰ μαζευτῆτε ὅλοι στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ φύγωμε μαζί. Καὶ θὰ μοῦ φέρετε ὅλοι γραμμένο τὸ μάθημά σας. Κι ἔπειτα θὰ ξεκινήσωμε νὰ κατεβῶμε στὴν προκυμαία, πού θὰ μᾶς περιμένῃ τὸ πλοῖο. Θάχετε μαζί σας ὅλοι καὶ τὰ σακιδιά σας μὲ ὅ,τι χρειάζεται. Πηγαίνετε τώρα· καὶ αὔριο μὲ τὸ καλό.

Αὐτὸ τοὺς εἶπε καὶ τοὺς ἀπόλυσε.

Ὁ Χριστάκης ἔφτασε, πηδώντας ἀπὸ τὴ χαρὰ του, στὸ σπίτι του. Ἀλλὰ ποῦ μυαλὸ νὰ γράψῃ μάθημα! Οὔτε εἶπε στὴ μητέρα του, πὼς τοὺς εἶχε βάλει μάθημα ὁ δάσκαλος νὰ γράψουν. Τῆς τόκουψε. «Δὲ βαριέσαι!» ἔλεγε μέσα του, «ποῦ θὰ θυμηθῇ αὔριο μέσα στὴ φασαρία ὁ δάσκαλος νὰ ζητήσῃ τετράδια; Δὲ γράφω τίποτε...».

Ἐφαγε κι ἄρχισε ἀμέσως τὰ παιγνίδια μὲ τὸ σκύλο του. Ἐάν μποροῦσε νὰ τὸν πάρη κι αὐτὸν μαζί του, νὰ τοῦ κάνη ἓνα μπάνιο, νὰ τοῦ πετάη πέτρες στὴ θάλασσα κι ἐκεῖνος νὰ τρέχη νὰ τὶς πιάνη, νὰ πέφτῃ στὸ νερὸ καὶ νὰ κολυμπάη...

Σὲ λίγο ἤρθε κι ὁ φίλος του, ὁ Θεοδωράκης, ποὺ καθόταν στὸ ἀντικρινὸ σπίτι.

— Πᾶμε—τοῦ εἶπε—κάτω στὸ λιμάνι νὰ ἰδοῦμε, ἂν ἤρθε ἡ βενζινάκατος στὴν προκουμαία;

Τί θάδινε, ἂν μποροῦσε νὰ μπῆ ἀπὸ τώρα μέσα, νὰ εἶναι ἀσφαλισμένος, πὼς θὰ φύγη! Καὶ νὰ μὴν τὸ κουνήσῃ ἀποκεῖ ὡς τὸ προῖ!

— Πᾶμε! τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος.

Ζήτησε τὴν ἄδεια τῆς μητέρας του.

— Δὲν ἔχεις μαθήματα νὰ κάμης; τὸν ρώτησε ἐκείνη.

— Δὲν ἔχω... τῆς εἶπε. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε νὰ ξεκουραστοῦμε σήμερα τὸ ἀπόγευμα γιὰ τὸ ταξίδι.

Ἡ ψευτιά του πέρασε. Κι ἔφυγαν μὲ τὸ φίλο του. Ὅλο τὸ ἀπόγευμα γύριζαν στὸ λιμάνι. Τὸ βράδυ γύρισε κουρασμένος κι ἔπεσε ἀπὸ νωρὶς νὰ κοιμηθῆ, γιὰ νὰ ξυπνήσῃ πρωὶ αὔριο.

Πρωὶ πρωὶ σηκώθηκε, νίφτηκε, ἔκαμε τὴν προσευχή του. Πῆρε τὸ σακίδιό του, ποὺ τοῦ εἶχε ἐτοιμάσει ἡ μητέρα του μὲ διάφορα κρῦα φαγητά, καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ σχολεῖο. Ἡ μητέρα τὸν πῆγε ὡς τὴν πόρτα.

— Στὸ καλὸ, παιδί μου! Καλὸ ταξίδι! Ὁ Θεὸς μαζί σας! Καὶ φρόνιμα...

Ἐφτασε στὸ σχολεῖο. Ὁ δάσκαλος ἐκείνη τὴν ὥρα μάζευε τὰ τετράδια. Αὐτὸ δὲν τὸ περίμενε ὁ Χριστάκης. Κρυβόταν πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ μὴν τὸν προσέξῃ ὁ δάσκαλος καὶ νὰ ξεφύγῃ! Μὰ τὸ μάτι τοῦ δασκάλου τὸν πῆρε μιὰ στιγμή!

— Τὸ τετράδιό σου! τοῦ εἶπε. Τί περιμένεις;

— Δὲν ἔχω... ἀποκρίθηκε μουνδιασμένα ὁ Χριστάκης.

— Γιατί δὲν ἔχεις; δὲν ἔγραψες;

Ἄλλη ψευτιά ὁ Χριστάκης:

— Δὲν πρόφτασα, κύριε. Εἶχε ἀρρωστήσει κάποιος θεῖος μου καὶ μ' ἔστειλε ἡ μητέρα μου νὰ ἰδῶ πῶς εἶναι. Ἀπ' ἐκεῖ μ' ἔστειλαν νὰ πάρω ἓνα γιατρικό.

Μὰ εἶχε κοκκινίσει τόσο πολὺ, καθὼς ἔλεγε τὸ ψέμα, ποὺ ὁ δάσκαλος τὸν κατάλαβε.

— Γι' αὐτὸ—τοῦ εἶπε—ἐσὺ δὲ θάρθῃς στὴν ἐκδρομὴ. Θὰ καθίσῃς στὴν κατώτερη τάξη ὡς τὴν ὥρα, ποὺ θὰ σκολάσῃ τὸ σχολεῖο. Σὲ τιμωρῶ ὄχι τόσο γιὰ τὸ μάθημα, ποὺ δὲν

ἔγραψες. Σὲ τιμωρῶ γιὰ τὸ ψέμα ποὺ εἶπες. Νὰ μάθης ἄλλοτε νὰ μὴ λὲς ψέματα !]

Ὁ Χριστάκης ἔβαλε τὰ κλάματα. Τέτοιο κακὸ δὲν τὸ περίμενε. Καλύτερα ν' ἄνοιγε ἡ γῆ νὰ τὸν κατάπινε. Τ' ἄλλα παιδιά τῆς τάξης του ἔφυγαν χαρούμενα μὲ τὸ δάσκαλο. Ἐκεῖνος πῆγε κλαμένος καὶ ἐλεεινὸς στὴν ἄλλη τάξη. Τὰ μικρότερα παιδιά τὸν ἔβλεπαν καὶ γελοῦσαν. Τί εἶχε πάθει

ὁ καημένος, τί εἶχε πάθει! Καὶ τώρα μὲ τί μούτρα νὰ γυρίση στὸ σπίτι του ;

Τὸ μεσημέρι γύρισε σπίτι του σὰ βρεγμένη γάτα.

— Καλῶς ὄρισες! τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του ξαφνιασμένη. Κάτι τόσο νωρίς. Δὲν πῆγατε στὸ ταξίδι ;

Κάτι εἶχε μυριστῆ ἡ μητέρα του ἀπὸ τὰ κρεμασμένα μούτρα του. Τί νὰ τῆς πῆ ὁ Χριστάκης; Σκάρωσε ἀμέ-

σως ἄλλη ψευτιά. Ὅταν εἰπῆ, βλέπεις, κανεῖς ἓνα ψέμα, πρέπει νὰ βρῆ ὕστερα κι ἄλλα δέκα, γιὰ νὰ τὸ σκεπάσῃ.

— Δὲν πήγαμε, μητέρα — εἶπε μουνδιασμένα — γιὰτὶ ὁ δάσκαλος φοβήθηκε, πὼς θὰ πιάσῃ φουρτούνα.

— Φουρτούνα μὲ τέτοιοι καιροί; ἔκαμε ἢ μητέρα του. Κύριε ἐλέησον! Σήμερα εἶναι χαρὰ Θεοῦ. Κι ὁ δάσκαλος φοβήθηκε, πὼς θὰ πιάσῃ φουρτούνα;

Ἡ μητέρα του εἶχε καταλάβει, πὼς κάποιο ψέμα ἦταν στὴ μέση, μὰ δὲν τοῦ εἶπε τίποτε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ. Καὶ θὰ ἰδοῦμε τώρα, πὼς πιάστηκε φανερὰ ὁ καλὸς σου ὁ Χριστάκης.

Κατὰ τὸ βραδάκι ἡ μητέρα του τὸν πῆρε μαζί της, νὰ πᾶνε περίπατο τάχα. Καὶ τὸν τράβηξε κατὰ τὸ λιμάνι.

— Ὅχι ἀπ' ἐδῶ, μητέρα! τῆς ἔλεγε ἐκεῖνος καὶ κοντοστεκόταν.

— Γιατί ὄχι ἀπ' ἐδῶ! τὸν ρωτοῦσε ἐκεῖνη.

— Δὲν εἶναι ὠραῖα ἀπ' ἐδῶ, μητέρα. Πᾶμε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά...

Μὰ ἐκεῖνη δὲν ἄλλαξε δρόμο.

— Ὁραῖα εἶναι κι ἀπ' ἐδῶ, τοῦ ἔλεγε. Πολὺ ὠραῖα. Θὰ ἰδῆς τώρα, τί ὠραῖα ποὺ εἶναι.

Κατέβηκαν στὴν προκυμαία καὶ κοίταζαν τὰ ἀτμόπλοια, ποὺ ἔμπαιναν στὸ λιμάνι. Ἄλλα σφύριζαν γιὰ ἀναχώρηση, ἄλλα ἔριχναν μὲ κρότους τὶς ἄγκυρές τους, βάρκες μὲ πανάκια καὶ βενζινάκατοι ἔσκιζαν τὰ ἡσυχὰ νερὰ τοῦ λιμανιοῦ. Μὰ ὁ Χριστάκης δὲν ἔβλεπε τίποτε. Τὸ μάτι του ἦταν καρφωμένο ὅλη τὴν ὥρα στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ, ποὺ εἶναι τὰ δυὸ φανάρια, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὸ κόκκινο καὶ τὸ πράσινο. Ἐξαφνα κάτι πῆρε τὸ μάτι του. Δυστυχία του! Πάγωσε. Τώρα τὸ ξεχώριζε καλά. Ἦταν τὸ μικρὸ

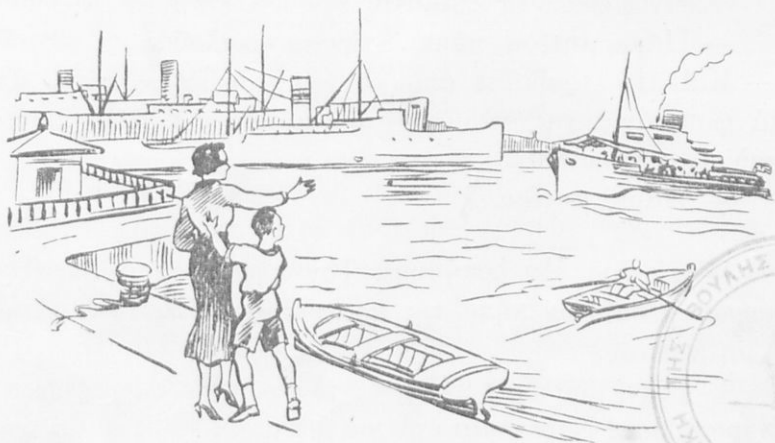
βενζινόπλοιο τῆς ἐκδρομῆς, πὺ γύριζε ἀπὸ τῆ Σαλαμίνα. Τώρα θάβγαινε στὴ μέση ἢ ψευτιά του.

Κι ἔτρεμε ἡ φωνή του.

— Γιατί νὰ πᾶμε; τὸν ρώτησε ἐκείνη ἀδιάφορα.

— Γιατί κρυώνω.

Κι ἀλήθεια! Κρύωνε ὁ καημένος. Τὸν εἶχαν πιάσει κρυάδες. Μὰ ὄχι ἀπὸ τὸ κρῦο. Κρύωνε ἀπὸ τὸ ντροπισμα, πὺ τὸν περιέμενε.

— Κρυώνω πολύ, μητέρα.

— Μπά! τοῦ εἶπε ἐκείνη. Τί λές! Μ' αὐτὴ τῆ ζέστη, κρυώνεις; Ἰδέα σου εἶναι, παιδί μου.

Καὶ τὸν κράτησε ἀπὸ τὸ χέρι.

Τὸ βενζινόπλοιο μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ πλησιάζει στὴν προκυμαία. Φαίνονταν τώρα καθαρὰ τὰ παιδιὰ στὸ κατάστρωμα. Εὐχαριστημένα, ζωηρά, ὄλο γέλια καὶ χαρές. Τὸ ψέμα τοῦ Χριστάκη δὲν μπορούσε πιά νὰ κρυφτῆ. Τί θὰ

ἔλεγε στὴ μητέρα του; Καὶ τί θὰ ἔλεγαν τ' ἄλλα παιδιά, ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπαν νὰ περιμένῃ ἀδιάντροπα στὴν προκυμαία;

«Δὲ φτάνει, πὺ τὴν ἔπαθε—θὰ ἔλεγαν—μὰ ἔχει καὶ μοῦτρα ὁ ἀφιλότιμος καὶ μᾶς περιμένει». Ἡ μητέρα του, πὺ ἔκανε τώρα, πὺς δὲν εἶχε ἰδεῖ τὸ πλοῖο μὲ τὰ παιδιά, γύρισε καὶ τοῦ εἶπε ἔξαφνα:

— Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πλοῖο τῆς ἐκδρομῆς; Αὐτὰ δὲν εἶναι τὰ παιδιά τῆς τάξης σου; Ἡ κάνω λάθος;

Ἐκεῖνος ἔβαλε τὰ κλάματα.

— Πᾶμε, μητέρα, πᾶμε... τὴν παρακαλοῦσε.

Καὶ τὴν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι, κρυβόταν πίσω ἀπὸ τὰ φουστάνια τῆς, νὰ μὴν τὸν γνωρίζουν τ' ἄλλα παιδιά, πὺ εἶχαν πλησιάσει.

— Πᾶμε, μητέρα...

Ἡ μητέρα τὸν λυπήθηκε. Τὸν πῆρε κι ἔφυγαν. Τρύπωσαν μέσα στὸν κῆπο τῆς προκυμαίας. Ἐκεῖ σταμάτησε ἡ μητέρα του.

— Γιατί μοῦ εἶπες ψέματα; τὸν ρώτησε. Δὲ ντρέπεσαι; Ντροπή σου! Ντρέπομαι ἐγὼ γιὰ σένα./

Ἐκεῖνος μὲ κλάματα ἀναγκάστηκε νὰ εἰπῇ τώρα ὅλη τὴν ἀλήθεια. Καὶ τῆς φιλοῦσε τὰ χέρια.

— Δὲν τὸ ξανακάνω, μητέρα μου! Δὲν τὸ ξανακάνω! Μόνο νὰ μὴν πῆς τίποτε, σὲ παρακαλῶ, τοῦ πατέρα τὸ βράδυ. Νὰ μὴν τοῦ πῆς τίποτε, μητέρα. Νὰ μὴν τὸ μάθῃ ὁ πατέρας, αὐτὸ πὺ ἔκαμα.../

— Ὁ πατέρας πρέπει νὰ τὰ μαθαίνη ὅλα, τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του.

Καὶ τὸν τράβηξε στὸ σπίτι, χωρὶς νὰ τοῦ ξαναμιλήσῃ... Τὸ βράδυ θὰ τάλεγε τοῦ πατέρα του.

Σὲ λιγάκι ἤρθε κι ὁ πατέρας του, κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλειά του. Καὶ τὰ ἔμαθε ὅλα. Συγχύστηκε πολὺ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ Χριστάκη. Καὶ τὸν τιμώρησε ὅπως τοῦ ἔπρεπε.

— Φουρτούνα ἔ; τοῦ ἔλεγε. Φοβήθηκε τὴ φουρτούνα ὁ δάσκαλός σου; Φουρτούνα, καλοκαίρι καιρό; Ἡ φουρτούνα ἦταν στὸ κεφάλι σου, κακὸ παιδί!

Κι ἀλήθεια, ἡ σωστὴ φουρτούνα εἶχε πέσει στὸ κεφάλι του. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ξαναλέει πιά ψέματα ὁ Χριστάκης. Φοβᾶται τὸ ψέμα περισσότερο ἀπὸ τὴ χειρότερη φουρτούνα.

7. Ο ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΠΕΤΑΕΙ

Ὁ θεῖος τοῦ Χριστάκη ἦταν ἀεροπόρος σὲ μιὰ «ἐταιρεία ἐναερίων ταξιδίων». Καὶ κάθε φορὰ, πού γυρίζοντας ἀπὸ τὰ ταξίδια του πήγαινε στὸ σπίτι τους νὰ τοὺς κάμῃ ἐπίσκεψη, ἔλεγε τοῦ Χριστάκη:

— Πότε θὰ ἔρθῃς, Χριστάκη, νὰ σὲ πάρω μαζί μου στὸ ταξίδι; θὰ ἰδῆς τί ὥραια πού εἶναι. Δὲ γίνεται ὥραιότερο ταξίδι ἀπ' αὐτό.

Μὰ πού ν' ἀκούσῃ ὁ Χριστάκης τέτοιο ταξίδι! Ἔτρεμε, πού τὸ συλλογιζόταν. Νὰ πετάξῃ αὐτός; Ὅταν ἔβλεπε ἀεροπλάνα καὶ περνοῦσαν ὀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ ὕστερα χάνονταν μέσα στὰ σύννεφα, τὸν ἔπιανε σύγκρου. Κι ἄς μὴν ἦταν μέσα. Ὅχι νὰ βρεθῇ κι αὐτὸς ἐκεῖ ἐπάνω! Καὶ στὸν ὕπνο του ἀκόμα, ὅταν ἔβλεπε πὼς πετοῦσε, ξυπνοῦσε τρομαγμένος καὶ δὲν ξανάκλεινε τὰ μάτια του ἀπὸ φόβο, μήπως ξαναπετάξῃ στ' ὄνειρό του.

Θυμόταν τὴ χελώνα τοῦ παραμυθιοῦ, πού τὴν εἶχε ἀρπάξει ἓνας αἰτὸς στὰ νύχια του, τὴν πῆγε ὡς τὰ σύν-

νεφα κι ύστερα τὴν ἄφησε κι ἔπεσε κάτω κι ἔσπασε τὸ καύκαλό της. "Α! ὄχι! αὐτὸς δὲ θὰ τὴν πάθαινε ποτὲ σὰν τὴν ἀνόητη χελώνα.

Ὁ θεῖος του μιλοῦσε συχνὰ στὸ τραπέζι γιὰ τὰ ταξί-

δια του. Ἔλεγε, ὅτι πιὸ ἀσφαλισμένος εἶναι νὰ ταξιδεύῃ κανεὶς σήμερα μὲ ἀεροπλάνο παρὰ μὲ ἀτμόπλοιο. Χιλιάδες ἄνθρωποι ταξιδεύουν σ' ὅλο τὸν κόσμον μὲ ἀεροπλάνα. Καὶ τί ταξίδι! Φεύγουν ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ πᾶνε στὴν ἄλλη ἄκρη. Χιλιάδες μίλια. Μήπως δὲν τὰ βλέπουν νὰ περνοῦν, κάθε τόσο τὰ μεγάλα ὄραϊα ὑδροπλάνα ἀπὸ τὸ

Φάληρο, όπου παίρνουν βενζίνη, για να εξακολουθήσουν το ταξίδι τους; και δόξα στο Θεό, πηγαίνουν κι έρχονται, χωρίς να πάθουν το παραμικρό.

—“Αν γίνονται καμιά φορά και δυστυχήματα, έλεγε ο θεϊός Βασίλης, μήπως δὲ γίνονται και με τὰ ατμόπλοια και με τούς σιδηροδρόμους και με τ' αὐτοκίνητα; Και πολὺ περισσότερα μάλιστα, ὅπως λένε ἐκεῖνοι, πὸν τὰ λογάριασαν. Ποιὸς ὅμως φοβᾶται νὰ ταξιδέψη με ατμόπλοιο, ἐπειδὴ γίνεται πότε πότε κι ἓνα ναυάγιο, ἢ με σιδηρόδρομο, γιατί γίνεται καμιά ἐκτροχίαση ἢ μιὰ σύγκρουση; Γιατί λοιπὸν νὰ φοβᾶστε τ' αεροπλάνα;

Ἔπειτα τούς ἐξηγοῦσε, ὅτι σήμερα ἔχουν τελειοποιηθῆ τόσο οἱ μηχανές τῶν αεροπλάνων, πὸν σπάνιο εἶναι νὰ πάθουν τίποτε. Τὰ μεγάλα μάλιστα αεροπλάνα ἔχουν ἀπὸ τρεῖς και τέσσερεις ἑλικες, με ξεχωριστοὺς κινητήρες, πὸν, κι ἂν πάθῃ ὁ ἓνας τίποτε, ταξιδεύουν με τούς ἄλλους.

— Τὰ καημένα τὰ ατμόπλοια—τούς ἔλεγε ἀκόμη—ἄμα τὰ πιάση μιὰ δυνατὴ τρικυμία, δὲ μποροῦν νὰ τὴν ξεφύγουν. Θὰ τὴν περάσουν θέλοντας και μὴ.

— Μήπως τ' αεροπλάνα μποροῦν νὰ τὴν ξεφύγουν; ρωτοῦσε ὁ Χριστάκης.

— Βέβαια τὴν ξεφεύγουν... τοῦ ἐξήγησε ὁ θεϊός. Γιατί μποροῦν νὰ πετοῦν ψηλότερα ἢ χαμηλότερα και νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ μεγάλα ρεύματα τοῦ ἀέρα. Κάποτε μάλιστα πετοῦν ψηλότερα ἀπὸ τὰ σύννεφα. Ἀποκάτω τους βρέχει και πέφτουν κερανοὶ κι αὐτὰ ταξιδεύουν, μέσα στὸν ἥλιο και τὴ γαλήνη. Με τὸν ἴδιον τρόπο ξεφεύγουν και τὶς ὀμίχλες, πὸν εἶναι μεγάλος κίνδυνος γιὰ τὰ πλοῖα στὴ θάλασσα. Και οὔτε ξέρες ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐπάνω, γιὰ νὰ πέσουν ἐπάνω τους

οὔτε φόβο ἔχουν νὰ συγκρουστοῦν μὲ ἄλλα σκάφη μέσα στὴν ἀπλοχωριὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἔπειτα τοὺς ἐξηγοῦσε πάλι, ὅτι μὲ τὸν ἀσύρματο σήμερα τ' ἀεροπλάνα ἔχουν ταχτικὲς πληροφορίες ἀπὸ τοὺς μετεωρολογικοὺς σταθμούς, τί καιρὸ θ' ἀπαντήσουν μπροστά τους. Καὶ φυλάγονται ἀλλάζοντας πορεία ἢ δὲν ξεκινοῦν ἀπὸ τ' ἀερολιμάνια, ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ κακοκαιρία. Γι' αὐτὸ κάθε μέρα πληθαίνουν οἱ ἐπιβάτες τῶν ἀεροπλάνων. Σήμερα ὅλοι ταξιδεύουν ἄφοβα μὲ τ' ἀεροπλάνα. Ὡς καὶ οἱ ἀγράμματοι, ποὺ ἔβλεπαν ἄλλοτε ἀεροπλάνο κι ἔκαναν τὸ σταυρό τους ἀπὸ τὸ φόβο τους.

— Νὰ ἰδῆτε—τοὺς ἔλεγε ὁ θεῖος Βασίλης—ὅτι σὲ λίγα χρόνια οἱ ἄνθρωποι θὰ προτιμοῦν τ' ἀεροπλάνα ἀπὸ τὰ βαπόρια καὶ τοὺς σιδηροδρόμους. Ὅχι μόνο γιὰ νὰ ταξιδεύουν γρήγορα, ἀλλὰ καὶ γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια.

Μὰ ποῦ ν' ἀκούσῃ πάλι ὁ Χριστάκης! Ἀπὸ τὸ ἕνα αὐτὶ ἔμπαιναν τὰ λόγια τοῦ θείου του κι ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῦ ἔβγαιναν. Αὐτὸς δὲ θὰ πετοῦσε ποτέ. Μιὰ φορὰ μόνον ἀποφάσισε νὰ στείλῃ ἕνα γράμμα σὲ κάποιον φίλο του στὴ Θεσσαλονίκη μὲ τὸ ἀεροπορικὸ ταχυδρομεῖο. Καὶ ὥσπου νὰ φτάσῃ τὸ γράμμα—ἔφτασε σὲ δυὸ ὥρες μέσα—ἔτρεμε, σὰ νὰ ἦταν ὁ ἴδιος μέσα στὸ φάκελο.

Θὰ τὸ πιστέψετε λοιπόν; Σήμερα, ὕστερα ἀπὸ δώδεκα χρόνια, ὁ Χριστάκης πετάει! Ἐγινε ἀεροπόρος κι αὐτὸς σὰν τὸ θεῖο του. Καὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους ἀεροπόρους μας. Καὶ γελάει, ὅταν συλλογίζεται τοὺς παιδιάτικους φόβους του.

8. ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

Ένα παιδί διαβάζει
 κι από τὸ παραθύρι
 μιὰ ἀχτίδα ἡλίου μπαίνει
 καὶ τὸ γλυκοκοιτάζει.
 «Ἔλα, μικρούλη μου, ἔξω
 νὰ παίξωμε μαζί!».
 Μὰ τὸ παιδί τῆς γνέφει :
 «Μελέτη ἔχω πολλή!».

Τοῦ γλυκοψιθυρίζει
 κι ἓνα μικρὸ πουλάκι :
 «Ἐξω οὐρανὸς γαλάζιος,
 τὸ δάσος πρασινίζει».
 Καὶ τὸ παιδί κοιτάζει
 μ' ἀγάπη τὸ πουλί,
 μὰ λέει : «Ὅταν τελειώσω
 μελέτη καὶ γραφή».

Τὰ πράσινά της φύλλα
 νά ! κι ἡ μηλιὰ σαλεύει :
 «Ἔλα νὰ δοκιμάσης
 τὰ ζουμερά μου μῆλα
 κοκκίνισαν, τὰ βλέπεις ;
 δὲν εἶναι πιὰ στυφά».
 «Ὅταν θὰ μελετήσω,
 θαρθῶ» λέει στὴ μηλιά.

«Ἐτέλειωσα !» φωνάζει
 «Τώρα μπορῶ νὰ παίξω».
 Στὸν κῆπο κατεβαίνει,
 τὰ μῆλα δοκιμάζει,

ἀκούει καὶ τὸ πουλάκι,
 ποὺ γλυκοκελαηδεῖ,
 καὶ χαίρεται στὸν ἥλιο
 τὸ φρόνιμο παιδί!

Μυρτιώτισσα

9. ΤΟ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ

Τὸ ἔλεγαν «Καταραμένο Χωριό».

Ὅταν κανένας ξένος ἤθελε νὰ πάη νὰ περάσῃ ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι του, ὅλοι ὅσοι τὸ ἤξεραν αὐτὸ τὸ χωριό, τοῦ ἔλεγαν:

— Σ' αὐτὸ τὸ καταραμένο χωριό θὰ πᾶς; ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάῃ!

Καὶ κανένας δὲν πήγαινε. Καὶ ὅποιος γελάστηκε μιὰ φορὰ καὶ πῆγε, δὲν ξαναπῆγε πιά.

Καὶ ὅμως ἦταν ἓνα ὠραῖο χωριό, χτισμένο στὴν πλαγιά ἐνὸς καταπράσινου βουνοῦ. Τὰ σπιτάκια του, καθὼς σκαρφάλωναν ἀνάμεσα στὶς πρασινάδες, φαίνονταν ἀπὸ μακριὰ σὰν κοπάδι ἀπὸ λευκόμαλλα πρόβατα. Κρύα, γάργαρα νερὰ τὸ δροσίζαν. Τὰ περιβόλια τοῦ ἔδιναν πλούσιο καρπό. Τί σταφύλια τὸ καλοκαίρι καὶ τί μῆλα τὸ χειμῶνα! Ἦταν μὲ τ' ὄνομα τὰ σταφύλια του καὶ τὰ μῆλα του, ἀκόμη καὶ στὴν Ἀθήνα. Καὶ τὸ χῶμα τῶν βουνῶν του, παχὺ καὶ πλούσιο, ἔδινε ἀφθονὴ βοσκή. Τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια χάριζαν ἀφθονο καὶ ὠραῖο γάλα. Καὶ στὶς στάβλους οἱ τσοπάνηδες ἔβγαζαν τὸ καλύτερο βούτυρο καὶ ἔπηζαν τὸ ἐκλεχτότερο τυρί. Ὅλα τὰ καλὰ τὰ εἶχε δώσει ὁ Θεὸς σ' αὐτὸ τὸ χωριό.

Εὐλογημένο ἔπρεπε νὰ τὸ λένε τέτοιο χωριό, ὄχι καταραμένο.

Γιὰ νὰ τοῦ βγῆ ὁμως τὸ κακὸ ὄνομα, δὲν τοῦ βγῆκε ἄδικα. Μαζὶ μὲ τὰ καλὰ του, κάτι κακὸ καὶ ἀνάποδο θὰ εἶχε. Καὶ εἶχε πολλὰ, ὅπως ἔλεγαν οἱ ξένοι πού εἶχαν περάσει ἀπ' ἐκεῖ. Ἔμοιαζε μὲ τὸν ὁμορφο ἄνθρωπο, πού ἔχει κακὴ καὶ διεστραμμένη ψυχή.

Τὰ σπίτια του, κάτι ἔλεινές χαμοκέλες, ἦταν βρώμικα καὶ ἀπεριποίητα. Οὔτε τὸ νερὸ ἔλειπε ἀπὸ τὸν τόπο νὰ τὰ καθαρίσουν, οὔτε τὰ χρήματα ἔλειπαν ἀπὸ τοὺς χωριάτες νὰ τὰ περιποιηθοῦν. Κέρδιζαν ἀρκετὰ ἀπὸ τὶς ἐσοδεῖές τους. Ἀλλὰ τοὺς ἔλειπε τὸ φιλότιμο.

Ἡ ἀκαθαρσία τοὺς ἔτρωγε. Οἱ ψύλλοι χόρευαν ὅλο τὸ χρόνο καὶ τὸ καλοκαίρι οἱ κορέοι, οἱ μύγες καὶ τὰ κουνούπια εἶχαν πανηγύρι. Καὶ οἱ ἀρρώστιες, πού τὶς γεννάει ἡ ἀκαθαρσία, δὲν ἀπολείπανε. Οἱ ἄνθρωποι ἦταν χλωμοί, σὰν τὰ λεμόνια, καὶ τὰ παιδιά ἀρρωστιάρικα καὶ ζαρωμένα. Ὅσοι γελάστηκαν καὶ πῆγαν ἐκεῖ νὰ ξεκαλοκαιριάσουν, ἔφευγαν πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα τους, γιατί, ἀντὶ νὰ βροῦν τὴν ὑγεία τους, ἀρρώστειναν.

Μὰ καὶ οἱ χωριάτες, ἀντὶ νὰ τραβήξουν τοὺς ξένους μὲ τὸν καλὸ τους τρόπο, τοὺς ἔδιωχναν δίχως νὰ τὸ καταλάβουν. Ἄμα ἔπεφτε ξένος στὰ χέρια τους, κοίταζαν νὰ τὸν γδύσουν. Ὅλα τους τὰ πράματα τὰ πουλοῦσαν ἀκριβότερα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Γιὰ νὰ νοικιάσουν δυὸ παλιοκαμαροῦλες, ζητοῦσαν περισσότερα κι ἀπὸ τὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα. Ἐνα ποτήρι νερὸ νὰ ζητοῦσε κανεὶς, ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώσει.

Τὰ παιδιά τους ἦταν κι αὐτὰ κακομοιριασμένα καὶ πρόστυχα. Περιγελοῦσαν τοὺς ξένους, πετροβολοῦσαν τὰ περαστικὰ αὐτοκίνητα, ἔβαζαν τὰ σκυλιά τους νὰ κυνηγοῦν τοὺς περαστικούς. Καὶ οἱ γονεῖς τους, ἀντὶ νὰ τὰ μαλώσουν, τὰ ἔβλεπαν καὶ τὰ καμάρωναν.

Μὰ μήπως ἦταν κι αὐτοὶ καλύτεροι ; Γιὰ νὰ κρατήσουν καμιά συντροφιά ἀπὸ περαστικoὺς ξένους στὸ χωριό τους, ἔριχναν καρφιά στὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ τρυποῦν τὰ λάστιχα τῶν αὐτοκινήτων κι ἔτσι, θέλοντας καὶ μὴ, νὰ μένουν οἱ ξένοι, ὥσπου νὰ τὰ διορθώσουν. Κι ὅταν ἔμεναν, ἔπεφταν ἐπάνω μικροὶ καὶ μεγάλοι, σὰν τὶς μύγες στὸ ψοφίμι. Τὰ παιδιὰ ζητιάνευαν. Ἔφερναν ἕνα λουλουδάκι τοῦ κάμπου καὶ ζητοῦσαν νὰ πληρωθοῦν. Ὅταν δὲν εἶχαν λουλούδι, ἔφερναν ἕνα πράσινο φύλλο καὶ ἠθέλαν νὰ τὸ πουλήσουν γιὰ τριαντάφυλλο. Οἱ μεγάλοι γιὰ τὸ παραμικρότερο θέλημα γύρευαν χρήματα. Τὰ μαγαζιά γιὰ δυὸ αὐγά τηγανητὰ καὶ λίγο τυρὶ ζητοῦσαν τὴ μάνα τους καὶ τὸν πατέρα τους, πὺν λέει ὁ λόγος.

Καὶ τί νὰ ἴδουν οἱ ξένοι καὶ τὶς λίγες ὥρες, πὺν ἔμεναν στὸ καταραμένο χωριό ; Οἱ χωριάτες ἔβριζαν καὶ βλαστημοῦσαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ὅπως λένε ἀλλοῦ «καλημέρα». Οἱ φιλονικίες δὲν ἀπόλειπαν. Μαχαίρια ἀστραφταν στὰ καλὰ καθούμενα καὶ πιστόλια βροντοῦσαν. Τὴν Κυριακὴ μαζεύονταν ὅλοι στὰ δύο καφεενάκια τοῦ χωριοῦ, ἔπαιζαν χαρτιά καὶ μάλωναν γιὰ τὰ πολιτικά. Στὴν ἐκκλησία πηγαιναν μόνον κάτι γέροι καὶ κάτι γριουλές. Οἱ ἄλλοι, ὅταν δὲν ἔπαιζαν χαρτιά στὸ καφενεῖο, μεθοκοποῦσαν σὶς ταβέρνες.

Κρίμα στ' ὠραῖο χωριό ! Μὲ τὰ τόσα καλά, πὺν τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός, μποροῦσε νὰ εἶναι εὐλογημένο. Νὰ τρέχουν ἀπὸ παντοῦ οἱ ξένοι καὶ ν' ἀφήνουν τὰ λεφτὰ τους, ὅπως ἔτρεχαν στ' ἄλλα χωριά, πὺν ἔβρισκαν πάστρα, περιποίηση, ἀνθρωπιά καὶ καλοσύνη. Κι ὅμως αὐτὸ ἦταν καταραμένο. Ἔτσι ὅλοι τὸ ἤξεραν. Εἶχε χάσει καὶ τ' ὄνομά του. Καὶ τὸ ἔλεγαν ὅλοι : «τὸ Καταραμένο Χωριό».

10. ΤΟ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ

Μιά Κυριακή πρωί, ὕστερ' ἀπὸ τὴ λειτουργία, οἱ γεροντότεροι τοῦ καταραμένου χωριοῦ εἶχαν μαζευτῆ στὸ καφενεῖο τῆς μικρῆς πλατείας. Ὁ μπαρμπα-Μηνάς, ὁ γεροντότερος ἀπ' ὄλους, πού τὸν ἄκουγαν ὄλοι, γιατί ἔλεγε σωστὰ καὶ φρόνιμα λόγια, σηκώθηκε καὶ τοὺς μίλησε.

— Δὲν εἶναι κρίμα κι ἄδικο—τοὺς εἶπε—νὰ μὴ ζυγῶνη κανένας στὸ χωριό μας, σὰ νὰ εἴμαστε λωβιάρηδες; Τί κακὸ εἶναι τοῦτο; Ὅλα τὰ περιγύρα χωριά γεμίζουν ἀπὸ ξένους κάθε καλοκαίρι καὶ μαζεύουν «παρὰ μὲ τὴν οὐρά»! Κι ἀκούνε κι ἓναν καλὸ λόγο, πού ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὰ λεφτά. Καὶ μὲ τὸ νὰ πηγαίνουν οἱ ξένοι, ἡ Κυβέρνηση τοὺς ἔκαμε καὶ δρόμους καὶ σχολεῖα καὶ ὅλα τὰ καλά. Μονάχα ἐμεῖς ζοῦμε κρυφὰ ἀπὸ τὸ Θεό, πού λέει ὁ λόγος. Κι ὅσο πᾶμε καὶ χειρότερα. Ἄλλοῦ πῆγαν ξένοι κι ἔχτισαν σπίτια. Ἐδῶ κι οἱ δικοὶ μας ἀκόμη, ὅσοι ἔχουν τὸν τρόπο τους, πουλοῦν τὰ σπίτια τους καὶ φεύγουν.

— Ἡ μοίρα μας εἶναι μπαρμπα-Μηνά... εἶπαν μερικοί. Τί θέλεις νὰ κάνουμε;

— Δὲν εἶναι ἡ μοίρα μας... τοὺς εἶπε ὁ φρόνιμος μπαρμπα-Μηνάς. Ὁ ἄνθρωπος κάνει μονάχος του τὴ μοίρα του. Δόξα νάγη ὁ Θεός, μᾶς ἔδωσε ὠραῖον τόπο. Ἄερα καθαρό, χῶμα καρπερό, νερὰ κρούσταλλα. Θὰ μπορούσαμε κι ἐμεῖς νὰ κάνουμε τὸ χωριό μας Παράδεισο. (Καὶ τὸ κάναμε Κόλαση. Τί, νὰ κρυβώμαστε μεταξὺ μας; Εἴμαστε βρωμιάρηδες, βλάστημοι, παραδόπιστοι! Τὰ σπίτια μας εἶναι ἀχούρια. Μᾶς πνίγει ἡ μύγα καὶ τὸ κουνούπι καὶ μᾶς δέρνουν οἱ ἀρρώστιες ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσία μας. Κι ἂν ξεπέση καμιὰ φορὰ καὶ κανένας ξένος ὡς ἐδῶ, κοιτάζομε νὰ τοῦ πάρωμε καὶ τὸ πουκάμισό του. Ποιὸς νὰ μᾶς ζυγῶση; Οἱ ἄνθρωποι

σήμερα εἶναι ἀλλιώως μαθημένοι. Δὲ μποροῦν νὰ ζήσουν σὰν τὰ ζῶα. Θέλουν καθαριότητα καὶ ἀνθρωπιά.»

— Γιὰ τοὺς ξένους θὰ κοιτάζουμε τώρα ; πετάχτηκε κι εἶπε κάποιος. "Ἄν δὲν τοὺς ἀρέσωμε, νὰ μὴ σώσουν ποτέ τους νὰ ἔρθουν στὸ χωριό μας.

— "Ὁχι γιὰ τοὺς ξένους . . . τὸν ἀποπῆρε θυμωμένος ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς καὶ χτύπησε τὸ ραβδί του στὸ γῶμα. Γιὰ τὸν ἑαυτό μας, γιὰ τὰ παιδιά μας ! Γιατὶ πρῶτα ἔμεῖς ὑποφέρομε ἀπὸ τὰ χάλια μας. Οἱ ξένοι δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη μας. Βρίσκουν κι ἄλλοῦ νὰ πᾶνε. Καὶ εἶναι παρακαλετοὶ παντοῦ. Νὰ μὴ φοβερῶνται λοιπὸν τοὺς ξένους, κουμπάρε. Τὸ κεφάλι σου νὰ φοβερῶνται !

Τὸν ἀποπῆραν καὶ οἱ ἄλλοι.

— Σωστὰ τὰ λέει ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς. "Ἡ θὰ γίνουμε ἀνθρώποι ἢ θὰ μᾶς πάρη ἢ κατάρρα.

— Τὰ λόγια εἶναι φτώχεια . . . εἶπε τότε ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς. "Ἀπὸ αὔριο πρέπει ὁ καθένας μας καὶ ὅλοι μαζί νὰ κοιτάξουμε γιὰ τὸ χωριό μας. Νὰ τὸ κάμουμε ν' ἀστράφτη. Καὶ ν' ἀλλάξουμε κι ἔμεῖς κεφάλι.

Τὰ λόγια τοῦ μπαρμπα-Μηνᾶ ἔπιασαν τόπο. Ζύγωνα καὶ τὸ καλοκαίρι. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα οἱ χωριάτες ἄρχισαν ν' ἀσβεστῶνουν τὰ σπίτια τους, νὰ καθαρίζουν τοὺς δρόμους, νὰ συμμαζεῦουν τοὺς χοίρους τους, ποὺ γύριζαν ἐλεύθεροι στοὺς δρόμους, νὰ μαζεῦουν τὶς κοπριές καὶ τὰ σκουπίδια καὶ νὰ τὰ κουβαλοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, νὰ φέρουν χώματα καὶ νὰ σκεπάζουν ὅλα τὰ βαλτόνερα. Κι ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς, μὲ ὅλα τὰ γεράματα, γύριζε παντοῦ, μὲ τὸ ραβδί του καὶ παράστεκε στὴ δουλειά. «Κι ἐδῶ, παιδιά μου, κι ἐκεῖ, παλικάρια μου». Εἶχε στρώσει στὴ δουλειὰ καὶ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

“Ὅλο τὸ χωριὸ δούλευε νὰ συγυριστῆ, λὲς καὶ περιμένε χαρὲς καὶ ξεφαντώματα.

Μέσα σὲ δυὸ μῆνες τὸ χωριὸ εἶχε γίνεи ἀγνώριστο. “Ἀστράφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Οἱ ξένοι ἄρχισαν νὰ ἐρχονται στὴν ἀρχὴ ὀλιγοστοί, ἔπειτα περισσότεροι. Γιατὶ καὶ τὸ χωριὸ αὐτὸ ἦταν τ’ ὁμορφότερο ἀπὸ τ’ ἄλλα. Οἱ ἀνθρώποι του τὸ εἶχαν χαλάσει. Τώρα, ὅπως τοῦ εἶχε βγεῖ τὸ κακὸ ὄνομα, ἄρχισε νὰ τοῦ βγαίνει τὸ καλὸ.” Ἐφυγαν οἱ κακὲς του ἡμέρες καὶ ἦρθαν οἱ καλές.

“Ὅλοι τώρα ἦταν εὐχαριστημένοι. Μονάχα οἱ χοῖροι, πού τοὺς εἶχαν περιορίσει καὶ δὲν ἔβασκαν πιά μέσα στοὺς δρόμους, δὲν ἦταν καθόλου εὐχαριστημένοι.

— Χαλᾶνε τὸ χωριὸ μας, ἔλεγαν, δὲν εἶναι πιά νὰ ζήσει κανεὶς ἐδῶ πέρα! Καὶ εἶχαν δίκιο.

11. ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἐκεῖ στ’ ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
 στὰ δροσερὰ χορτάρια,
 πὺ μουρμουρίζουν τὰ νερὰ
 καὶ χύνονται καθάρια,
 ἐκεῖ στ’ ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
 ὅπου φυσάει τ’ ἀγέρι
 καὶ χαιρετᾶ τὰ λούλουδα
 καὶ παίξει μὲ τὴ φτέρη
 καὶ τὰ πουλάκια κεληδοῦν
 στὰ δέντρα ταίρι ταίρι,
 ἀπλώνεται μικρὸ χωριὸ
 μὲ πεῦκα στολισμένο
 καὶ μὲς τὸν ἥλιο λουζεται
 λευκὸ κι εὐτυχισμένο.

Τὰ κάτασπρα σπιτάκια του,
 μικρὰ καὶ μετρημένα,
 καθὼς φωλιὲς μικρῶν πουλιῶν
 στὰ δέντρα εἶναι κρυμμένα.
 Ἔχει κι ἀμπέλια νὰ χαρῆ
 καὶ στάχνα νὰ θερίση,
 ἔχει καὶ πρόσχαρη ἐκκλησιὰ
 κοντὰ στὴν κρῦα βρύση
 κι ἔρχεται κάθε χωριανὸς
 ἐκεῖ νὰ προσκυνήση.
 Φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ παπᾶ
 καὶ τὸν καλημερίζουν
 καὶ στὶς δουλειές τους ὕστερα
 μὲ προκοπὴ γυρίζουν.

I. Πολέμης

12. Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΕΡΝΑΕΙ

Εἰκοσιπέντε Μαρτίου! Ἡ ἐθνικὴ μας γιορτή!

Μπροστὰ στὸ μνημεῖο τοῦ Ἄγνωστου Στρατιώτη γίνεται ἡ παρέλαση τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ ἀξιωματικοὶ μὲ ὑψωμένα τὰ γυμνὰ σπαθιά, ἐπάνω στ' ἄλογά τους, χαμηλώνουν τὰ σπαθιά τους, καθὼς περνοῦν. Χαιρετοῦν Ἐκεῖνον ποὺ ἔπεσε ἀγνώριστος γιὰ τὴν Πατρίδα, χαιρετοῦν ὅλους τοὺς γενναίους, ποὺ θυσίασαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Κι ὁ στρατὸς περνάει, μὲ τὶς σάλπιγγες, τὰ τύμπανα, μὲ τὴ μουσικὴ του μπροστὰ. Περνάει ἡ Σημαία...

Ἀτέλειωτο εἶναι τὸ πέρασμά του.

Περνοῦν οἱ στρατιωτικὲς σχολές, μὲ τὰ νέα παιδιά, ποὺ θὰ βγοῦν αὔριο ἀξιωματικοί. Τὰ σχολεῖα τοῦ στρατοῦ τῆς

ξηρᾶς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἀέρα. Περνάει τὸ πεζικό, οἱ φαντᾶροι. Περνάει τὸ εὐζωνικό, οἱ τσολιάδες, μὲ τὶς ἄσπρες φουστάνελες. Περνάει τὸ πυροβολικό μὲ τὰ κανόνια. Περνοῦν τὰ τάνκς, τὰ ἄρματα μάχης καὶ τὰ μεγάλα ἀντιαεροπορικά κανόνια. Περνάει τὸ ἵππικό, μὲ τοὺς ἵππεις καμαρωτοὺς ἐπάνω στὰ ὠραῖα ἄλογα. Περνοῦν

ψηλά στὸν οὐρανὸ τ' ἀεροπλάνα σὰν τεράστια πουλιά,
 ποὺ σκίζουν τὸν ἀέρα βουίζοντας.

Περνάει ἡ ἐλληνικὴ λεβεντιά, μὲ τὰ κορμιὰ στητά, μὲ
 τὰ κεφάλια ὀρθά, μὲ τὰ μέτωπα ψηλά, μὲ περήφανη μα-
 τιά, μὲ ἀτρόμητη καρδιά. Περνάει ἡ λεβεντιά, σὰν ἕνας
 ἄνθρωπος. Μὲ μιὰ ψυχὴ, μὲ μιὰ καρδιά, γιὰ τὴν Πατρίδα.

Περνάει ἡ Ἑλλάδα μας

13. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ

α') Ἡ κίσσα.

Ἡ κίσσα ἦταν ἄλλοτε ἓνα ὄμορφο κορίτσι, πολὺ ἔξυπνο καὶ νοικοκυρεμένο. Γιὰ δυστυχία της ὁμως πέθανε ἡ μητέρα της κι ἔμεινε ὄρφανή. Ὁ πατέρας της τότε πῆρε ἄλλη γυναίκα. Ἡ μητριὰ ὁμως αὐτῆ τῆς κίσσας ἔτυχε νὰ εἶναι πολὺ κακὴ καὶ κακομεταχειριζόταν τὴν κίσσα. Τὴ μάλωνε καὶ τὴν ἔδερνε συχνὰ μὲ τὴν παραμικρὴ ἀφορμὴ. Τὴ βασάνιζε καὶ τὴν ἄφηνε νηστική.

Ἡ κίσσα τότε ἔφευγε κρυφὰ καὶ πήγαινε στὸ δάσος κι ἔτρωγε βαλανίδια, γιὰ νὰ μὴν πεθάνη ἀπὸ τὴν πείνα. Κι ἐπειδὴ δὲν μπορούσε πιά νὰ ὑποφέρῃ τὴν τυραννισμένη αὐτὴ ζωὴ, παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τὴν κάμῃ πουλί.

Ὁ Θεὸς τὴ λυπήθηκε καὶ τὴν ἔκαμε κίσσα. Ἀπὸ τότε γυρίζει στὸ δάσος καὶ τρῶει βαλανίδια. Δὲν παχαίνει ὁμως ποτέ, γιὰτὶ ἀδυνάτισε πολὺ ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ τὰ βάσανα, πὸν τῆς ἔκανε ἡ μητριὰ της.

β') Ὁ τσοπανάκος.

Ὁ τσοπανάκος πρῶτα ἦταν ἄνθρωπος καὶ κάποιος πλούσιος τὸν εἶχε πάρει νὰ φυλάη τ' ἄλογά του. Μιὰ μέρα ὅμως ὁ τσοπανάκος ἔχασε ἓνα ἄλογο. Ὁ κύριός του τὸν ἔδειρε ἀλύπητα καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάη νὰ βρῆ τὸ ἄλογο καί, ἂν δὲν τὸ βρῆ, νὰ μὴ γυρίσῃ ποτέ.

Ὁ τσοπανάκος καταλυπημένος πῆρε τὸ ραβδί του καὶ γύριζε σὲ δάση καὶ σὲ βουνὰ νάβρῃ τὸ ἄλογο. Ἔτρεχε ἀκούραστος σ' ὅλα τὰ μέρη, μὰ τὸ ἄλογο δὲ βρέθηκε πουθενά. Τοῦ φώναζε, τοῦ σφύριζε, τοῦ ξανασφύριζε, τίποτε! Κάθισε λοιπὸν σ' ἓνα δάσος νηστικὸς καὶ κατακουρασμένος κι ἀδιάκοπα σφύριζε, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ τὸ ἄλογο.

Ὁ Θεὸς τέλος τὸν λυπήθηκε καὶ τὸν ἔκαμε πουλί. Τὸ πουλί αὐτὸ ἐξακολοθεῖ καὶ τώρα ἀκόμη νὰ ψάχνῃ γιὰ τὸ ἄλογο, πὸν ἔχασε. Πετᾷ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο καὶ ἀπὸ βράχο σὲ βράχο καὶ ὅλο σφυρίζει στὸ χαμένο ἄλογο. Ὅταν βρῆ τὸ ἄλογο, θὰ ξαναγίνῃ ἄνθρωπος.

Τὸν λένε καὶ σφυριχτάρη.

14. ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ ΚΑΙ ΜΥΡΜΗΓΚΙ

(Διάλογος)

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ἔχω πολλὰ παράπονα, μυρμήγκι μου, μαζί σου.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Πολὺ λυποῦμαι, τζίτζικα, κι ἀμέσως ἐξηγήσου.

Ποτὲ δὲν ἔκανα κακὸ καὶ βλάβη σὲ κανένα·
κι ἔπειτα τίποτε κοινὸ δὲν ἔχω ἐγὼ μὲ σένα.

Λοιπὸν;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Μὲ κακολόγησες καὶ μὲ τὸ παραπάνω,
 κι ἔτσι καὶ τὴν ὑπόληψη καὶ τὴν τιμὴ μου χάνω
 καὶ γίνηκα παράδειγμα μωρίας στοὺς ἀνθρώπους.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Σ' δοκίζομαι στὸ ψίχουλο, ποὺ κουβαλῶ μὲ κόπους,
 πὼς δὲ σὲ νιώθω τί μοῦ λές.

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ἄμέσως θὰ μὲ νιώσης,
 ἂν θέλῃς λίγη προσοχὴ στὰ λόγια μου νὰ δώσης.
 Καὶ πρῶτα πρῶτα γνώριζε, πὼς πρὶν στὰ δέντρο ἀνέβω,
 ἑκατοικοῦσα μὲς στὴ γῆ κι ἐγώ.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Δὲ σὲ πιστεύω.
 Τότε, ποῦ βρῆκες τὰ φτερά ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Μεγάλωσαν ἀγάλι,
 ὅταν στὸ πρόσωπο τῆς γῆς ἐπρόβαλα καὶ πάλι,
 γιατί, προτοῦ χωθῶ στὴ γῆ, ἤμουν ψηλὰ στὸ χῶμα
 μικρός, μικρός σὰν τὸν κοριῶ καὶ πιὸ μικρός ἀκόμα·
 κι ἄνοιξα τρύπα καὶ βαθιὰ μέσα στὴ γῆν ἐμπῆκα
 κι ἔκανα τὸ σπιτάκι μου κι ἐκεῖ τροφήν εὐρῆκα.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Καὶ δὲν ἀνέβαινες ποτὲ κι ἐπάνω ἀπὸ τὴν τρύπα ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ποτέ μου δὲν ἀνέβαινα, γιατί, καθὼς σοῦ εἶπα,
 δὲ μούλειπ' ἢ τροφή.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Λοιπόν ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Στῆς γῆς τὰ καταχθόνια
σιγά σιγά μεγάλωνα κι ἔμεινα δέκα χρόνια.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Ποπό ! δὲν ἐβαρέθηκες ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Καὶ τί ἤθελες νὰ κάνω ;
Ἔτσι τὸ πρόσταξ' ὁ Θεός. Κι ἦρθα στὴ γῆν ἐπάνω
ἐφέτος, μόλις ἄρχισε ζεστὸ τὸ καλοκαίρι
καὶ τὰ φτερά μου στέγνωσαν ὁ ἥλιος καὶ τ' ἀγέρι
καὶ στὴ στιγμούλα πέταξα στοῦ δέντρου τὰ κλαδιά.
Οἱ γεωργοί, πού σκάβουνε κι ἐκεῖνοι πού θερίζουν,
μ' ἔχουν χρυσή τους συντροφιά καὶ χάρη μοῦ γνωρίζουν.
Ἐσὺ μονάχα βρέθηκες νὰ μὲ κατηγορήσης.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Ἐγὼ δὲν εἶπα τίποτε καὶ νὰ μὲ συγχωρήσης
οὔτε καὶ ξέρω τί μοῦ λές, μὰ τὸ σπειρὶ τὸ στάρι !

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ὁ κόσμος τόχει τούμπανο καὶ σὺ κρυφὸ καμάρι !
Ἐσὺ δὲ μ' εἶπες ἄεργο, δὲ μ' εἶπες ἀκαμάτη
κι ἄμυαλο κι ἀσυλλόγιστο ;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Γιὰ πρόσεχε κομμάτι !
Δὲν εἶμ' ἐγὼ κακόγλωσσος κι αὐτὸ δὲν εἶν' ἀλήθεια.

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ναί, τάπες καί τὰ κήρυξες, κι ἔπλασες παραμύθια,
 πὼς τὸ χειμῶνα κάποτε μὲ χιόνια καὶ μὲ πάγο,
 ἐπέινασα κι ὁ δυστυχῆς δὲν εἶχα τὶ νὰ φάγω,
 καὶ σὰν ζητιάνος ταπεινὸς ἦρθα, καθὼς ἐκείνοι,
 μὲ κλάματα στὸ σπίτι σου ζητώντας λεημοσύνη.
 Κι ὅταν ἐσὺ μὲ ρώτησες:—Σὰν ἦταν καλοκαίρι,
 τί ἔκανες, παρακαλῶ; Σοῦ εἶπα:—Ποιὸς δὲν ξέρει,
 πὼς τραγουδοῦσα ὀλημερις χωρὶς καμιὰ φροντίδα;
 Καὶ τότε μ' ἀποκρίθηκες:—Ἔ! τώρα χοροπήδα!
 Πὼς ἦρθα τὸ χειμῶνα ἐδῶ τροφή νὰ σοῦ ζητήσω,
 ἀφοῦ χειμῶνα μήτε ζῶ μήτε μπορῶ νὰ ζήσω;
 Κι ἔπειτα τί εἶν' αὐτὴ ἡ τροφή, πού θὰ ζητοῦσα τάχα,
 ἐνῶ ὁ καημένος τρέφομαι μὲ τὴ δροσιὰ μονάχα;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Αὐτὸ τὸ ψέμα, τζίτζικα, ὁ κόσμος τόχει βγάλει.
 Τὸ ξέρω πὼς δὲν μοιάζομε, ἀλλ' ὅμως ξέρω πάλι,
 πὼς ὁ Θεὸς πού ἔπλασεν ἐσέ, ὅπως κι ἐμένα,
 ξεχωριστὸ προορισμὸ ἔδωσε στὸν καθένα.
 Κι εἴμαστε χρήσιμοι κι οἱ δύο, φίλτατε τζίτζικά μου,
 ἐσὺ μὲ τὸ τραγούδι σου κι ἐγὼ μὲ τὴ δουλειά μου.
 Λαιπὸν, ἄς λησμονήσωμε τὰ ψέματα τοῦ κόσμου
 κι ἀγκάλιασέ με γρήγορα κι ἓνα φιλάκι δός μου!

(Ἀγκαλιάζονται καὶ φιλοῦνται)

I. Πολέμης

15. Ο ΑΧΙΛΛΕΑΣ

α) Ἡ γέννηση καὶ ἡ ἀνατροφή του.

Ὁ Ἀχιλλέας ἦταν γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Πηλέα καὶ τῆς Θέτιδας, ποὺ ἦταν θεὰ τῆς θάλασσης. Ἦταν τ' ὀμορφότερο καὶ γενναιότερο παλικάρι τῆς Ἑλλάδας. Στὸ τρέξιμο μάλιστα δὲν τὸν ἔφτανε κανεὶς· γι' αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι τὸν ἔλεγαν «ταχύποδα».

Ὅταν ὁ Ἀχιλλέας ἦταν ἀκόμη βρέφος, θέλησε ἡ μητέρα του, ποὺ ἦταν ἀθάνατη, νὰ τὸν κάμῃ κι αὐτὸν ἀθάνατο. Μιὰ νύχτα λοιπὸν πῆρε τὸ παιδάκι, κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄντρα της, καὶ τὸ κράτησε πάνω σὲ μιὰ θαυματουργή φωτιά, γιὰ νὰ καῖ ὅ,τι θνητὸ εἶχε μέσα του καὶ νὰ γίνῃ ἀθάνατο παιδί.

Ἐξαφνα ὅμως τὴν εἶδε ὁ ἄντρας της, ὁ Πηλέας, κι ἔτρεξε φοβισμένος καὶ τῆς ἄρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ παιδί μὲ ἄγριες φωνές. Νόμιζε, πὼς ἡ Θέτιδα ἤθελε νὰ τὸ θανατώσῃ.

Ὁ Ἀχιλλέας ἀπὸ τότε ἔμεινε ἄτρωτος. Κανένα ὄπλο δηλαδὴ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸν πληγώσῃ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Μόνον ἡ μιὰ του φτέρνα, ἀπ' ὅπου τὸν εἶχε κρατήσῃ ἡ μητέρα του πάνω στὴ φωτιά καὶ δὲν τὴν εἶχαν ἐγγίσει οἱ φλόγες, μποροῦσε νὰ πληγωθῇ.

Ὅταν μεγάλωσε ὁ Ἀχιλλέας, ὁ πατέρας του τὸν παράδωσε σ' ἓνα σοφὸ Κένταυρο, τὸ Χείρωνα, γιὰ νὰ τὸν ἀναθρέψῃ. Ἐκεῖνος τὸν δίδαξε ὅλες τὶς ἀνδρικές τέχνες καὶ τὸν ἔθρεψε μὲ μυαλὰ ἀπὸ ἀρκουῦδες καὶ μὲ κρέας λιονταριῶν καὶ ἀγριοχοίρων. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀχιλλέας ἔγινε τόσο δυνατὸς καὶ τόσο ἀτρόμητος, ποὺ ὁ μάντης Κάλχας εἶπε:

—«Ἡ Τροία δὲ μπορεῖ νὰ κυριευθῇ ποτὲ χωρὶς τὸν Ἀχιλλέα».

Μόλις ἡ μητέρα του ἄκουσε αὐτὴ τὴν προφητεία, τρό-

μαξε πολύ· γιατί ένας άλλος μάντης είχε προφητέψει πάλι, ὅτι, ἂν ὁ Ἀχιλλέας πάη στὸν Τρωικὸ πόλεμο, θὰ δοξαστῆ, ἀλλ' ὅμως θὰ σκοτωθῆ ἐκεῖ.

Γιὰ νὰ γλιτώση λοιπὸν τὸ παιδί της ἀπὸ τὸ θάνατο, ἡ Θέτιδα σοφίστηκε ἕνα σχέδιο :

Ἦρθε ἀπὸ τῆ θάλασσα κρυφὰ στ' ἀνάκτορα τοῦ ἄντρα της, φόρεσε στὸν Ἀχιλλέα γυναικεῖα φορέματα καὶ τὸν πῆγε σ' ἕνα νησιὶ στῆ Σκύρο. Ἐκεῖ ἔμενε ἕνας βασιλιάς φίλος της. Τὸν παρακάλεσε ἡ θεὰ νὰ κρατησῆ στὸ παλάτι του τὸν Ἀχιλλέα μαζὶ μὲ τὰ κορίτσια του, σὰ νὰ ἦταν καὶ αὐτὸς κορίτσι.

Ἐκεῖ ἔμενε πολὺν καιρὸ ὁ Ἀχιλλέας, χωρὶς νὰ ξέρη κανεὶς τὸ καταφύγιό του καὶ χωρὶς νὰ καταλάβῃ κανεὶς ἀπ' ὅσους τὸν ἔβλεπαν, ὅτι εἶναι ἀγόρι. Γιατὶ ἦταν ὁμορφος σὰν τὰ ὁμορφότερα κορίτσια.

β') Πῶς ἀνακαλύφθηκε ὁ Ἀχιλλέας.

Οἱ Ἕλληνες, πὸν ἔμαθαν ἀπὸ τὸ μάντη ὅτι, ἂν δὲν ἔρθῃ μαζὶ τους ὁ Ἀχιλλέας, ἄδικα θὰ πῆγαιναν στὴν Τροία, ζητοῦσαν νὰ βροῦν τὸν Ἀχιλλέα. Μὰ δὲν μπορούσαν νὰ τὸν βροῦν πουθενά.

Ὁ πανοῦργος ὅμως Ὀδυσσεύς, ὁ βασιλιάς τῆς Ἰθάκης, ἀνάλαβε νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

Τί ἔκαμε λοιπὸν ! Ντύθηκε πρᾶματευτῆς, πῆρε μαζὶ του διάφορα ὑφάσματα καὶ κεντήματα, πέπλους ὠραίους καὶ διαλεχτὲς γυναικεῖες ζῶνες καὶ ἄλλα στολίδια καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ διάφορα πολεμικὰ ὄπλα, πὸν ἄστραφταν. Ἔτσι, σὰ γυρολόγος, γύριζε ὅλες τὶς πολιτεῖες, ζητώντας σ' ὅλα τὰ παλάτια νὰ βρῆ ἀνάμεσα στὶς βασιλοπούλες—ὅπως τοῦ εἶχαν εἰπωμένο—τὸν Ἀχιλλέα.

Ἐκεί ἄρχισε νὰ διαλαλῇ ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι τὰ ἐμπορεύματά του. Ἔτρεξαν τότε ὅλες οἱ βασιλοπούλες νὰ ἰδοῦν,

τί πούλοῦσε ὁ ἔμπορος. Μαζὶ μ' αὐτὲς ἔτρεξε κι ὁ Ἀχιλλέας. Οἱ βασιλοπούλες κοίταζαν μὲ περιέργεια τὰ διάφορα στολῖδια καὶ τὰ ὑφάσματα, γιὰ νὰ διαλέξουν. Ὁ Ἀχιλλέας ὅμως δὲν πρόσεχε στὰ γυναικεῖα ἐμπορεύματα, ἀλλὰ μόλις εἶδε ἓνα σπαθί, πὺ λαιμοκοποῦσε, τὸ πῆρε στὰ χέρια του,

τὸ κοίταξε μὲ περιέργεια καὶ ρώτησε τὸν Ὀδυσσεά, πόσο τὸ πουλεῖ αὐτὸ τὸ σπαθί.

Ἐὐδυσσεάσ καταλάβε, ὅτι αὐτὸς ἦταν ὁ Ἀχιλλέας. Ἐγνεψε στοὺς συντρόφους του καὶ τότε ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἄρχισε νὰ σαλπίζῃ πολεμικὸ ἐμβατήριον. Τὰ κορίτσια τρόμαξαν κι ἔτρεξαν νὰ κρυφτοῦν μέσα σ' ἀνάκτορα. Ὁ Ἀχιλλέας ὁμως ἄρπαξε τὸ ξίφος, τὸ ἔβγαλε ἀπὸ τὴ θήκη του, ἀγρίεψε καὶ ὄρησε νὰ ἐπιτεθῆ, γιὰτὶ νόμισε, πὼς ἔρχονται ἐχθροί.

Ἐπονηρὸς Ὀδυσσεάσ χαμογέλασε τότε καὶ φώναξε :

— Ἀχιλλέα, ἄφησέ τ' αὐτά! Πέταξε τὰ γυναικεία φορέματα κι ἀκολούθησέ με.

ἘἈχιλλέας ξαφνίστηκε καὶ τὸν ρωτᾷ :

— Ποῦ ξέρεις, πὼς εἶμαι ὁ Ἀχιλλέας; ποιὸς εἶσαι σύ;

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεάσ καὶ γιὰ σένα ἦρθα ἐδῶ.

Καὶ τοῦ διηγῆθηκε ὅλη τὴν ἱστορία γιὰ τὸν πόλεμον τῆς Τροίας.

— Εἶναι ντροπὴ σ' ἕναν Ἀχιλλέα, τοῦ εἶπε ὁ Ὀδυσσεάσ, νὰ φορῇ γυναικεία φορέματα καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πάῃ στὸν πόλεμον, ποῦ θὰ πᾶνε ὅλα τὰ Ἐλληνόπουλα καὶ ὅλοι οἱ ἦρωες καὶ βασιλιάδες τῆς Ἑλλάδας. Εἶναι μεγάλη ντροπὴ!

— Θὰ πάω καὶ ἐγὼ! εἶπε ὁ Ἀχιλλέας. Δὲν εἶμαι κορίτσι. Θὰ πάω!

Καὶ κράτησε τὸ λόγο του. Γύρισε στὴν πατρίδα του καὶ εἶπε τὴν ἀπόφασί του στὸν πατέρα του τὸν Πηλέα. Καὶ ὅταν ἐκεῖνος τοῦ εἶπε πὼς, ἂν πάῃ στὸν πόλεμον, θὰ σκοτωθῆ, ὁ Ἀχιλλέας ἀπάντησε :

— Πατέρα μου, καλύτερα νὰ πεθάνω νέος καὶ δοξασμένος γιὰ τὴν πατρίδα μου, παρὰ νὰ ζῶ χίλια χρόνια ἄγνωστος καὶ καταφρονημένος.

ἘΠηλέας δὲν εἶπε τίποτε. Ἐἤξερε κι ὁ ἴδιος, ὅτι ὁ

γίος του είχε δίκιο. Τοῦ ἔδωσε λοιπὸν τὴν ἄδεια νὰ πάη στὸν πόλεμο.

Ὁ Ἀχιλλέας ἐτοιμάστηκε, πῆρε τὸ στρατό του, τοὺς γενναίους Μυρμιδόνες, πῆρε καὶ τὸν πιστό του φίλο Πάτροκλο καὶ ἔφτασε στὴν Αὐλίδα, ὅπου ἤτάν συγκεντρωμένοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, γιὰ νὰ πᾶνε μὲ τὰ πλοῖα τους στὴν Τροία νὰ πολεμήσουν.

16. Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ

α') Ἡ τρικυμία.

Τὰ βάσανα τοῦ Ὀδυσσεά δὲν εἶχαν τελειώσει ἀκόμη. Μῆνες εἶναι, πὺ ἔφυγε ἀπ' τὴν Τροία, γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα, τὴν Ἰθάκη. Μῆνες παλεύει μὲ τ' ἄγρια κύματα καὶ παραδέρνει σὲ ξένους τόπους, ἀνάμεσα σὲ ξένους καὶ ἄγνωστους ἀνθρώπους. Ἔχασε τοὺς συντρόφους του, πὺ τοὺς ἄρπαξε ἡ θάλασσα, μὰ δὲν ἔχασε τὴν πίστη του στοὺς θεοὺς. Κάποτε θ' ἀντικρίσῃ ἕναν ἀγαπημένο καπνὸ ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ του.

Τώρα φεύγει γιὰ καινούρια ταξίδια ἀπὸ τὸ νησί τῆς Καλυψῶς, ὅπου τὸν εἶχε ρίξει ἡ μοίρα του. Δὲν ἔχει πιά καράβι νὰ ταξιδέψῃ, δὲν ἔχει συντρόφους μαζί του νὰ τὸν βοηθήσουν. Μὰ ὁ πόθος του γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι μεγάλος. Σκαρώνει μόνος του μιὰ σχεδιά μὲ κορμούς δέντρων καὶ ξεκινάει πάλι.

Μὰ νέες φουρτοῦνες τὸν περιμένουν. Τ' ἀγριεμένα κύματα τοῦ κάνουν κομμάτια τὸ ἀδύνατο σκαφάκι του. Ἕνα θεόρατο κύμα τὸν ἀρπάζει. Κρατημένος ἀπὸ ἕνα σανίδι, παραδέρνει στὴ μανιασμένη θάλασσα. Μακριά του ἀντικρίζει τὰ βουνὰ τοῦ νησιοῦ τῶν Φαιάκων. Μὰ πῶς νὰ φτά-

ση ὡς ἐκεῖ ; Τὰ κύματα τὸν σέρνουν πρὸς τὰ βραχόσπαρτα ἀκρογιαλῖα. Σὲ λίγο θὰ τὸν τσακίσουν ἐπάνω στ' ἄγρια βράχια. Ἀφήνει τότε τὸ σανίδι πὸ κρατεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ πασκίζει νὰ σωθῆ μὲ τὸ κολύμπι, νὰ βρῆ κάποια ἀπάνεμη ἀμμουδιὰ ν' ἀράξῃ. Κάπου ἐκεῖ ξεχωρίζει μιὰν ἀκροποταμιὰ. Τὸ κύμα δὲν τὴ δέρνει. Οἱ ἄνεμοι δὲ φυσοῦν ἐκεῖ. Κολυμπάει καὶ φτάνει. Σώθηκε !

Χώνεται κάτω ἀπὸ δυὸ χαμόδεντρα, πὸ εἶναι φυτρωμένα στὴν ὄχθη τῆς ποταμιᾶς. Στοιβάζει ξερὰ φύλλα γιὰ στρῶμα καὶ πέφτει ἀνάμεσά τους. Σκοτωμένος ἀπὸ τὴν κούραση, ἀποκοιμήθηκε βαθιά. /

β) Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἡ Ναυσικᾶ.

Ὅταν ξύπνησε τὴν αὐγή, ἄκουσε γυναίκειες φωνὲς καὶ γέλια κοριτσιῶν τριγύρω του. ἤμερεψε ἡ ψυχὴ του. Τοῦ φάνηκε σὰν ὄνειρο. Ἦταν ἡ βασιλοπούλα, ἡ κόρη τοῦ βα-

σιλιᾷ τῶν Φαιάκων, ἡ ὄμορφη Ναυσικᾶ, πού εἶχε κατεβῆ μὲ τις δούλες της στὸ ποτάμι, νὰ λευκάνουν τὰ ροῦχα τοῦ παλατιοῦ καὶ τὰ πλούσια προικιά της.) Τὰ κορίτσια εἶχαν τελειώσει τὴν πλύση, εἶχαν λουστῆ στὸ ποτάμι, ἀλείφτηκαν μὲ λάδι, ἔφαγαν στὴν ἀκροποταμιᾷ καὶ τώρα ἔπαιζαν μὲ τὴ σφαίρα ἀναμεταξύ τους. Ὁ Ὀδυσσεύς, κρυμμένος μέσα στὰ χαμόδεντρα, εἶδε ἔξαφνα τὰ κορίτσια, πού ἔπαιζαν. Αὐτὸ

ἔδωσε θάρρος στὴν ψυχὴ του. Δὲν εἶχε πέσει μέσα σὲ κακοὺς καὶ ἄγριους ἀνθρώπους.

Ἀποφάσισε νὰ φανερωθῆ καὶ νὰ μιλήσῃ. Σκέπασε μὲ κλαριά τὴ γύμνια του καὶ προχώρησε ταπεινὰ πρὸς τὸ μέρος, ὅπου στεκόταν ἡ Ναυσικᾶ. Οἱ δούλες τρομαγμένες σκόρπισαν ὀλόγυρα καὶ χάθηκαν. Μὰ ἡ Ναυσικᾶ κατάλαβε πὼς δὲν ἦταν κακὸς ἄνθρωπος. Φαινόταν τόσο εὐγενικὸς καὶ τόσο

δυστυχισμένος. Καὶ στάθηκε. Στάθηκε κι ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ μακριὰ καὶ τῆς εἶπε εὐγενικὰ καὶ γλυκομίλητα :

—«Προσπέφτω στὰ πόδια σου, βασιλοπούλα. Λυπήσου με! Εἴκοσι μέρες παλεύω μὲ τὰ κύματα, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κίνησα ἀπὸ τὸ νησι τῆς Καλυψῶς. Κι ἐδῶ μὲ ρίχνει τώρα ἡ μοίρα μου. Ξένος εἶμαι καὶ κανένα δὲ γνωρίζω στὸν τόπο σας. Δεῖξε μου, ποῦ πέφτει ἡ χώρα σας καὶ δός μου κανένα κουρέλι νὰ ντυθῶ, ἂν ἔχῃς μαζί σου! Καὶ οἱ θεοὶ ἄς σοῦ χαρίσουν ὅ,τι ζητεῖ ἡ ψυχὴ σου!»

Ἡ Ναυσικᾶ τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦ εἶπε καλὰ καὶ συμπονετικὰ λόγια. Τοῦ φανέρωσε, πὼς εἶναι κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ τόπου, τοῦ μεγαλόψυχου Ἀλκινόου καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε, πὼς θὰ τοῦ δεῖξη τὸ δρόμο, γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ φιλόξενο παλάτι τοῦ πατέρα της. Ἐπειτα φώναξε τὶς δοῦλες της, τὶς μάλωσε, ποὺ φοβήθηκαν κι ἔφυγαν, καὶ παράγγειλε νὰ δώσουν μιὰ λαμπρὴ φορεσιὰ στὸν ξένο νὰ φορέσῃ, νὰ τοῦ φέρουν νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ καὶ νὰ τὸν περιποιηθοῦν, ὅπως τοῦ ἄξιζε.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. /

Ὄταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ζέψουν τὸ ἀμάξι καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ ποτάμι, ἡ Ναυσικᾶ εἶπε στὸν Ὀδυσσεῦ, ποὺ πλυμένος καὶ συγυρισμένος τώρα φάνταζε σὰ βασιλιάς :

«Ἄκουσε, ξένε. Ἦθελα νὰ σὲ πάρω μαζί μου μέσα στὸ ἀμάξι. Μὰ δὲν ταιριάζει νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὰ μέρη ποὺ θὰ περάσωμε, τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ μ' ἓναν ἄντρα ξένο καὶ ἄγνωστο. Ἐγὼ λοιπὸν θὰ προχωρῶ μπροστὰ κι ἐσὺ θ' ἀκολουθήσῃς πίσω μὲ τὶς δοῦλες. Κι ὅταν ζυγώσωμε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, θὰ μᾶς ἀφήσῃς. Ἄπ' ἐκεῖ κι ἓνα παιδί νὰ ρωτήσῃς, θὰ σοῦ δεῖξη τὸ δρόμο. Γιατί, σὰν φτάσῃς στὸ δάσος τῆς Ἀθηνῶς, μὲ τὶς ψηλές

λεῦκες καὶ τὰ τρεχούμενα νερά, πὺν τὶς ζώνει ὀλόγυρα καταπράσινο λιβάδι, ἐκεῖ κοντὰ εἶναι τοῦ πατέρα μου ἢ γῆ καὶ τ' ἀνθοπεριβόλια του. Ἀπ' ἐκεῖ τράβα ἴσια στὸ παλάτι τῶν γονιῶν μου. Οἱ πόρτες εἶναι πάντα ἀνοιχτὲς γιὰ τοὺς ξένους. Καὶ πρόσπεσε πρῶτα στὰ πόδια τῆς βασίλισσας, τῆς μητέρας μου, καὶ παρακάλεσέ την. Γιατί, ἂν κι ἐκείνη σὲ συμπονέσει, γρήγορα θὰ σοῦ δώσουν γοργὸ καράβι, νὰ σὲ φέρῃ στὴ γλυκιά σου πατρίδα».

Εἶπε καὶ χτύπησε μὲ τὸ λαμπρὸ μαστίγιο τὰ μουλάρια. Κι ἐκεῖνα ἄφησαν τὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ καὶ πῆραν δρόμο κι ἔτρεχαν μὲ τάξη. Κι ἐκείνη σάλευε ἀγάλια τὸ λουρὶ τοῦ μαστιγιοῦ της, γιὰ νὰ τὴν προφτάσουν πίσω οἱ δοῦλες κι ὁ Ὀδυσσεύς. Σὰν ἔφτασαν στὸ δοξασμένο δάσος τῆς Ἀθηνῶς, ἢ Ναυσικῆ τράβηξε μπροστὰ μὲ τὶς δοῦλες κι ὁ Ὀδυσσεύς σταμάτησε μιὰ στιγμή νὰ προσευχηθῆ στοὺς θεοὺς καὶ νὰ πάρῃ ὕστερα μόνος του τὸ δρόμο.

γ) Ὁ Ὀδυσσεύς στ' ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἔκαμε, ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ βασιλοπούλα. Ὅταν ἔφτασε στὸ λαμπρὸ παλάτι καὶ πέρασε τὸ κατώφλι, προχώρησε μέσα καὶ βρέθηκε μπροστὰ στοὺς προεστοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντες τοῦ τόπου, πὺν ἦταν μαζεμένοι μέσα στὴ λαμπροστόλιστη σάλα, γύρω ἀπὸ τὸ βασιλιά Ἀλκίνοο καὶ τὴ βασίλισσα Ἀρήτη κι ἔκαναν σπονδὲς στὸ θεὸ τὸν Ἑρμῆ, στάζοντας κρασί ἀπὸ τὰ ποτήρια τους, ὅπως ἦταν τότε ἢ συνήθεια. Ὅλοι γύρισαν καὶ τὸν κοίταξαν μὲ θαυμασμό, γιατί ἦταν ὁμορφος καὶ δυνατὸς ἄντρας καὶ φαινόταν εὐγενικὸς στὴ θωριά του.

Ἐκεῖνος, σύμφωνα μὲ τὴ συμβουλή τῆς Ναυσικῆς, τράβηξε ὀλόγυρα πρὸς τὴ βασίλισσα τὴν Ἀρήτη, τὴν προσκύνησε ἀγγίζοντας μὲ θαυμασμό τὰ γόνατά της, καὶ τῆς εἶπε :

— « Ἀρήτη, θυγατέρα τοῦ ἰσόθεου Ρηξήνορα, προσπέφτῳ σ' ἐσένα καὶ τὸν ἄντρα σου καὶ ὅλους ἐδῶ τοὺς ὁμοτρόπεζους, ἐγὼ ὁ πολὺπαθος. Καὶ σᾶς παρακαλῶ, ἔτσι νὰ σᾶς χαρίζουν ὅλα τὰ καλὰ οἱ θεοί, νὰ μὲ στείλετε στὴν πατρίδα μου, γιατί χρόνια πολλὰ παραδέρνω ἔρημος μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μου ».

Καὶ λέγοντας αὐτὰ κάθισε ταπεινὰ κατάγμα, πάνω στὶς στάχτες τῆς γωνιάς. Ὁ Ἀλκίνοος τότε τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι, σήκωσε τὸ γιό του, τὸν ἀγαπητὸ τὸ Λαοδάμα, πού καθόταν πλάι του, κι ἔβαλε τὸν ξένο νὰ καθίση στὴ θέση του. Ἐπειτα παράγγειλε νὰ τοῦ φέρουν νὰ πλυθῆ, νὰ στρώσουν μπροστά του ὠραῖο τραπέζι καὶ νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάη καὶ νὰ πιῆ ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ. Κι ἀφοῦ ἔφαγαν καὶ ἤπιαν κι ἔφυ-

γαν οἱ καλεσμένοι, ἀπόμεινε μόνος του ὁ Ὀδυσσεύς μὲ τὸ βασιλιά καὶ τὴ βασίλισσα.]

Τότε ἡ Ἀρήτη, ἡ βασίλισσα, ποὺ γνώρισε τὰ ὠραῖα ροῦχα, ποὺ φοροῦσε ὁ Ὀδυσσεύς, τὸ χιτῶνα καὶ τὴ γλαμύδα, ποὺ τὰ εἶχε ράψει ἡ ἴδια μὲ τὰ χέρια τῆς, γύρισε καὶ τὸν ρώτησε ποῦ τὰ βρῆκε καὶ τὰ φόρεσε αὐτὰ τὰ ροῦχα, ἀφοῦ ἔλεγε, πῶς τὰ κύματα τὸν εἶχαν πετάξει θαλασσοδαρμένον στὸ ἀκρογιάλι.

Ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεύς δὲν τῆς ἔκρυψε τὴν ἀλήθεια. Ἄρχισε πρῶτα νὰ τῆς ἀνιστορῇ, πῶς ἓνα ἀστροπελέκι τοῦ βούλιαξε τὸ πλοῖο του, πῶς ἔχασε τοὺς συντρόφους του, πῶς ἔπεσε ἐπάνω στὸ μακρινὸ νησὶ τῆς Ὠγγύας, πῶς τὸν κράτησε ἐκεῖ σιμὰ τῆς ὀχτὼ χρόνια ἡ Καλυψὼ καὶ πῶς φεύγοντας ἀπ' ἐκεῖ ναυάγησε πάλι καὶ τὰ κύματα τὸν ἔριξαν στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων. Καὶ ὕστερα ἀνιστόρησε, πῶς τὸν συνέτυχε τότε ἡ καλὴ τους θυγατέρα καὶ τὸν ἔντυσε μὲ τὰ ὠραῖα αὐτὰ ροῦχα καὶ τούδειξε τὸ δρόμο νὰ φτάσῃ στὸ παλάτι. Ὅλα τὰ εἶπε ἀληθινά, ὅπως ἔγιναν, χωρὶς νὰ κρύψῃ τίποτε.

Ὁ Ἀλκίνοος κατάλαβε τότε, πῶς ἓνας ἄνθρωπος, ποὺ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια, ἦταν τίμιος καὶ περήφανος ἄντρας. Τοῦ ὑποσχέθηκε, πῶς θὰ τὸν στείλῃ στὴν πατρίδα του καὶ πρόσταξε τὶς δοῦλες νὰ τοῦ στρώσουν νὰ κοιμηθῇ σὲ βασιλικὸ τορνευτὸ κρεβάτι.

δ') Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Τὴν αὐγὴ, ὅταν ξύπνησαν μὲ τὸ καλὸ, ὁ Ἀλκίνοος πῆρε τὸν ξένο του, τὸν Ὀδυσσεύα, καὶ τὸν ἔφερε στὴν Ἀγορά, ποὺ ἦταν ἐπάνω στὸ λιμάνι, νὰ ἰδῇ τὰ πλοῖα. Ἐκάθισαν σὲ δυὸ σκαλιστὰ λιθάρια καὶ σὲ λίγο μαζεύτηκαν ἐκεῖ ὄλοι

οἱ προεστοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πολλὸς λαός, νὰ ἰδοῦν τὸν ξένο τους πού, ὅπως ἔλεγαν, ἔμοιαζε σὰ θεὸς στὸ ἀνάστημα καὶ στὴν ὁμορφιά.

Ὁ Ἀλκίνοος πρόσταξε τότε ν' ἀρματώσουν ἓνα καράβι μὲ πενηνταδὺ παλικάρια, γιὰ νὰ στείλουν τὸν Ὀδυσσεά στὴν πατρίδα του. Κι ὥσπου νὰ ἐτοιμασθῆ τὸ καράβι, πῆρε πάλι τὸν Ὀδυσσεά στὸ παλάτι του καὶ παράγγειλε νὰ μαζευτοῦν ἐκεῖ καὶ οἱ προεστοὶ τοῦ τόπου νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε γιὰ τὸ κατευόδιο τοῦ ξένου. Καὶ νὰ ἔρθῃ μαζί κι ὁ τραγουδιστὴς ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του καὶ νὰ τοὺς τραγουδήσῃ, ὅταν ἀποφᾶνε.

Ἔτσι κι ἔγινε. Καὶ ὅταν ἔφαγαν κι ἤπιαν, ἄρχισε κι ὁ Δημόδοκος τὸ τραγούδι. Κι ὁ Δημόδοκος, δίχως νὰ ξέρη ποιὸν ἔχει μπροστά του, τραγουδοῦσε γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ τὴν παλικάριά τῶν Ἀχαιῶν. Κι ὁ Ὀδυσσεάς σήκωσε τὴ χλαμύδα του καὶ σκέπασε τὸ πρόσωπό του, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά του. Μονάχα ὁ Ἀλκίνοος εἶχε δεῖ τὰ δάκρυά του καὶ εἶχε ἀκούσει τοὺς κρυφούς του ἀναστεναγμούς. Μὰ δὲν εἶπε τίποτε. «Ποιὸς ξέρει—συλλογίστηκε—ποιὸν δικό του ἔχασε ὁ καημένος στὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ κλαίει!» Καὶ γιὰ νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴ λύπη του ὁ ξένος, ἔδωσε διαταγὴ νὰ κατεβοῦν ὅλοι μαζί νὰ κάμουν ἀγῶνες, νὰ ἰδῆ κι ὁ ξένος καὶ νάχῃ νὰ λήῃ στὸν τόπο του.

Μαζεύτηκε τότε ὅλη ἡ λεβεντιά τοῦ νησιοῦ στὸν τόπο τῶν ἀγῶνων καὶ ἄρχισαν οἱ καλύτεροι ἀγωνιστὲς νὰ παραβγαίνουν στὸ τρέξιμο καὶ στὸ λιθάρι καὶ στὴν πυγμαχία. Κι ὁ Ὀδυσσεάς κοίταξε. Καὶ τότε ὁ Λαοδάμας, ὁ γιὸς τοῦ Ἀλκινόου, εἶπε νὰ ρωτήσουν καὶ τὸν ξένο, πού φαινόταν γερὸς καὶ δυνατός, ἂν θέλῃ κι αὐτὸς νὰ λάβῃ μέρος σὲ κάνα ἀγώνισμα. Καὶ τὸν κάλεσε εὐγενικὰ ὁ ἴδιος.

— Δὲν εἶμαι ἐγὼ γι' ἀγῶνες τώρα... εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς. Πολλὰ ἔπαθα καὶ πολλὰς ἔννοιαις ἔχω στὸ κεφάλι μου. Χαρῆτε ἐσεῖς, παιδιὰ μου, τοὺς ἀγῶνες! Ἐμένα στεῖλτε με στὴν πατρίδα μου! Αὐτὸ σᾶς γυρεύω μόνο.

Τότε κάποιος Εὐρύαλος, πὺν εἶχε νικήσει στὴν πάλη καὶ εἶχαν φουσκώσει τὰ μυαλά του, μίλησε ἄσκημα στὸν Ὀδυσσεύα :

— Δὲ φαίνεσαι γι' ἀθλητής, τοῦ εἶπε. Κάποιος ἔμπορος ταξιδευτὴς θὰ εἶσαι καὶ θάχης τὸ νοῦ σου περισσότερο, μοῦ φαίνεται, σὶς πρᾶματιες σου καὶ στὰ κέρδη σου, παρὰ στοὺς εὐγενικοὺς ἀγῶνες.

Ὁ Ὀδυσσεύς, πὺν δίκαια πειράχτηκε ἀπὸ τὴν αὐθάδεια τοῦ νέου, τὸν κοίταξε λοξὰ καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἄσκημα μίλησες, παιδί μου, καὶ μοῦ φαίνεσαι σὰν ἐπιπόλαιος. Μὰ ἔτσι εἶναι. Οἱ θεοὶ δὲ δίνουν ὅλα τὰ καλὰ σ' ἓναν ἄνθρωπο. Οὔτε θωριά, οὔτε μυαλά, οὔτε μιλιὰ καὶ γλώσσα. Κι ἐσένα, παιδί μου, σούδωσαν οἱ θεοὶ ὁμορφοκορμί, πὺν δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ ὁμορφότερο, μὰ τὸ μυαλό σου εἶναι ἔλαφρό. Λοιπὸν μάθε, πὺς δὲν εἶμαι ὅπως νομίζεις. Γι' αὐτό, μὲ ὅσα βάσανα κι ἂν ἔχω περάσει σὲ πολέμους καὶ φουρτοῦνες, θὰ μῶ στὺς ἀγῶνες. Γιατὶ πολὺ μὲ πλήγωσε ὁ λόγος σου, παιδί μου.

Καὶ χωρὶς νὰ γυμνωθῇ καθόλου ὁ Ὀδυσσεύς, ἄρπαξε, ὅπως ἦταν, τὸ πιὸ βαρὺ ἀπὸ τὰ λιθάρια καὶ τὸ πέταξε μακρύτερα ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὅλοι σάστισαν.

— Φτάστε με τώρα, εἶπε, καὶ ξαναρίχνω πάλι. Κι ὕστερα ὁποιανοῦ τὸ λείει ἢ καρδιά του, ἄς ἔρθῃ νὰ παραβγοῦμε καὶ στὴν πυγμὴ καὶ στὸ πάλεμα καὶ στὸ τρέξιμο καὶ σὲ ὅ,τι θέλει! Καὶ τὸ κοντάρι τὸ ρίχνω ἐγὼ, ὅπως ρίχνει ἄλλος τὴ σαῖτα.

Ὅλοι σώπασαν καὶ κοίταζαν μὲ θαυμασμὸ τὸν ξένο.

Καὶ τότε ὁ Ἄλκίνοος πρόσταξε ν' ἀρχίσουν τὰ τραγούδια καὶ οἱ χοροί, γιὰ νὰ εὐχαριστηθῆ ὁ ξένος. Καὶ σὰν τελείωσαν οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια, ὅλοι ἔφεραν πλούσια δῶρα στὸν Ὀδυσσεά, γιὰ νὰ τοὺς θυμᾶται. Καὶ πρῶτος ἀπ' ὅλους ὁ Εὐρύαλος, ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ τὸν πικρὸ λόγο καὶ εἶχε μετανώσει τώρα, τοῦ χάρισε ἓνα ἀργυρόδετο σπαθί, μὲ φιλντισένιο θηγάρι καὶ τοῦ εἶπε:

—«Γειά σου, πατέρα ξενικέ! Κι ἂν σοῦ εἶπα βαρὺ λόγο, ἄς τὸν πάρουν οἱ ἄνεμοι. Κι ἄς δώσουν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ φτάσης γρήγορα στὸν τόπο σου καὶ ν' ἀνταμώσης τὴ γυναίκα σου καὶ τοὺς δικούς σου!»

Κι ὁ γνωστικὸς Ὀδυσσεάς τὸν συγχώρησε :

— «Γειά σου κι ἐσύ, παιδί μου! Καὶ οἱ θεοὶ νὰ σοῦ χαρίζουν ὅ,τι ποθεῖ ἡ καρδιά σου!».

Εἶπε καὶ κρέμασε στὸν ὄμο τὸ ἀσημοκάρφωτο σπαθί, τὸ χάρισμα τοῦ νέου. ¶

ε') Ὁ Ὀδυσσεύς φανερώνεται.

Ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ξεκινήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς γιὰ τὴν ποθητή του πατρίδα. Τὸ καράβι τὸν περιμένει ἕτοιμο στὸ λιμάνι. Ὁ Ἀλκίνοος παραγγέλλει στὴ γυναίκα του νὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸν ξένο τους ἕνα κιβώτιο μὲ τὰ καλύτερα ροῦχα καὶ στρωσίδια. ¶ Κι ἀφοῦ μαζευτοῦν καὶ τ' ἄλλα πλούσια δῶρα, πὸν τοῦ ἔδωσαν οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων καὶ τὰ καμαρώσῃ ὁ Ὀδυσσεύς, τότε θὰ τοῦ χαρίσῃ κι αὐτὸς ἕνα ὀλόχρυσο ποτήρι, γιὰ νὰ τὸν θυμᾶται σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ, ὅταν θὰ κάνῃ μ' αὐτὸ σπονδὲς στοὺς θεοὺς. ¶

Ἄρχισαν πάλι νὰ μοιράζονται φαγητὰ καὶ γλυκὸ κρασί. Κι ὕστερα ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του τὶς δόξες τῶν ἡρώων.

Ἦρθε τέλος ἡ στιγμή νὰ φανερώσῃ τώρα κι ὁ Ὀδυσσεύς ποιὸς εἶναι. Λέει στὸ Δημόδοκο νὰ τραγουδήσῃ τώρα γιὰ τὸ Δούρειο ἵππο. Καὶ ὅταν ἀκούῃ τ' ὄνομά του ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ τραγουδιστῆ, θυμᾶται τὰ παλιὰ καὶ δακρύζει πάλι.

Ὁ Ἀλκίνοος προστάζει νὰ πάψῃ ὁ τραγουδιστής, ἀφοῦ τὰ τραγούδια του κακοκαρδίζουν τὸν ξένο. Καὶ ρωτᾷ τώρα τὸν Ὀδυσσεύα :

— Γιατί κλαῖς, ξένε, ὅταν ἀκοῦς τῆς Τροίας τὴν καταστροφή; μήπως στὰ τεῖχη της ἔπεσε πολεμώντας κανένας στενὸς συγγενής σου ἢ καρδιακὸς σου φίλος καὶ τὸν κλαῖς;

Ὁ Ὀδυσσεύς δὲ μπορεῖ νὰ κρυφτῇ πιά. Πρὶν φύγῃ ἀπὸ τὸ νησί, πὸν τόσο τὸν καλοδέχτηκαν, πρέπει νὰ φανερωθῇ ποιὸς εἶναι. Ἔτσι τὸ θέλει ἡ τάξη. Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν Ἀλκίνοο, τοῦ χαρίζει τ' ὄνομά του : ¶

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ἰθάκη . . . ἀρχίζει.

Ὅλοι κοιτάζουν ξαφνιασμένοι τὸν ξακουσμένο ἥρωα, πὺ ἡ δόξα του ἔχει ἀνεβῆ ὡς τὰ οὐράνια. Αὐτὸς εἶναι λοιπὸν ὁ τρανὸς Ὀδυσσεύς !

Καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἀντιστορεῖ τώρα στὴν ἀράδα τί εἶδε

καὶ τί ἔλαθε τόσα χρόνια, ὥσπου νὰ φτάσῃ ἀπὸ τὴν Τροία στὸ φιλόξενο νησὶ τῶν Φαίακων. Πῶς τὸν ἔριξε πρῶτα ἡ μοῖρα του στὴν Ἴσμαρο καὶ τοὺς κακοὺς Κίκονες, πῶς ἔφτασε ὕστερα στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων καὶ ὕστερα στὰ μέρη, πὺ κατοικοῦν οἱ ἄνομοι Κύκλωπες καὶ κατόπι στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων καὶ ἔπειτα στὸ νησὶ τῆς Κίρκης καὶ τέλος, ἀφοῦ πέρασε τὴ Σκύλλα καὶ τὴ Χάρυβδη, πῶς

ἔφτασε στὸ νησί τῆς Καλυψῶς καὶ τί τράβηξε ἀπὸ κεῖ μέσα στ' ἀγριεμένα κύματα, γιὰ νὰ βρεθῆ θάλασσοδαρμένος στὸ νησί τῶν Φαιάκων.

Μὰ αὐτὰ τὰ εἶχε ἀνιστορήσει καὶ πρωτότερα στοὺς καλοὺς του φίλους. Καὶ σταμάτησε ἐδῶ.

Ἔολοι κοίταζαν μὲ θαυμασμό τὸν πολύπαθο ἥρωα, ἀκούοντας πόσα βάσανα εἶχε τραβήξει στοὺς ξένους τόπους, σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα. Καὶ ὁ Ἄλκίνοος τοῦ εἶπε :

— Τὰ βάσανά σου τελειώνουν ἐδῶ, Ὀδυσσεά. Μιὰ καὶ ἦρθες στὸ νησί μου καὶ στὸ παλάτι μου, δὲ θὰ περιπλανηθῆς πιά. Καὶ γρήγορα θὰ φτάσῃς στὸν τόπο σου καὶ τοὺς δικούς σου. Τὸ καράβι σὲ περιμένει στὸ λιμάνι.

Ἐὸ Ὀδυσσεάς εὐχαρίστησε τοὺς καλοὺς του φίλους γιὰ τὴ λαμπρὴ φιλοξενία, τοὺς εὐχίθηκε ὅλα τὰ καλὰ καὶ τοὺς ἄφησε ὑγεία. Κι ἐκεῖνοι τὸν ἀποχαιρετοῦν καὶ τὸν προβοδίζουν. Ἐὸ Ἄλκίνοος τοῦ δίνει ἕναν κήρυκα, νὰ τὸν φέρῃ τιμητικὰ στὸ γυαλὸ καὶ στὸ γοργὸ καράβι. Καὶ ἡ Ἀρήτη προστάζει τὶς δοῦλες τῆς νὰ τὸν συνοδέψουν, φορτωμένες μὲ τὰ πλούσια δῶρα καὶ τὰ φαγώσιμα τοῦ ταξιδιοῦ. Ἐὸ Ὀδυσσεάς ξεκινάει. Σὲ λίγο βρίσκεται στὸ καράβι.

Βραδιάζει. Εἶναι ἡ ὥρα νὰ σαλπάρουν. Οἱ ναῦτες λύνουν τὰ σκοινιά ἀπὸ τὶς δέστρες. Τὰ κουπιά βουτᾶνε ὅλα μαζὶ στὴ θάλασσα. Τὸ καράβι σκίζει σὰ γοργόφτερο πουλὶ τὸ κύμα. Ἐὸ Ὀδυσσεάς ξαπλωμένος στὸ κάσαρο τῆς πρύμης ἔχει ἀποκοιμηθῆ γλυκά. Ὄταν ξυπνήσῃ, θ' ἀντικρίσῃ τ' ἀγαπημένα βουνὰ τῆς Ἰθάκης. Ἐνας καπνὸς θὰ ξεχωρίζῃ μακριὰ στὸν οὐρανό. Πόσα χρόνια τὸν πόθησε ἡ ψυχὴ του! Θὰ εἶναι ὁ καπνός, πού θ' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ.

17. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

α') Μάρτης

1. Ἐπὶ Μάρτη καλοκαίρι
κι ἄπὸ Αὐγούστο χειμῶνα.
2. Εὐλα φύλαγε γιὰ τὸ Μάρτη,
νὰ μὴν κάψης τὰ παλούκια.
3. Μάρτης γδάρτης
καὶ κακὸς παλουκοκαύτης.
4. Μάρτης ἔβρεχε,
θεριστὴς χαιρόταν.
5. Ὁ Μάρτης ὁ πεντάγνωμος,
πέντε φορὲς ἐχιόνισε
καὶ πάλι τὸ μετάνοιωσε,
ποὺ δὲν ἔξαναχιόνισε.

β') Ἀπρίλης

1. Ἀπρίλης μὲ τὰ λούλουδα
καὶ Μάης μὲ τὰ ρόδα.
2. Ἄν κάνη ὁ Ἀπρίλης δυὸ νερά
κι ὁ Μάης ἄλλο ἓνα,
χαρά στονε τὸ γεωργό,
πόχει πολλὰ σπαομένα.

γ') Μάης

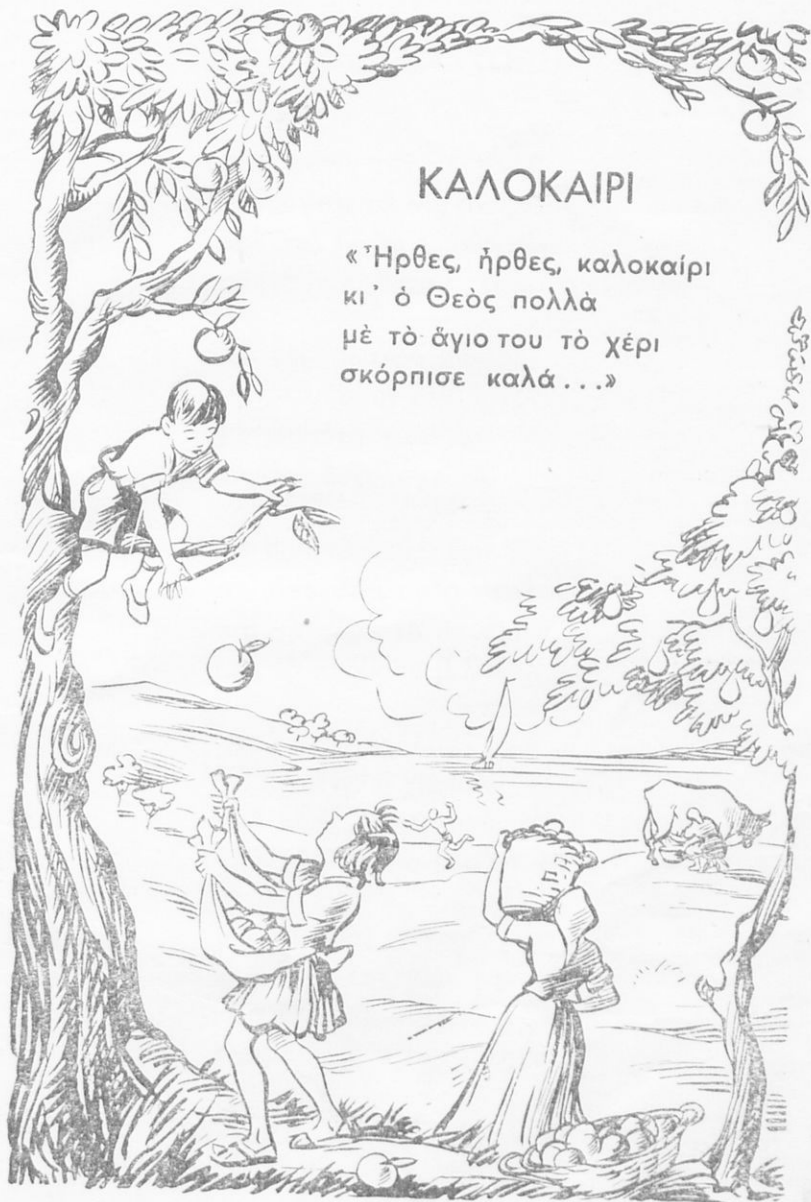
1. Μάης ἄβρεχος,
μοῦστος ἄμετρος.
2. Μάης μὲ λουλούδια,
μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια.
3. Ὁ Μάης ρίχνει τὴ δροσιὰ
κι ὁ Ἀπρίλης τὰ λουλούδια.

18. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὁ ψεύτης καὶ ὁ κλέφτης τὸν πρῶτο χρόνο χαί-
ρονται.
2. Ὅποιος λέει τὴν ἀλήθεια, ἔχει τὸ Θεὸ βοήθεια.
3. Ἀπ' ὅλα τὰ γλυκότερα, γλυκότερη εἶν' ἡ μάνα.
4. Ὑστερνὴ μου γνώση, νὰ σὲ εἶχα πρῶτα.
5. Σπίτι μου, σπιτάκι μου καὶ παλιοκαλυβάκι μου.
6. Ὅποιος ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτουρα, τὸν τρῶν οἱ
κότες.
7. Ἡ καλὴ μέρα φαίνεται ἀπὸ τὴν αὐγή.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

« Ήρθες, ήρθες, καλοκαίρι
κι' ό Θεός πολλά
μέ τό άγιο του τό χέρι
σκόρπισε καλά... »

1. ΑΝΑΤΟΛΗ

Στὴ φωνὴ τοῦ πετεινοῦ
 κρύβονται τὰ νυχτοπούλια
 καὶ στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ
 σβήνουν τ' ἄστρα, τρέμ' ἡ Πούλια.

Τὰ γοργόφτερα πουλιὰ
 νὰ ξυπνήσουν δὲν ἀργοῦνε,
 μὲ γλυκύτατη λαλιὰ
 τὸ Θεὸ δοξολογοῦνε.

Ἡ δροσιὰ δειλὴ δειλὴ
 στ' ἀνθολούλουδα σταλάζει
 καὶ γαβγίζει τὸ σκυλί
 καὶ τὸ πρόβατο βελάζει.

Ἀπὸ πέρα ἠχολογᾷ
 ἢ καμπάνα ἢ χαρωπὴ
 κι ὁ παπὰς σιγὰ σιγὰ
 πάει τὸν ὄρθρο του νὰ πῆ.

Καὶ τὸ φῶς παντοῦ γελᾷ
 κι ἀναγάλλετ' ὅλη ἡ γῆ
 κι ὁ Θεὸς ἀπὸ ψηλὰ
 τοὺς καρπούς του εὐλογεῖ.

I. Πολέμης

2. Ο ΠΕΥΚΟΣ

Ἐνας πεῦκος μὲς στὸν κάμπο
γέρασε ὁ φτωχός.

Στέκει ἐκεῖ πρωὶ καὶ βράδυ
μοναχός.

Ἔχασε μεγάλους κλώνους,
ἔπαθε πολλά.

Ζῆ διακόσια τόσα χρόνια
στρογγυλά.

Ἄκουσε τὰ καριοφίλια,
εἶδε ἀρματολούς.

Πέρασε πολέμους, μπόρες,
κεραυνούς.

Μὰ βαστάει σὰν παλικάρι,
ὅσο κι ἂν γερνᾷ

κι ἀγναντεύει πέρα ὡς πέρα
τὰ βουνά.

Ζ. Παπαντωνίου

3. Η ΦΩΝΑΚΛΟΥ ΟΡΝΙΘΑ

Μιά κότα καθαρίζει
 ἀπ' τὴν αὐγὴ
 κι ἀνήσυχα γυρίζει
 μὲς τὴν αὐλή.

— «Θέση!» φωνάζει, «θέση!
 Θὰ κάμω αὐγὸ!»

— «Κυρά μου, ποῦ σ' ἀρέσει;»

— «Ξέρω κι ἐγώ;»

Μὲς στὸ κοτέτσι μπῆκε...
 Σὰ σκοτεινό.

Τὸ στάβλο τὸν εὐρῆξε
 πολὺ στενό.

Τὸ πλυσταριὸ μεγάλο
 καὶ πληχτικό...

— «Τόπο δὲν ἔχετε ἄλλο;
 κο-κο-κο-κό».

Βασίλειψε. Βραδιάζει.

Σὲ μὴν ἑλιά
ἢ κότα μας φωλιάζει
χωρὶς μιλιά.

— «Δὲ γέννησες, καημένη;»

— «Ξέρω κι ἐγώ; ...

Ἐβγῆκα γελασμένη,
δὲν εἶχ' αὐγό».

— «Κοίμα στὰ σημερινά σου
ξεφωνητά
καὶ στὰ ταρναριστά σου
καμαρωτά!

Τ' αὐγό σου νάχης πρώτα
καὶ νὰ τὸ κάνης,
τὸν κόσμο, κυρὰ κότα,
πρὶν ξεκουφάνης!»

Ζ. Παπαντωνίου

4. ΒΟΔΙΑ ΚΑΙ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Τρία βόδια ἔβοςκαν μαζί στὸ ἴδιο λιβάδι. Ἐνα λιοντάρι τὰ παραμόνευε, μὰ δὲν μπορούσε ν' ἀρπάξει κανένα νὰ τὸ φάη. Γιατὶ καὶ μὲ τὰ τρία μαζί δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὰ βγάλει πέρα. Τὴν ὥρα, πού θὰ ἔπεφτε ἐπάνω στὸ ἕνα, τ' ἄλλα δύο θὰ τὸ χτυποῦσαν μὲ τὰ κέρατά τους.

Σκέφτηκε τότε νὰ τὰ κάμη νὰ χωρίσουν, γιὰ νὰ χυμῆξη χωριστὰ στὸ καθένα. Τοὺς ἔβαλε λοιπὸν λόγια καὶ μάλωσαν μεταξύ τους. Καὶ ἀφοῦ μάλωσαν καὶ χωρίστηκαν, τότε ρίχτηκε χωριστὰ στὸ καθένα. Κι ἔτσι τὸ λιοντάρι, πού δὲν μπορούσε νὰ τὰ πειράξη ὅσο ἦταν ὅλα μαζί, μονιασμένα καὶ ἀγαπημένα, ὅταν χωρίστηκαν, τὰ ἔφαγε καὶ τὰ τρία.

5. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

α') 'Ιούνιος

1. 'Απ' ἀρχῆς τοῦ Θεριστῆ
τοῦ δρεπανιοῦ μας ἢ γιορτῆ.
2. Μὴ σὲ γελάσῃ ὁ βάρθρακας ἢ τὸ χελιδονάκι·
ἂν δὲν λαλήσῃ ὁ τζίτζικας, δὲν εἶν' καλοκαιράκι.
3. 'Απὸ τὸ θέρο ὡς τὶς ἐλιές
δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.¶

β') 'Ιούλιος

1. Ποὺ μοχτάει τὸ χειμῶνα,
χαίρεται τὸν Ἄλωνάρη.
2. Κάψες τὸν Ἄλωνάρη.
εὐτυχία ὅλον τὸ χρόνο.
3. Τῆς Ἁγια-Μαρίνας ρώγα
καὶ τ' Ἄι-Λιδὸς σταφύλι.

γ') Αὐγουστος

1. Αὐγουστε, καλέ μου μήνα,
νάσουν τρεῖς βολές τὸ χρόνο!
2. Τὸν Αὐγουστο τὸν χαίρεται,
ὀπόχει νὰ τρυγήσῃ.
3. Κάθε πράμα στὸν καιρὸ του
κι' ὁ κολιὸς τὸν Αὐγουστο.
4. Καλὸς ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ,
τ' Αὐγούστου τὸ φεγγάρι.¶

6. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὅποιος σκάφτει λάκκο σ' ἄλλον,
πέφτει μέσα αὐτὸς ὁ ἴδιος.
2. Τόνα χέρι νίβει τ' ἄλλο
καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο.
3. Ὑστερνὴ μού γνώση,
νά σὲ εἶχα πρῶτα.
4. Τοῦ φτωχοῦ τὸ σκοινὶ μονὸ δὲ φτάνει,
διπλὸ φτάνει καὶ περισσεύει.
5. Τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ
πρὶν πεινάσουν μαγειρεύουν.
6. Ἡ ὁμόνοια φτιάνει σπίτι
κι ἡ διχόνοια τὸ χαλάει.
7. Βοήθα με νὰ σὲ βοηθῶ,
ν' ἀνεβοῦμε τὸ γκρεμό.
8. Ἄν δὲν παινέσης τὸ σπίτι σου,
πέφτει καὶ σὲ πλακώνει.
8. Ἀκόμη δὲν τὸν εἶδαμε,
Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΚΥΚΛΟΣ

Φθινόπωρο

I. Σχολικὲς ἱστορίαις		Σελίς
1. Ἐλπίδα στό Θεό ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)		7
2. Τό πρῶτο μάθημα		8
α) Στό νησί		9
3. Ὁ ψαράς (ποίηση I. Πολέμη)		11
β) Στό βουνό.		12
4. Τό κοπάδι (ποίηση A. Καταζουξηνοῦ).		14
γ) Στόν κάμπο.		15
δ) Στήν πόλη		16
5. Τό φθινόπωρο		18
6. Ὁ φίλος μου (Ντέ Ἀμίτσις, διασκευή)		20
7. Μία εὐγενικιά ψυχή (Ντέ Ἀμίτσις, διασκευή)		21
II. Οἰκογενειακὲς ἱστορίαις		
8. Ἐνα ἀξέχαστο μάθημα.		24
9. Ἡ προσευχή τῶν παιδιῶν		26
10. Ἡ προσευχή τῶν παιδιῶν (ποίηση Γ. Βιζυηνοῦ).		29
11. Βρέχει		30
12. Τό ἀλέτρι (ποίηση I. Πολέμη)		32
13. Οἱ θυγατέρες τοῦ Ἥλιου		34
III. Ἱστορίαις γιά τὰ ζῶα		
14. Τὰ ταξιδιάρικα πουλιά καί ὁ σπουργίτης		38
15. Φθινόπωρο (ποίηση Γ. Δροσίνη)		45
IV. Ἀπό τόν κόσμον τῶν μύθων		
16. Ἡ φωτιά καί τὸ νερό		45
17. Ὁ περήφανος καπνός (ποίηση I. Πολέμη).		46
18. Ἀλεπού καί σταφύλι		47
19. Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου		48
V. Λόγια τοῦ λαοῦ		
20. Τί λένε γιά τοὺς μῆνες τοῦ φθινοπώρου.		50
21. Παροιμίαις		51

Β' ΚΥΚΛΟΣ

Χειμώνας

I. Οἰκογενειακὲς ἱστορίες	
1. Χιόνι (ποίημα Κ. Καρυωτάκη)	55
2. Ἔρχομαι	55
3. Τὸ ξενιτεμένο καράβι	60
4. Τὰ χιονιταράκια καὶ ὁ καλὸς κυνηγὸς	64
5. Οἱ φίλοι μας	67
6. Ὁ πονόδοντος τῆς Ἀννούλας	73
7. Μιὰ περιεργὴ μηχανή	79
II. Κοινωνικὲς ἀρετὲς καὶ κακίαι	
8. Ἡ γριὰ καὶ τ' αὐτοκίνητα	80
III. Θρησκευτικὲς ἱστορίες	
9. Ὁ Δανιὴλ ἀνάμεσα στὰ λιοντάρια	83
10. Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα Α. Βλάχου)	85
IV. Ἀσχολίαι καὶ ἐπαγγέλματα	
11. Τὸ παντοπωλεῖο τῆς κυρα-Γιαννούλας	86
12. Ὁ σιδηρουργὸς	89
13. Ὁ σιδηρὰς (ποίημα Τέλλου Ἄγρα)	91
14. Ὁ μούτσος	91
15. Ἀγροτικὸ (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	94
V. Ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα	
16. Ὁ Ἄργος, ὁ σκύλος τοῦ Ὀδυσσεύα	95
17. Μητρικὴ στοργή	97
VI. Μύθοι	
18. Ὁ ψαρὰς καὶ τὸ ψαράκι	99
19. Ἡ παγωνιέρα, ἡ θερμάστρα καὶ ἡ σκούπα	99
VII. Ἀπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία	
20. Φαέθοντας	101
21. Τὸ παιδί καὶ ὁ ἥλιος (ποίημα Μ. Β.)	104
VIII. Λόγια τοῦ λαοῦ	
22. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ χειμῶνα	105
23. Παροιμίαι	106

Γ' ΚΥΚΛΟΣ

"Ανοιξη

I. Ἀπὸ τῆ Φύση	
1. Ἔρχεται ἡ "Ανοιξη	109
2. Ἀνοιξιάτικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	111
II. Οἰκογενειακὲς ἱστορίες	
3. Τὰ παράξενα φροῦτα	112
4. Τὸ πατρικὸ σπίτι	116
5. Τὸ πατρικὸ σπίτι (ποίημα I. Πολέμη)	118
6. Ἡ φουρτούνα	119
7. Ὁ Χριστάκης πετάει	127
8. Οἱ πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας)	131
III. Ἱστορίες τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς πόλης	
9. Τὸ καταραμένο χωριὸν	132
10. Τὸ εὐλογημένο χωριὸν	135
11. Τὸ χωριὸν (ποίημα I. Πολέμη)	137
12. Ὁ στρατὸς περνάει	138
IV. Ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα	
13. Παραδόσεις γιὰ τὰ ζῶα	140
14. Τζιτζικας καὶ μυρμήγκι (διάλογος I. Πολέμη)	142
V. Ἀπὸ τὴν ἀρχαία μυθολογία	
15. Ὁ Ἀχιλλέας	146
16. Ὁ Ὀδυσσεὺς στὸ νησί τῶν Φαιάκων	150
VI. Λόγια τοῦ λαοῦ	
17. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τῆς ἀνοιξῆς	163
18. Παροιμίες	164

Δ' ΚΥΚΛΟΣ

Καλοκαίρι

I. Ἀπὸ τὴ φύση	
1. Ἀνατολὴ (ποίημα I. Πολέμη)	167
2. Ὁ πεῦκος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	168
II. Ἱστορίες γιὰ τὰ ζῶα	
3. Ἡ φωνακλὸν ὄρνιθα (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	169
4. Βόδια καὶ λιοντάρι	170

III. Λόγια τοῦ λαοῦ

5. Τί λένε γιά τοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ	171
6. Παροιμίες	172

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τὰ κάτωθι ἀναγνώσματα ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ βραβευθέντος ἀναγνωστικοῦ

Μαρίας Ι. Παπαμιχαήλ καὶ Καλλιόπης Μητάκι.

1. Τὸ φθινόπωρο

2. Ἐνα ἀξέχαστο μάθημα

3. Βρέχει

4. Ἔρχομαι

5. Τὸ ξενιτεμένο καράβι

6. Οἱ πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας)

*Ἀπασα ἢ λοιπὴ ὕλη ἐλήφθη ἐκ τοῦ -τυχόντος Α' βραβείου Ἀναγνωστικοῦ «Ἑλληνόπουλα» τῶν κ. κ. Π. Νιρβάνα — Δ. Ζήση.

*Ἡ εἰκονογράφεις τοῦ βιβλίου ἐγένετο ἀπὸ τὸν ζωγράφον κ. Νίκων Καστανάκη.

100.00

002055570

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5410